

Úslava pro radost

Náplavka dolního toku
řeky Úslavy v Plzni

Bc. Jana Řípová

Diplomová práce
Ateliér Fingerová – Grohmannová

Úslava pro radost

Náplavka dolního toku řeky Úslavy v Plzni

Autor: Bc. Jana Řípková

Vedoucí práce: Ing. Radmila Fingerová

Asistentka vedoucí práce: Ing. arch. Karin Grohmannová

Fakulta architektury ČVUT v Praze

Ústav krajinářské architektury

ZS 2022/2023

Když se řekne Plzeň, mnoha lidem se vybaví plzeňské pivo, fotbal, průmyslové centrum západních Čech nebo krajské město, ale to není zdaleka vše. Jistě nebudeme daleko od pravdy, pokud Plzeň nazveme městem řek. Územím města totiž protékají hned čtyři řeky, ze kterých vzniká řeka pátá. Společně utvářejí síť vodních toků, jenž prostupuje městskou krajinou – v centrálním zastavěném území regulovanou, v okrajových částech města přirozenou.

Voda je pro lidi od pradávna něčím přitažlivá, ale zároveň si ponechává respekt živlu. Voda je důležitá pro vše živé kolem nás, má očištnou moc těla i duše a neskutečnou sílu měnit prostředí kolem sebe. Lidé stále hledají způsoby, jak zkrotit tok řeky v zastavěných částech města místo toho, aby hledali způsoby, jak se naučit s řekou žít.

Cíl práce

Cílem této diplomové práce je navržení studie revitalizace náplavky v části dolního toku řeky Úslavy v Plzni. Výsledný návrh zlepší přístupnost k řece a poskytne obyvatelům prostor pro každodenní volnočasové a sportovní aktivity. Při navrhování budou upřednostněna přírodě blízká opatření, která pomohou zvýšit retenci vody v krajině.

Obsah

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Jana Řípková AR 2022/2023, ZS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) NÁPLAVKA DOLNÍHO TOKU ŘEKY ÚSLAVY V PLZNI (AJ) RIVERFRONT PARK OF THE LOWER STREAM OF THE RIVER ÚSLAVA IN PILSEN	
JAZYK PRÁCE: ČESKÝ JAZYK	
Vedoucí práce:	Ing. Radmila Fingerová Ústav: Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Ing. arch. František Novotný
Klíčová slova (česká):	břehy řeky, náplavka, rekreace, prostupnost, říční niva
Anotace (česká):	Diplomová práce se zabývá revitalizací břehů dolního toku řeky Úslavy v Plzni. Břehy řeky prošly v minulosti mnoha proměnami a měnil se i vztah lidí k řece samotné. V návrhu je zlepšena prostupnost říční nivy a vznikají zde nové plochy pro rekreaci. Cílem je vytvořit příjemnou náplavku plnou zeleně, kde mohou obyvatelé přilehlých částí města každý den trávit svůj volný čas.
Anotace (anglická):	The diploma thesis deals with the revitalization of the banks of the lower stream of the Úslava River in Pilsen. The banks of the river have undergone many transformations in the past, and the relationship of people to the river itself has also changed. The design improves the permeability of the floodplain and creates new areas for recreation. The goal is to create a pleasant riverfront park full of greenery where residents of the adjacent districts can spend their free time every day.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 13. 1. 2023

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Jana Řípková
datum narození: 23.12.1997
akademický rok / semestr: 2022/23, ZS
obor: Krajinářská architektura
ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury
vedoucí diplomové práce: Ing. Radmila Fingerová
téma diplomové práce: Náplavka dolního toku řeky Úslavy v Plzni

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Na základě analýzy současného stavu je cílem diplomové práce navrhnout revitalizaci území podél dolního toku řeky Úslavy v Plzni a jeho dílčích částí. Návrh revitalizace má zlepšit přístupnost k řece obyvatelům i návštěvníkům Plzně a vytvořit pro ně prostor pro volnočasové a sportovní aktivity.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

Textová část – 2x tištěné portfolio A4

Výkresová část – širší vztahy 1:5000, celkové řešení 1:2000, řešení dílčích částí včetně řezů 1:200 – 1:250; zvolená měřítko jsou nyní orientační, výsledná zobrazení budou moci být i v jiném vyhovujícím měřítku po schválení vedoucí DP

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model celého řešeného území ve vhodném měřítku

Datum a podpis studenta 19.9.2022 Řípková

Datum a podpis vedoucího DP 19.9.2022 R. Fingerová

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

10.9.2022

Metodika výběru řešeného území

Břehy řek jsou v poslední době aktuálním tématem města. V roce 2021 byla schválena koncepce městských břehů, která upravuje prostorové a funkční uspořádání říčních niv a nábřeží, aby se tyto prostory mohly stát plnohodnotnými veřejnými prostranstvími města. V rámci koncepce byla vypracována studie centrálních nábřeží, která se zaměřuje na úpravu břehů Mže a Radbuzy v blízkosti městského centra. Dále byly zhotoveny také územní studie upravující stávající stav vybraných konkrétních míst poblíž vodních ploch a toků v různých částech města.

Na základě prozkoumání již zhotovených územních studií a vlastního terénního průzkumu jsem si pro svou diplomovou práci vybrala úsek břehů řeky Úslavy od mostu v Lobežské směrem k mostu v Chrástecské ulici. Tento vybraný úsek Úslavy je jediný na území města Plzně, kde řeka protéká skrz zastavěné území. Šířku řešeného území jsem zvolila dle hranic biochory vymezených územním plánem Plzně z roku 2021. Do řešeného území jsou zahrnuta nástupní místa k řece, která jsou v současné době funkční i nefunkční a mají potenciál provázat řeku s okolním prostředím města. Na pravém břehu lemují řeku územní celky Lobzy a Doubravku, na levém břehu se nachází převážně plo-

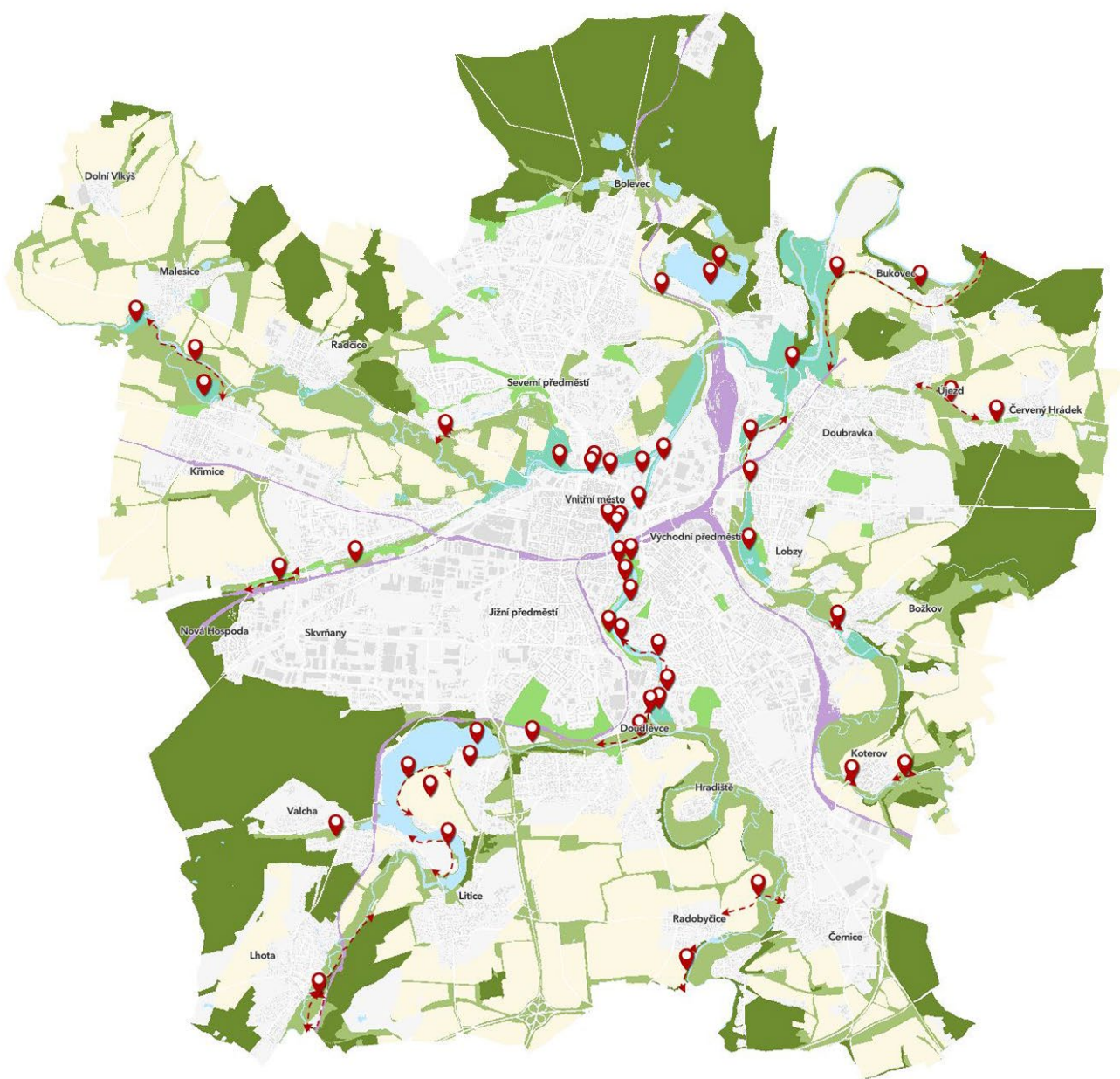
chy výroby, obchodu a služeb.

Myslím si, že břehy Úslavy si zaslouží pozornost, jelikož řeku vnímám jako východní bránu do města. Přes Úslavu vede železniční trať a rychlostní silnice směrem na Prahu. Když jedu vlakem z Plzně do Prahy a zpět, vidím, jak jsou břehy řeky v blízkém okolí zpuštělé a proto chci najít lepší řešení.

Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na analytickou část a návrhovou část. Analytická část obsahuje analýzy vybrané lokality, které jsem zpracovala v rámci diplomního semináře v předchozím semestru a slouží jako podklad pro vypracování studie. Průběh procesu navrhování od počáteční vize až po výsledný návrh je podrobně popsán v návrhové části.

V návrhové části jsem si nejdříve stanovila možné scénáře budoucího vývoje území a ty následně pomohou při tvorbě konceptu. Koncept se zaměřuje na prostorové a funkční uspořádání řešeného území. Návrh obsahuje jak celkové řešení území, tak jeho dílčí detaily.

Zdroj: [20]

Souhrn analýz

Řešené území řeky Úslavy se nachází v zastavěném území dále na východ od historického jádra města, proto není Úslava ve vztahu k centru tak významná jako Mže nebo Radbuza. Úslava má význam především pro obyvatele přilehlých městských částí Doubravky, Lobež, Božkova a Slovan. V první polovině 20. století proběhla regulace říčního koryta, v rámci kterého bylo vytvořeno říční koupaliště, jehož pozůstatky jsou patrné dodnes. Ve stejnou dobu byly vysazeny také topolové aleje podél obou břehů, které se staly charakteristickým rysem dolního toku řeky Úslavy. Na pravém břehu v místě říčního koupaliště je alej topolů černých vlašských (*Populus nigra var. 'Italica'*) přerušena čtyřřadou alejí javoru stříbrného (*Acer saccharinum*). Charakter břehů řeky se pozvolna proměňuje z venkovského přes parkový až po městský. Podél řeky vede greenway, která umožňuje lidem se pohybovat městem klidným prostředím plným zeleně a zároveň slouží jako zkratka mezi Doubravkou, Lobzy, Slovany,

Božkovem a Koterovem. V trase greenway vede naučná stezka, kde se lidé mohou seznámit s historií území a jeho životem. Lidé využívají nivu Úslavy nejen k procházkám podél řeky, ale také k rekreaci u Lobežských jezírek nebo v přilehlém Lobežském parku. Velká část plochy lobežských luk zarůstá náletovými dřevinami, což takřka znemožňuje prostupnost ploch lidem. Napříč řešeným územím křížuje řeku Rokycanská třída, která napojuje město na dálnici D5 ve směru na Prahu a železniční trať z Plzně také směrem na Prahu. Na levém břehu na Rokycanské třídě stojí chátrající budova bývalého Cerimexu, kde ještě nedávno pobývali bezdomovci a nyní čeká na demolici. Místo této budovy a drobných staveb sousedících na sever od Cerimexu má v budoucnu vzniknout komplex bytových, administrativních a obchodních budov. Problém bezdomovectví však z území úplně nezdisparoval. Někteří z nich dlouhodobě obývají prostor na levém břehu řeky pod mostem na Rokycanské třídě.

ANALYTICKÁ ČÁST

1

Úvod do území

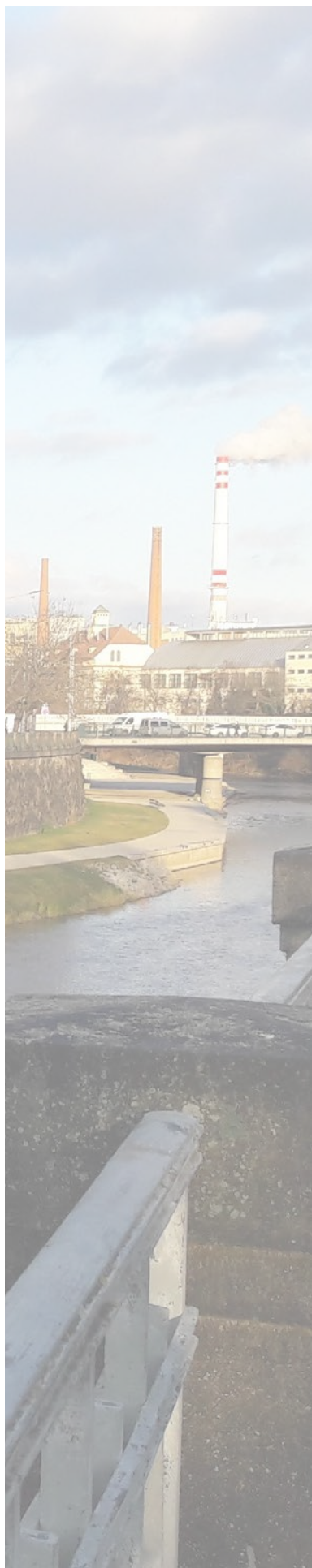
Plzeň a zájmové území

Širší vztahy

Charaktery břehů plzeňských řek

Pohledy v zájmovém území

Pocitová mapa

Plzeň a zájmové území

Plzeň byla založena v roce 1295 Václavem II. jako Nová Plzeň ve výhodné poloze na rozcestí významných obchodních tras do Bavorska v lokalitě bohatě protkané sítí řek. Město vzniklo tzv. na zelené louce přibližně 9 km severozápadně od Starého Plzně. Ubranistickou strukturu historického jádra města dodnes tvoří šachovnicové uspořádání s obdélníkovým náměstím uprostřed. Poblíž historického centra se nachází dvě řeky. Mže přitéká do města ze západního směru a Radbuza z jihozápadu. V městské části Doudlevice v blízkosti dnešní úpravní vody se do Radbuzy vlévá řeka Úhlava. Soutokem Mže a Radbuzy vzniká řeka Berounka, která dále teče směrem na Prahu a vlévá se do Vltavy. Úhlava protéká východním sektorem města stranou od historického centra.

S postupným rozvojem Nové Plzně začal význam Starého Plzně pozvolna upadat. Na přelomu 18. a 19. století byly postupně zbourány městské hrady, na jejichž místě později vznikl prstenec městských sadů. Odstraněním městských hradeb se otevřely možnosti rozvoje osídlení Plzně na předměstí blíže k řekám a tím začala vznikat nábreží i průmyslové areály, které potřebovaly vodu jako zdroj.

Připojením vesnic Doubravka, Lobzy, Doudlevice a Skvrňany k městu v roce 1924 vznikla Velká Plzeň. V roce 1942 byly připojeny části Bolevec, Bukovec, Božkov, Újezd, Koterov, Černice a Hradiště. Po 2. světové válce byla bytová krize, která odstartovala výstavbu sídlišť. První stavby bytových domů začaly na Slovanech, v 60. letech na Doubravce a Borech, v 70. a 80. letech Severní Předměstí. Nejmladším sídlištěm jsou Vinice, které vznikly až v 80. letech. V 70. letech byly k Plzni připojeny obce Litice, Černice, Radobyčice, Červený Hrádek, Radčice a Křimice. Posledními připojenými obcemi jsou Malesice a Lhota. V současné době žije v Plzni necelých 169 tisíc obyvatel na rozloze 137,6 m², což řadí město na čtvrtou pozici dle velikosti měst na počet obyvatel v České republice.

Zkoumaný úsek řeky má délku zhruba 2,7 km. K řece přiléhají na pravém břehu městské části Doubravka, Lobzy, Božkov a Koterov. Na levém břehu se nachází Východní Předměstí města. V během dob minulých prošlo bezprostřední okolí řeky různými změnami, některé z nich jsou patrné dodnes.

Širší vztahy

Zájmové území leží přibližně 2 km vzdušnou čarou od historického jádra města. Městem protékají čtyři řeky Mže, Radbuza, Úhlava a Úslava. Úhlava se vlévá do Radbuzy v blízkosti úpravny vody. Soutokem řek Mže a Radbuzy vzniká pátá řeka Berounka, do které se vlévá řeka Úslava. Městská část Bolevec je známá rybniční soustavou Boleveckých rybníků. Největším z nich je Velký Bolevecký rybník, který má rozlohu 53,3 ha a v letních měsících patří k vyhledávaným místům ke koupání. Severně od zájmového území se nachází Evropsky významná lokalita Plzeň - Zábělá a přírodní park Horní Berounka. Přibližně v polovině zájmového území vede přes řeku Rokycanská třída, která je důležitou pozemní komunikací pro město, protože napojuje centrum města na dálnici D5 směrem na Prahu. Na levém břehu Úslavy západně od zájmového území se rozkládá poměrně rozsáhlý areál plzeňských pivovarů Plzeňský Prazdroj a Gambrinus a hned za nimi stojí teplárna. Na pravém břehu blízko řeky se nachází divadlo Alfa pro děti.

katedrála sv. Bartoloměje

divadlo J.K. Tyla

Západočeské muzeum

Plzeňský Prazdroj - brána

hlavní nádraží Plzeň

divadlo Alfa

Ústřední hřbitov

EVL Plzeň - Zábělá

přírodní park Horní Berounka

městský park

plzeňské pivovary

historické jádro Plzně

obchodní řetězce

teplárna

les

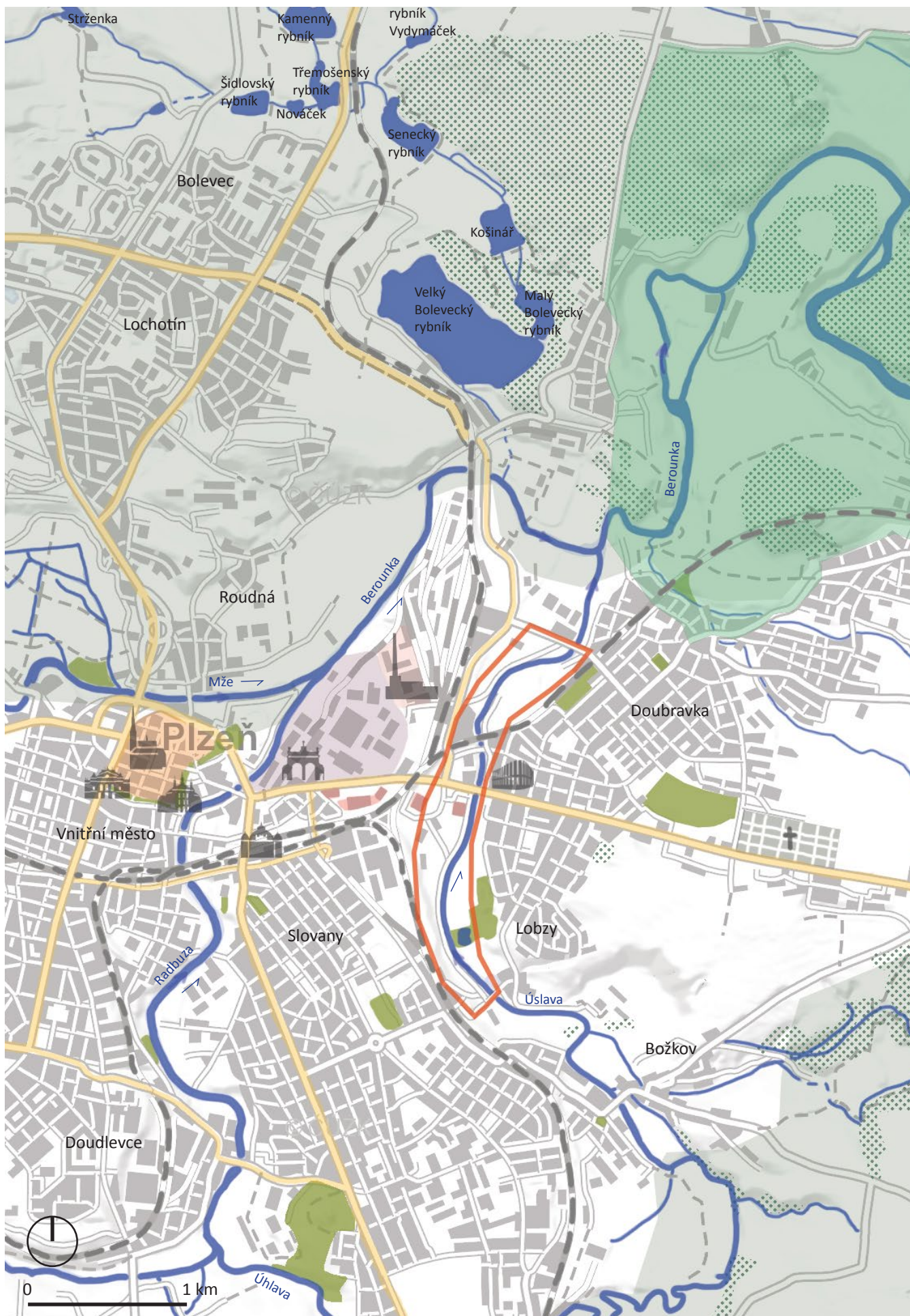
vodní plochy

významné komunikace města

zájmové území

Charaktery břehů plzeňských řek

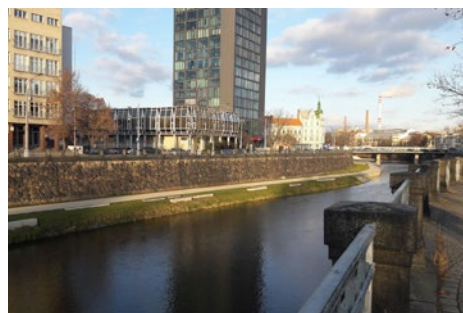
Mže

Délka toku činí 106,5 km. Pramení v Griesbašském lese v Němecu v nadmořské výšce 726 m. Povodí řeky má 1828 km². V letních měsících nemá voda dostatečnou hloubku, proto není příliš splavná. Vodní režim řeky ovlivňuje vodní nádrž Hracholusky, která slouží především jako zásobárna vody, ale také jako částečná ochrana před povodněmi. Pro Mži na území města Plzně je charakteristická velmi široká říční niva z velké části využívaná kvůli vysoké hladině podzemní vody a úrodné půdě k zemědělskému obhospodařování. V části města, kde se kolem řeky hospodaří, je vodní tok ponechán v přirozeném korytě doplněn o pobřežní vegetaci. Od Kalikovského mlýna směrem k soutoku s Radbuzou je vodní tok regulovaný, ale břehy jsou na většině míst zatravněné a díky tomu působí měkce.

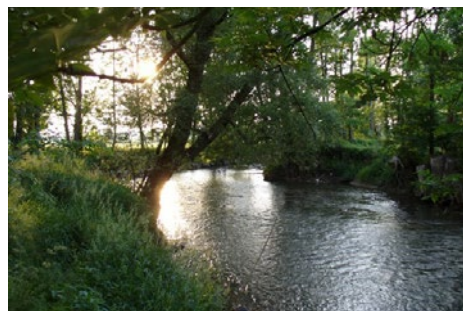
Radbuzza

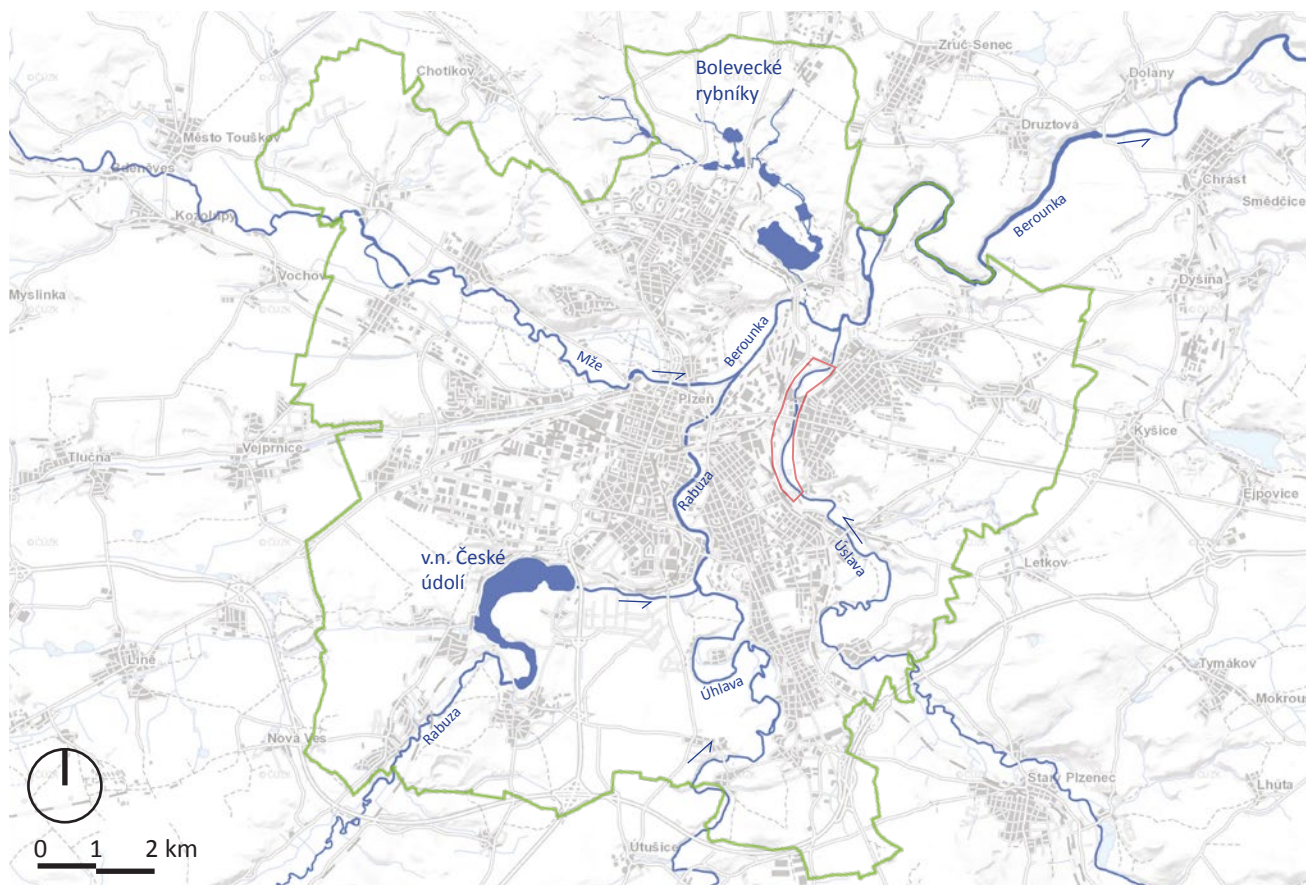
Řeka má délku 112 km a plochu povodí 21779 km². Pramení pod vrcholem Lysá na Domažlicku v nadmořské výšce 869 m. Nad Plzní a na jejím okraji je zachováno meandrování řeky s nezastavěnou říční nivou. V Plzni – Liticích leží na řece vodní nádrž České údolí, která slouží k chovu ryb, provozování vodních sportů, částečně jako ochrana před povodněmi a rekreaci. Voda je však nevhodná ke koupání. Radbuzza dále protéká centrem města, kde musel být vodní tok zregulován z důvodu ochrany okolní zástavby před záplavami. Nedaleko od úpravny vody se do Radbuzy z pravé strany vlévá řeka Úhlava. V úseku řeky od vodní nádrže směrem k mostu v ulici U Trati jsou břehy zarostlé břehovými porosty, které zpřijemňují procházku podél řeky a navozují přírodní charakter. Po obou březích Radbuzy vedou stezky pro pěší a cyklisty. Břehy řeky v úseku od mostu U Trati k mostu v Tyršově ulici jsou upraveny na typické městské nábřeží s vyzděným korytem. Oproti předchozímu úseku se zde nachází podstatně méně zeleně v podobě stromořadí a z části travníkové plochy v rámci náplavky, která byla slavnostně otevřena v roce 2019. V úseku od mostu v Tyršově ulici k soutoku s Mží je levý břeh doplněn alejí se sportovní rekreační stezkou. Vodáci využívají řeku ke sjíždění z Horšovského Týna do Plzně.

Úhlava

Úhlava je dlouhá 104 km a pramení na západních svazích hory Pancíř na Šumavě v nadmořské výšce 1110 m. Plocha povodí činí 915 km². Na horním toku Úhlavy se nachází vodní nádrž Nýrsko, která slouží k akumulaci pitné vody pro Klatovy, Domažlice a na výrobu elektrické energie. Před soutokem Úhlavy s Radbuzou se nachází odběrové místo pitné vody pro Plzeň. Úhlava je jediná řeka, která si zachovává meandrování i na území Plzně. Okolí řeky je využíváno k zemědělskému obhospodařování kvůli rozlivu řeky při povodních.

Úslava

Řeka Úslava má celkovou délku 96,3 km a s povodím 756 km². V porovnání s ostatními řekami protékajícími Plzní je Úslava nejkratší řekou s nejmenší plochou povodí. Úslava pramení v Plánické vrchovině pod nejvyšším vrcholem Drkolná v nadmořské výšce 729 m. V Plzni řeka ústí do Berounky. Řeka si ponechává až do městské části Koterov přirozený charakter, avšak od střeleckého stadionu v Lobzích až k dnešnímu mostu v Chrástecké ulici byla provedena regulace říčního koryta. Charakter břehů řeky se v rámci zkoumaného úseku proměňuje v závislosti na prostředí, které břehy obklopuje. Úslava se od ostatních plzeňských řek vizuálně odlišuje, protože jako jediná má podél břehů vysázenou alej z topolů vlašských, které jsou vidět už z dálky.

Berounka

Berounka vzniká v Plzni soutokem Mže a Radbuzy v nadmořské výšce 300 m. Po 139 km řeka ústí do Vltavy. Za Plzní se řeka postupně zařezává hlouběji do skal, které obklopují a vymezují říční nivou. Řeka je díky klidnému proudění vhodná ke splavnění i pro začátečníky.

Pohledy v zájmovém území

Pohled na řeku z mostu v ulici Lobezská směrem po proudu.

Rybník v Lobzích, v pozadí jsou Lobezské louky.

Cesta od Lobezských jezírek směrem k Rokycanské třídě.

Na březích řeky je vytvořen mírný zemní protipodňový val.

Před bytovými domy jsou v zemi zapuštěné staré pneumatiky k prolézání, které nikdo již nevyužívá.

Obchodní řetězec Baumax je z pravého břehu vidět pouze v bezlistém stavu.

Řeka v pohledu proti proudu z mostu na Rokycanské třídě.

Zchátralá budova Cerimexu na levém břehu řeky. Nedávno zde pobývali bezdomovci, nyní čeká na demolici.

9

V popředí je železniční most, v pozadí silniční most v ulici Těšínská.

10

Z břehu řeky je v dálce vidět komín z Plzeňské tepelárny. V popředí stojí sklady a garáže.

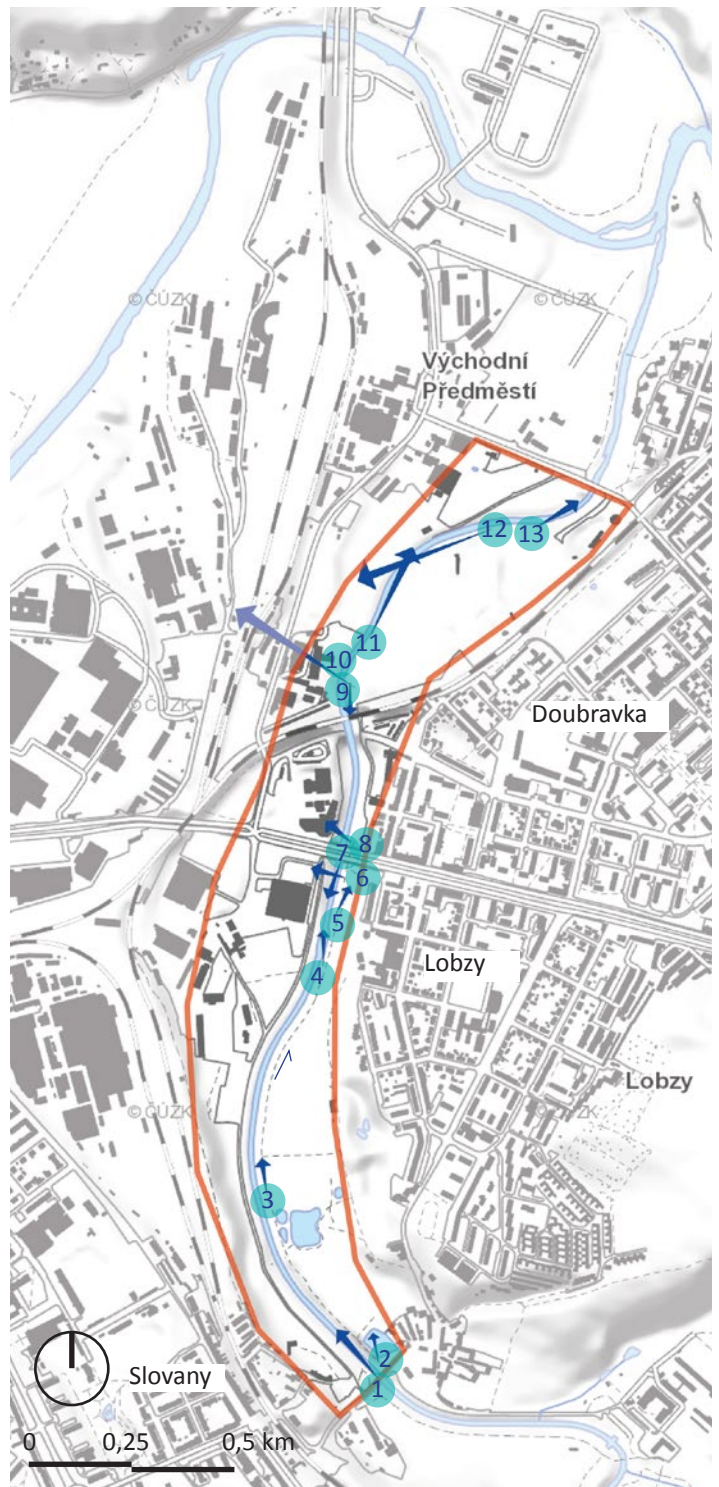
11

V tomto místě roste nekvalitní trávník, který na mnoha místech chybí a je nahrazen štěrkem.

12

Cestu podél břehu blíže ke svahu hojně využívají cyklisté. Pěší raději chodí po pěšině blíže k řece.

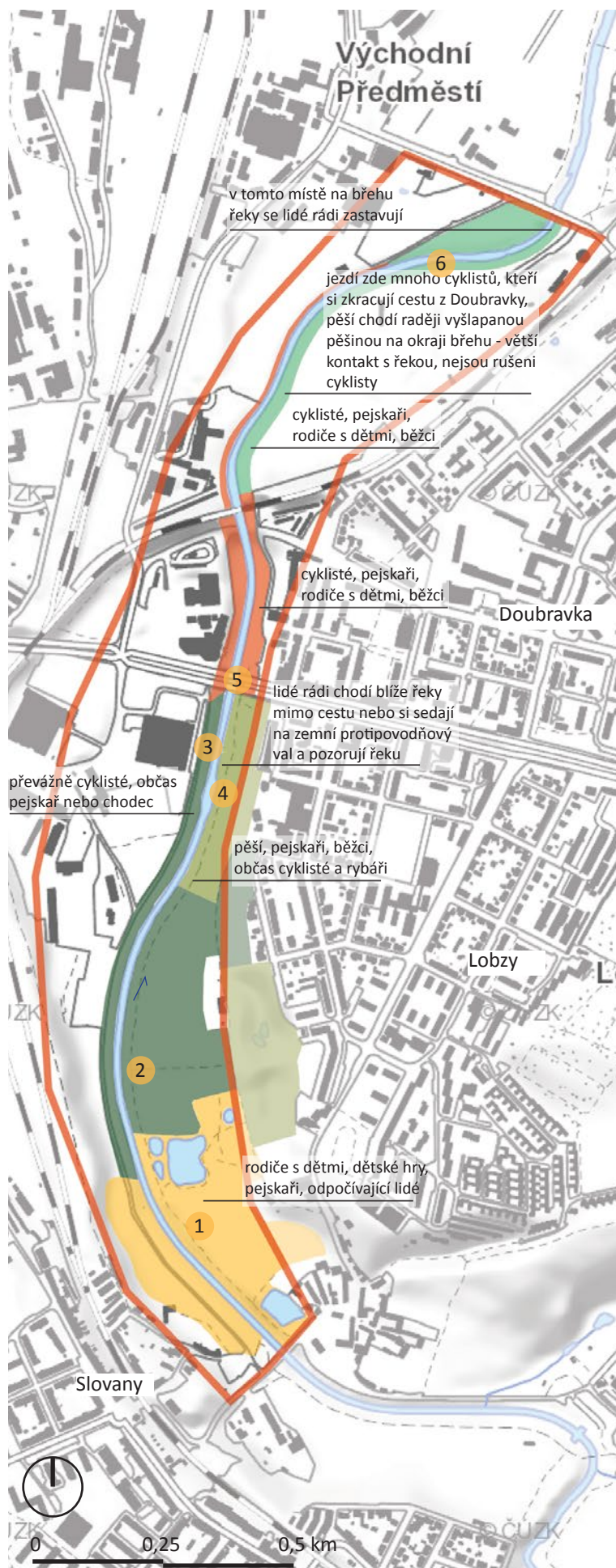
13

Pohled na most v Chrástecské ulici, za kterým vyčnívají bytové domy na Doubravce.

Pocitová mapa

Charakter břehů řeky se ve zkoumaném úseku postupně proměňuje v závislosti na charakteru dřevin a zeleně, které se v konkrétních místech vyskytují a jejich prostorovém uspořádání, popřípadě jaké stavby se v okolí nachází.

- venkovský charakter
- přírodní charakter
- parkový charakter
- městský charakter
- luční charakter
- zájmové území

V Lobzích hned za mosem jsou z části dochované budovy statků. Spolu s rybníkem, který se statky sousedí, lobežskými lokami a ohradou pro kozy připomínají břehy **venkovské prostředí**. Na lobežských loukách rostou převážně solitérní stromy a nebrání tak dalekým pohledům a dobrému přehledu o celkovém dění. Hned naproti na levém břehu řeky jsou koňské stáje.

Plocha s roztroušenými náletovými dřevinami a rozmanitým bylinným patrem představuje **přírodní charakter** uprostřed města. Kromě jedné pěšiny jsou porosty husté a neprostupné.

Cyklostezka vypadá jako by byla někde uprostřed **přírodního prostředí**, ale ve skutečnosti na pravo od cesty mimo záběr se nachází Baumax.

Čtyřřadé stromořadí javoru stříbrného tvoří nad cestou klenbu z větví jako tomu bývá někde v **parku** a vytváří jedinečnou atmosféru místa.

Tento úsek řeky má vzhledem k okolí spíše **městský charakter**. Jedná se o úsek od rušného mostu na Rokycanské třídě k mostu v Těšínské ulici. Po levé straně mají v budoucnu stát nové bytové a administrativní budovy, po pravé straně za korunami stromů se nachází bytové domy a dětské divadlo Alfa.

Mezi železničním mostem a mostem v Chrástecké ulici připomíná břeh řeky **louku**. Roste zde druho-
vě pestrý trávnik, který se seká přibližně dvakrát ročně jako louka.

Přírodní podmínky

Klimatické podmínky

Geomorfologie terénu

Geologické poměry

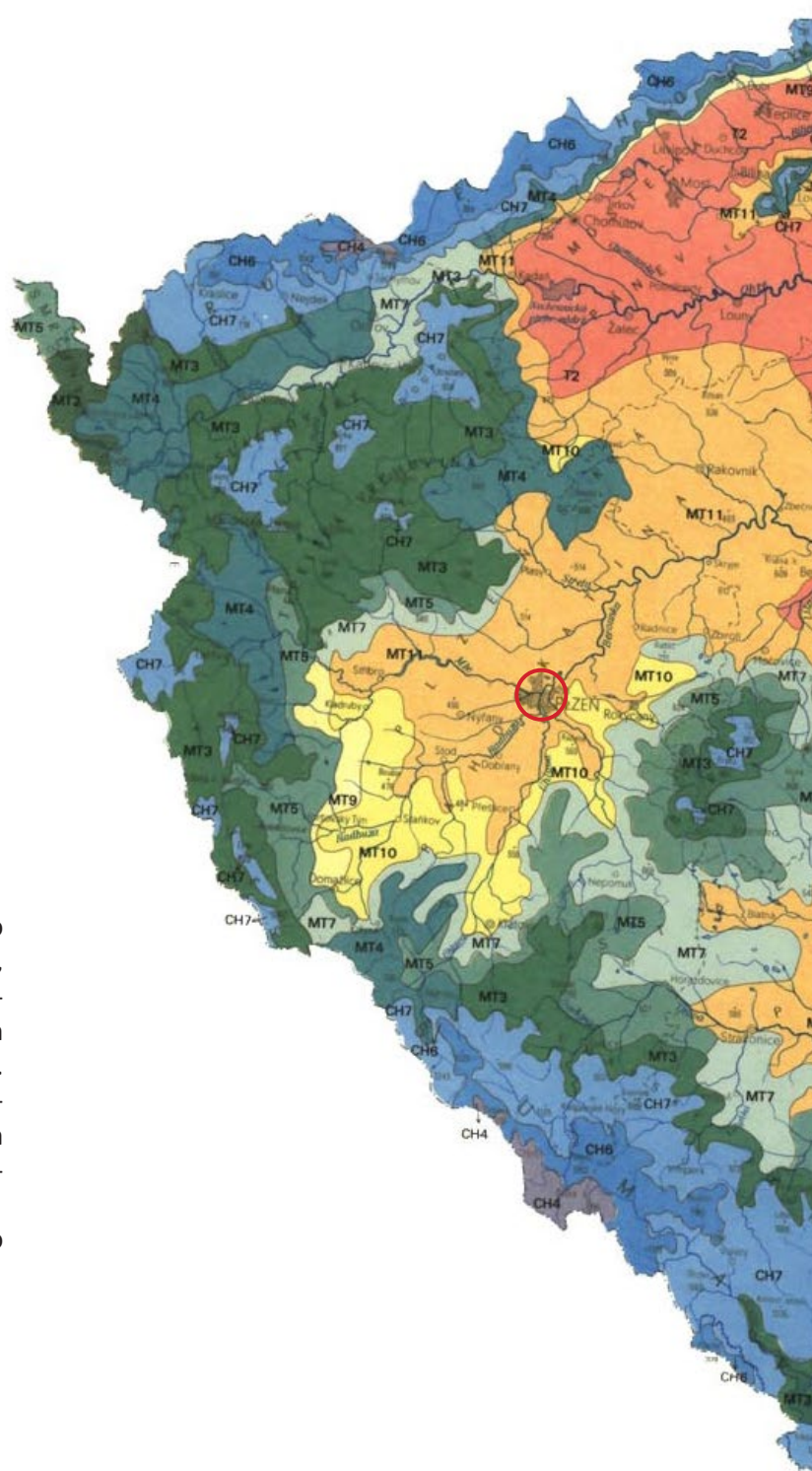
Půdní mapa

Potenciální přirozená vegetace

Současná vegetace

Skupiny dřevin dle charakteru prostoru

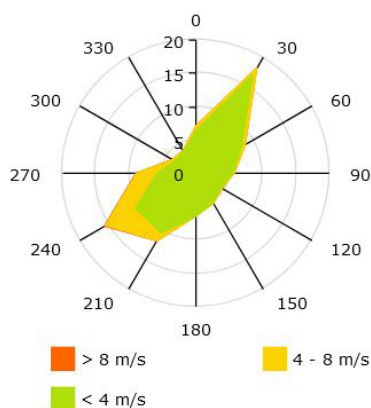

Klimatické podmínky

Území m Plzně a přilehlého okolí spadá do mírně teplé klimatické oblasti MT11 (Quitt, 1971). Tato oblast se vyznačuje krátkým mírně teplým jarem, dlouhým teplým a suchým létem, krátkým podzimem a krátkou zimou. Průměrný roční úhrn srážek za posledních deset let se pohybuje kolem 640 mm a průměrná roční teplota vzduchu je přibližně 8 – 9 °C.

V území převládá vítr z jihozápadního a severovýchodního směru.

Větrná růžice [2]

Mapa klimatických regionů ČR (Quitt, 1971) [3]

Geomorfologie terénu

Geomorfologické členění:

Geomorfologická provincie:

Česká vysočina

Geomorfologická subprovincie:

Poberounská subprovincie

Geomorfologická oblast:

Plzeňská pahorkatina

Geomorfologický celek:

Plaská pahorkatina

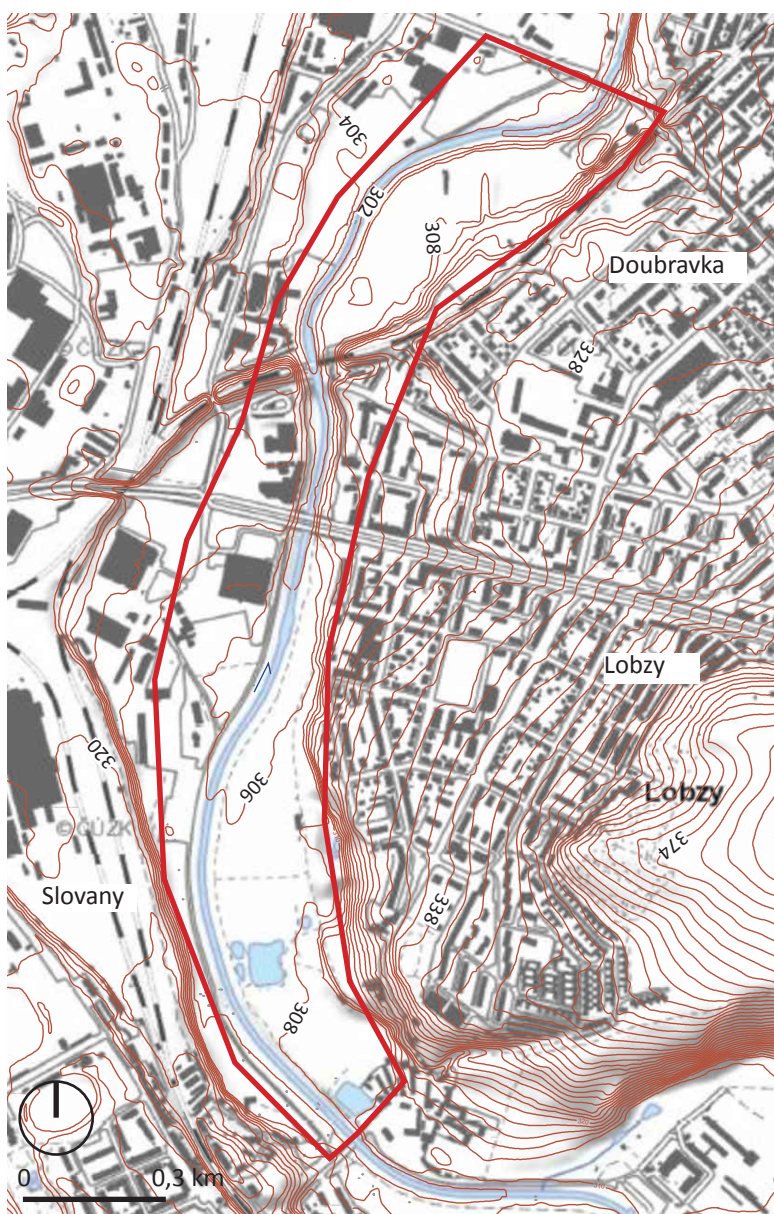
Geomorfologický okrsek:

Touškovská kotlina

Geomorfologické členění reliéfu [4]

Zájmové území leží na východním okraji Touškovské kotliny, která je nejnižší polohou částí Plzeňské pahorkatiny. Nachází se zde poměrně široká údolní niva řeky Úslavy zprava lemovaná skálou Klabavské pahorkatiny.

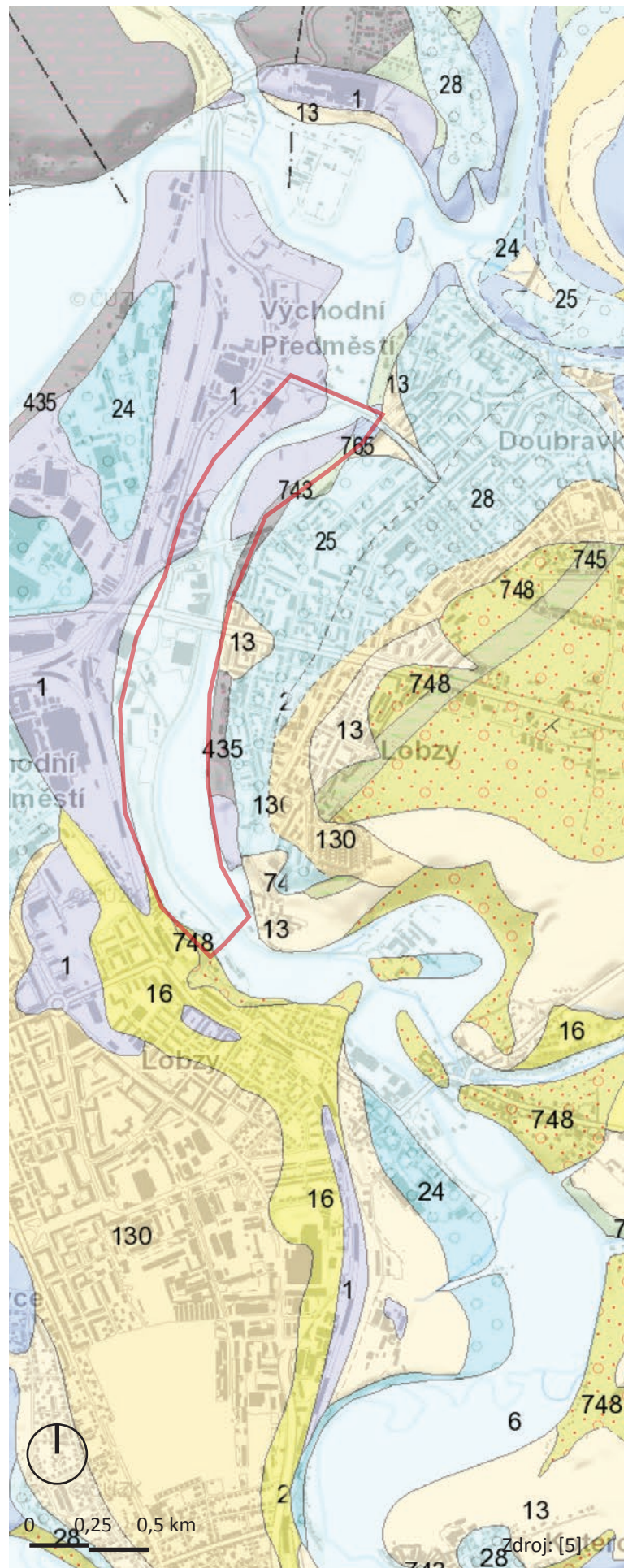

Výškové členění zájmového území

Geologické poměry

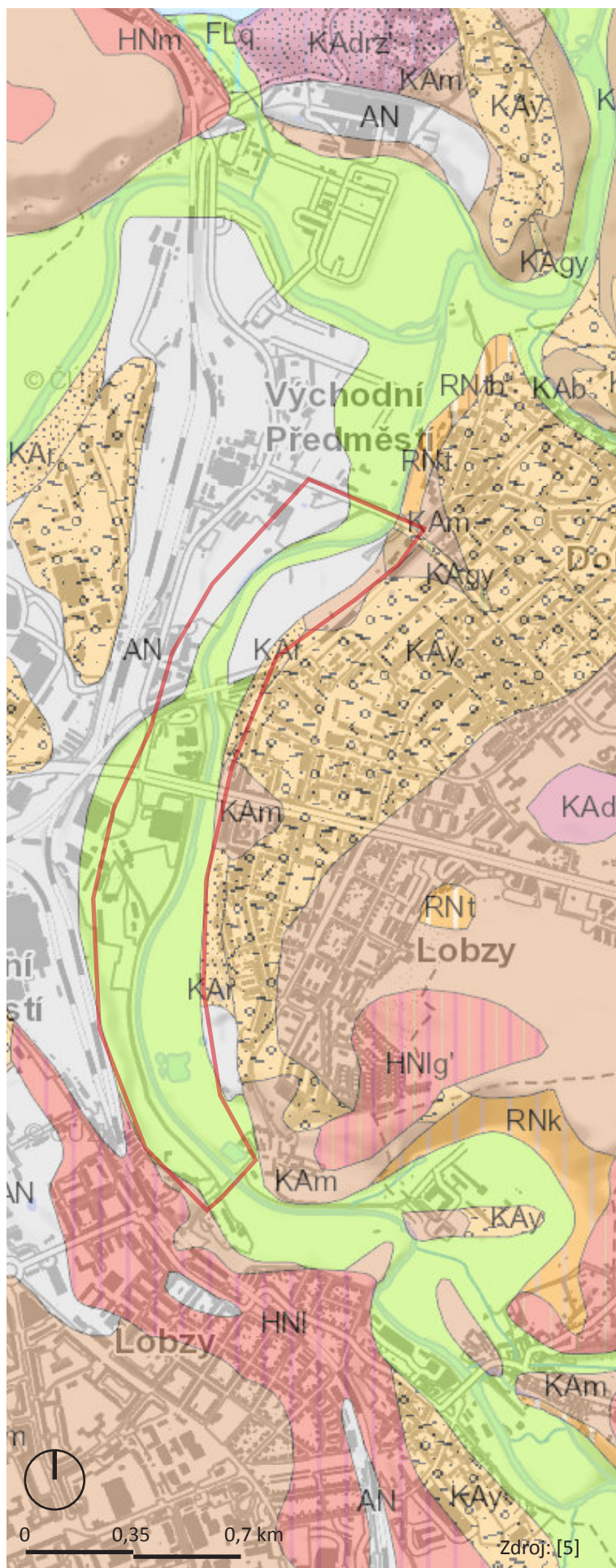
Zkoumané území se nachází převážně v říční nivě. Jelikož se území nachází na dolním toku řeky, budou nivní sedimenty pravděpodobně obohaceny o organickou složku. Okolní geologická podloží jsou tvořena sedimentárními horninami jako jsou nivní sedimenty, písky, štěrky a prachovce. Západně od zájmového území v oblasti železničních tratí převažuje navážka.

	1	navážka, výsypka, halda
	6	nivní sediment
	13	kamenitý až hlinito-kamenitý sediment
	16	spraš a sprašová hlína
	24	písek, štěrk
	25	písek, štěrk
	28	písek, štěrk
	130	štěrky, písčité štěrky, písky s vložkami jílu
	435	slepence, pískovce, prachovce, jílovce, tufy
	743	prachovce, břidlic, droby
	745	droby, prachovce, břidlice
	748	droby, prachovce

Půdní mapa

Převážnou část zájmového území pokrývá fluvizem modální, která se vyznačuje velmi vysokou úrodností. Půdotvorný proces je však periodicky narušován při zvýšeném průtoku vodního toku. Organické látky se v těchto prostředích hromadí v půdě, ale jsou rozloženy nerovnoměrně. Povrch fluvizemě pokrývá z velké části travní porost. Na levém břehu řeky je původní fluvizem zastavěna sklady, obchodními řetězci a provozovnami. Pro údolní nivu je charakteristická vysoká hladina podzemní vody.

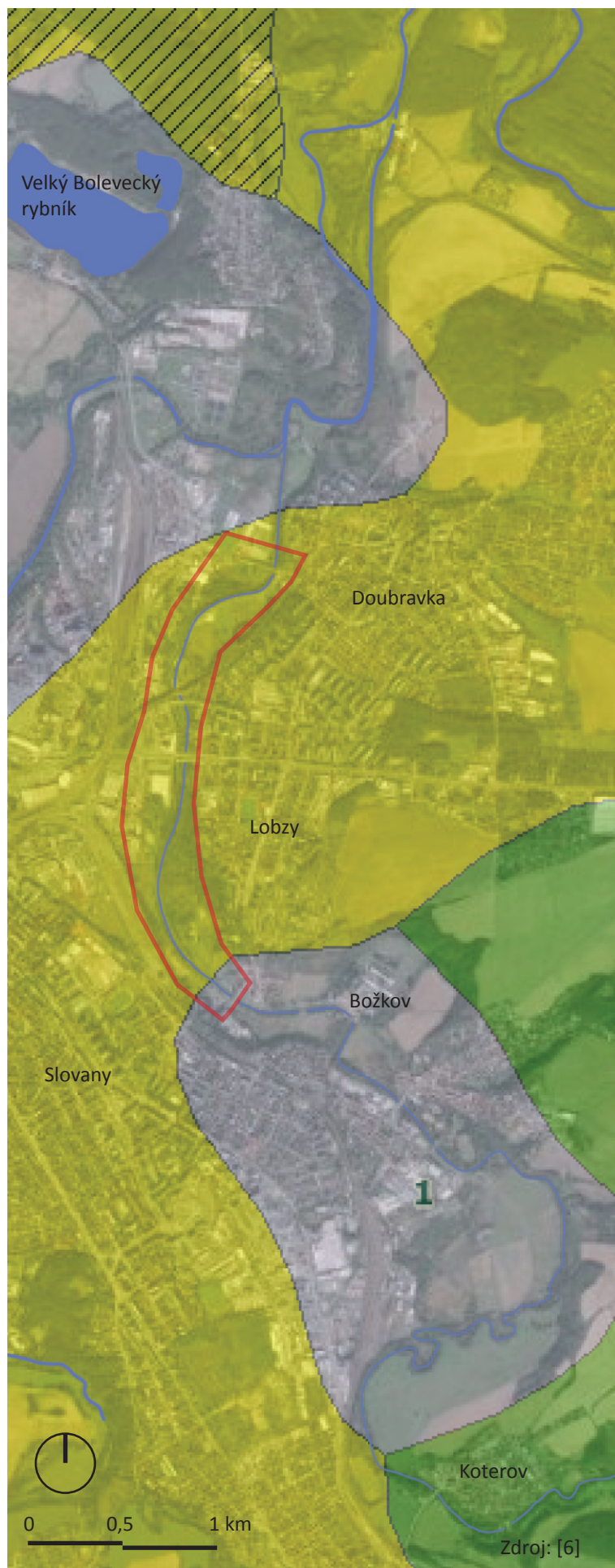

Potenciální přirozená vegetace

Jedlové doubravy se vyskytují na periodicky zamokřených půdách. Dominantními dřevinami přirozené vegetace jsou dub letní (*Quercus robur*) a jedle (*Abies*). Méně zastoupena je osika, na bohatších půdách buk a na chudších půdách bříza nebo borovice. V bylinném patře se nachází např. bika bělavá (*Luzula luzuloides*), bika chlupatá (*Luzula pilosa*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), mochna nátržník (*Potentilla erecta*) nebo černýš luční (*Melampyrum pratense*).

Pro střemchovou jaseninu je charakteristický lužní les v údolí menších řek a potočků. Stromové patro ovládá jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). Mezi další dřeviny patří dub letní (*Quercus robur*), javor mléč (*Acer platanoides*) a střemcha hroznovitá (*Prunus padus*). V keřovém patře je zastoupen brslen evropský (*Euonymus europaeus*), bez černý (*Sambucus nigra*) či meruzalka srstka (*Ribes uva-crispa*). Bylinné patro je složeno z druhově rozmanitých vlhkomilných rostlin.

- Střemchová jasenina
- Černýšová dubohabřina
- Biková/ jedlová doubrava
- Brusinková borová doubrava

Současná vegetace

1 Aleje topolů černých vlašských (*Populus nigra* var. 'Italica') utváří krajinný ráz břehů Úslavy a vrhají příjemný stín na cestu.

2 Divoký porost náletových dřevin s hustým bylinným patrem je dokonalým útočištěm pro různé druhy živočichů.

3 Všechny stromy javoru stříbrného (*Acer saccharinum*) jsou napadeny hálkou.

4 Hustý porost dřevin v blízkosti Rokycanské třídy.

5 Na březích se vyskytují skupiny invazivní křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*).

6 Protipovodňový val je porostlý velmi pestrou škálou listnatých dřevin.

7 Než se provede seč travního porostu, pěší v některých místech ztrácí vizuální kontakt s řekou.

V květnu podél obou břehů řeky hojně vykvétá rukev obojživelná, která prostor rozjasní.

Skupiny dřevin dle charakteru porostu

■ topol černý vlašský (*Populus nigra* var. 'Italica') — bez černý (*Sambucus nigra*) — růže šípková (*Rosa canina*) — topol bílý (*Populus alba*) — javor mléč (*Acer platanooides*) — bříza papírovitá (*Betula*

■ dub letní (*Quercus robur*)

■ javor stříbrný (*Acer saccharinum*)

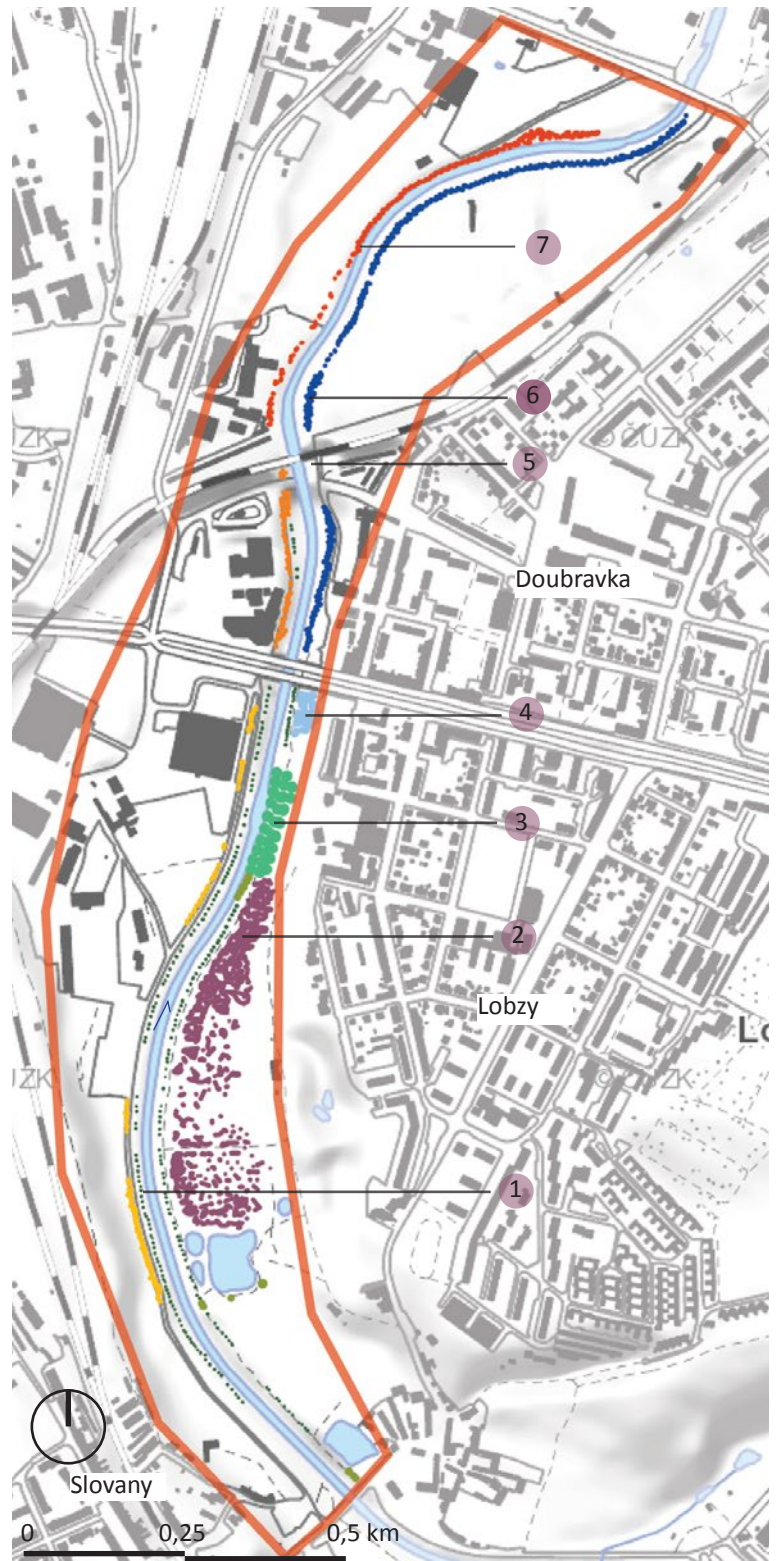
■ trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) — trnka obecná (*Prunus spinosa*) — bez černý (*Sambucus nigra*) — růže šípková (*Rosa canina*) — jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) — vrba bílá (*Salix alba*) — vrba jíva (*Salix caprea*) — javor klen (*Acer pseudoplatanus*) — olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) — javor jasanolistý (*Acer negundo*) — bříza papírovitá (*Betula papyrifera*) — topol osika (*Populus tremula*) — hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*) — jilm habrolistý (*Ulmus minor*) — jabloň (*Malus*)

■ trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) — pámelník bílý (*Symphoricarpos albus*) — šeřík obecný (*Syringa vulgaris*) — bez černý (*Sambucus nigra*) — růže šípková (*Rosa canina*) — svída krvavá (*Cornus sanguinea*) — javor mléč (*Acer platanooides*) — třešeň ptačí (*Prunus avium*)

■ javor mléč (*Acer platanooides*) — bříza bělokorá (*Betula pendula*) — trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) — vrba bílá (*Salix alba*) — bez černý (*Sambucus nigra*) — trnka obecná (*Prunus spinosa*) — třešeň ptačí (*Prunus avium*) — svída krvavá (*Cornus sanguinea*)

■ javor klen (*Acer pseudoplatanus*) — jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) — trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) — olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) — javor mléč (*Acer platanooides*) — vrba bílá (*Salix alba*) — vrba jíva (*Salix caprea*) — bříza bělokorá (*Betula pendula*) — třešeň pračí (*Prunus avium*) — jilm vaz (*Ulmus laevis*) — jilm habrolistý (*Ulmus minor*) — trnka obecná (*Prunus spinosa*) — růže šípková (*Rosa canina*) — pámelník bílý (*Symphoricarpos albus*) — ostružiník obecný (*Rubus fruticosus*)

□ zájmové území

■ bříza bělokorá (*Betula pendula*) — trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) — topol černý vlašský (*Populus nigra* var. 'Italica') — dub letní (*Quercus robur*) — šeřík obecný (*Syringa vulgaris*) — javor mléč (*Acer platanooides*) — jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) — růže šípková (*Rosa canina*) — jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*)

■ jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*) — jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) — dub letní (*Quercus robur*) — bříza bělokorá (*Betula pendula*) — javor mléč (*Acer platanooides*) — bez černý (*Sambucus nigra*) — lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) — topol osika (*Populus tremula*) — vrba bílá (*Salix alba*) — topol černý vlašský (*Populus nigra* var. 'Italica')

Říční krajina

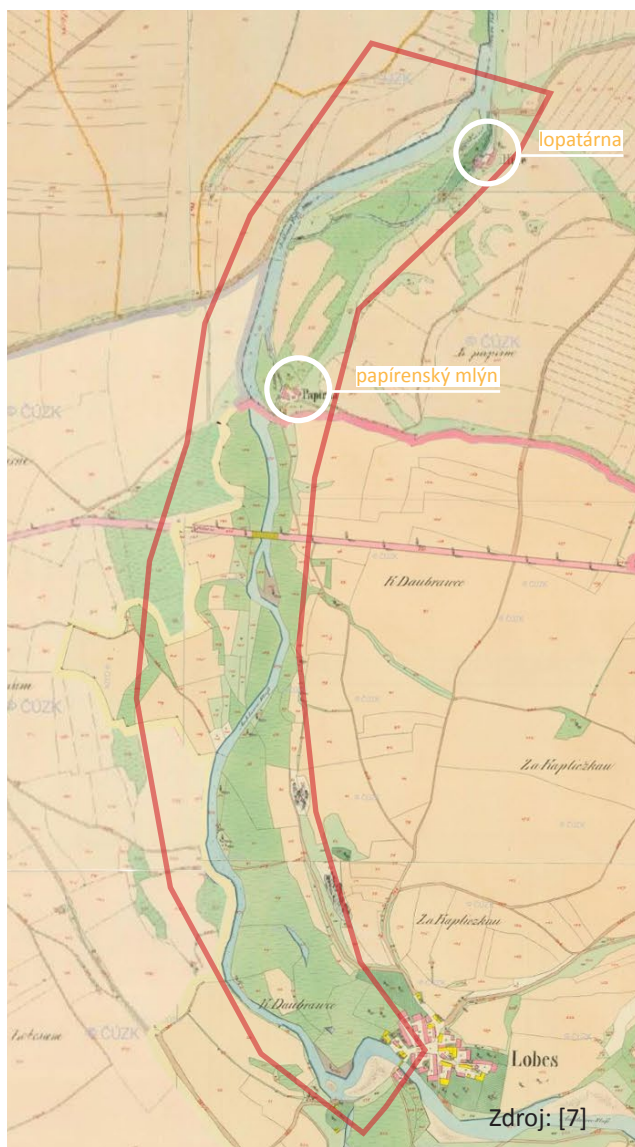
Historický vývoj území

Záplavové oblasti

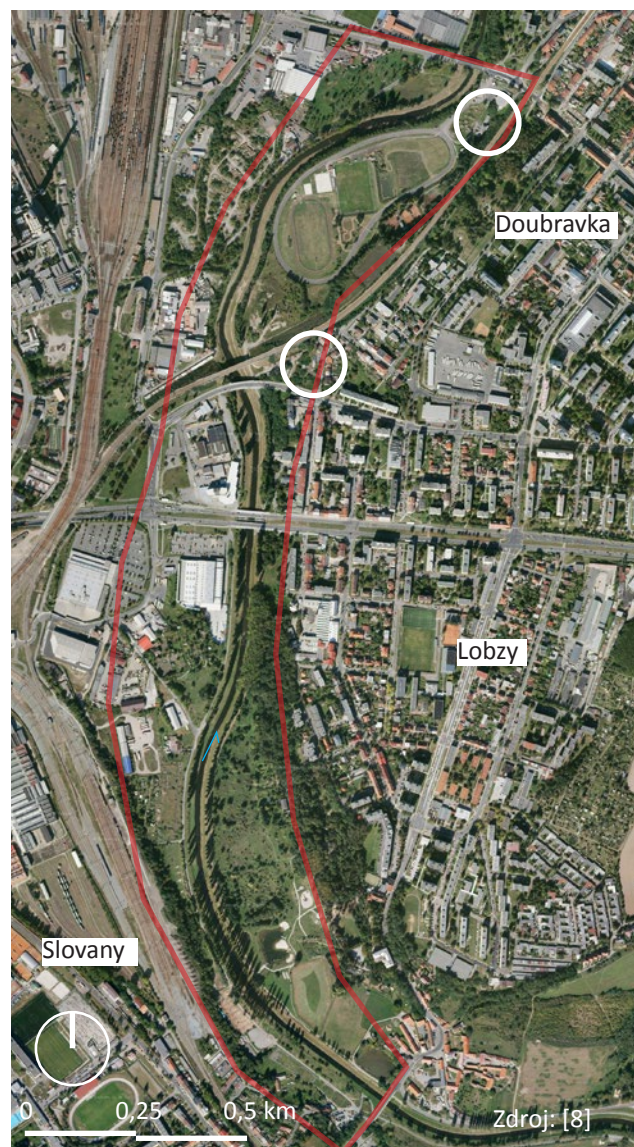
Staré fotografie okolí řeky

Historický vývoj území

1838

2019

Císařské povinné otisky stabilního katastru zachycují řeku před nástupem průmyslové revoluce. Koryto řeky meandrovalo a v údolní nivě Úslavy se nacházely zamokřené louky, které obklopovala zemědělská krajina. Kromě dálkové cesty z Prahy do Plzně jsou zachovány dodnes i další směry cest. Severně od dálkové cesty stála v blízkosti řeky papírna postavená před polovinou 17. století. V 18. století byla papírna přestavěna na mlýn. Na počátku 20. století koupil mlýn Měšťanský pivovar, který přestavěl mlýn na vodní elektrárnu, avšak 17. dubna 1945 zasáhl elektrárnu nálet a od té doby stavba chátrala. V roce 1949 byl zasypán mlýnský náhon a zhruba o 20 let později byly

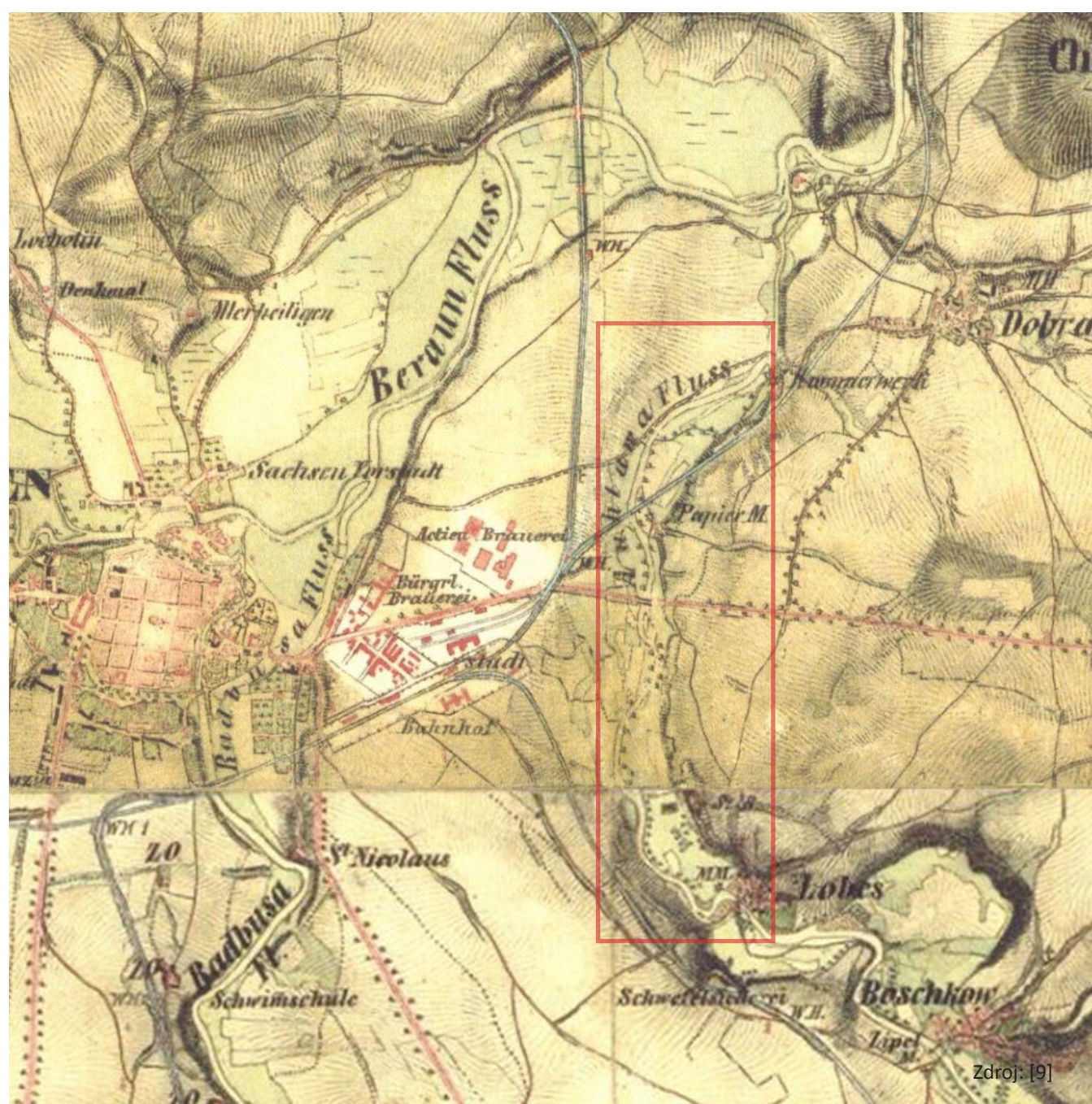
odstraněny zbytky stavby kvůli stavbě mostu v Těšínské ulici. Přibližně v místech, kde dříve stával papírenský mlýn dnes stojí garáže.

Severně od papírenského mlýna stál hamr. V roce 1854 se zde vyrobilo až 15 000 lopat a právě díky výrobě lopat se místu dodnes říká Na Lopatárně. Emanuel Tuschner lopatárnu v roce 1859 odkoupil a vytvořil zde hostinec „Na Lopatárně“ se sadovou úpravou okolí. Kvůli regulaci Úslavy a stavbě protipovodňových náspů na poč. 20. století byl však hamr zrušen. Zůstala stát pouze stodola a obytný dům. Chvíli zde byla výroba sladového vína a lihovar.

1845 - 1846

Na mapě II. vojenského mapování je dobře vidět, jak je říční niva Úslavy v Lobzích vymezena po obou strabřezích skálami, které se postupně snižují směrem k Doubravce. Řeka si v této době stále ponechává přirozené mandrující koryto. Božkov, Lobzy a Doubravka byli malými vesnicemi za Plzní. 19. století je však čas, kdy se město začalo zbavovat městských hradeb a nahrazovat je městskými sady. Důležité stezky lemované alejemi jsou v mapě vyznačeny červeně. Dodnes jsou tyto cesty zachovány a tvoří páteří síť komunikací města.

Přibližně v letech 1845 - 1895 probíhala těžba kyzových břidlic na levém břehu pod železniční tratí nedaleko od mostu v Lobzích. Další doly se nacházely u Papírenského mlýna, nad Božkovem a v údolí Buková.

Zdroj: [9]

1879

2019

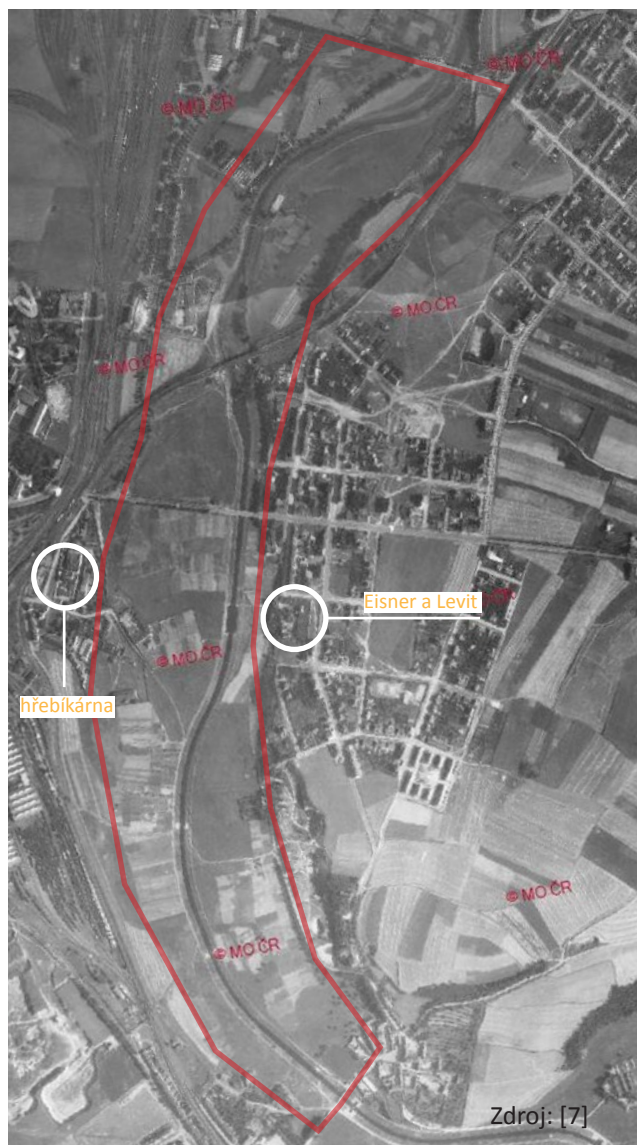

V 19. století řeka stále meandrovala. Změna však nastala v dopravě, konkrétně stavbou železniční trati Praha — Plzeň a Plzeň — Furth im Wald. Tato liniová stavba změnila krajinný ráz a ovlivnila budoucí uspořádání města. Slavnostní otevření železniční trati v úseku mezi Prahou a Plzní proběhlo v roce 1862. Původně byla trať jednokolejná, ale ve 20. letech 20. století byl přistaven ještě jeden železniční most, protože jednokolejný provoz nedostačoval. Oba mosty byly od té doby několikrát vyměněny. Poslední přeměnou prošly mosty v roce 2015. Vzhled mostů je podobný předchozím, ale byl odstraněn středový pilíř.

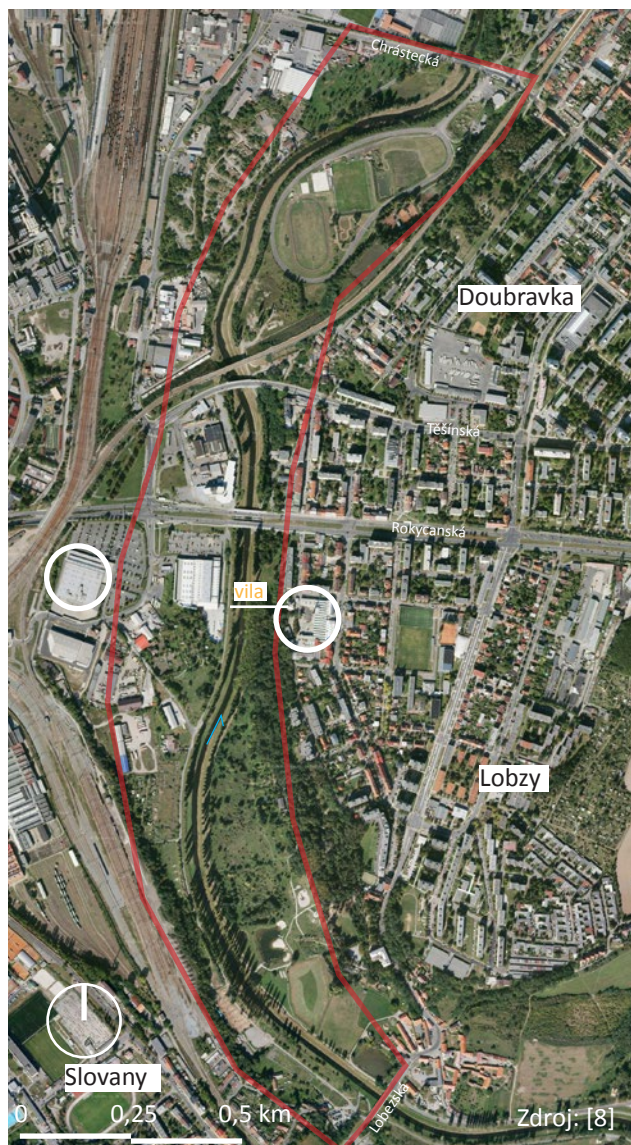
Přes Doubravku dříve vedla významná větev zemské cesty z Prahy do Plzně. V místě křížení cesty s řekou byl brod. Později vznikla poblíž brodu úzká dřevěná

lávka pro pěší, kterou nahradil v roce 1892 Habrmanův most. Při rekonstrukci mostu v roce 1934 byla původní ocelová mostovka nahrazena novou betonovou a uložena na stávající pilíře mostu.

1938

2019

Postupně, jak se rozvíjelo město, začaly na přelomu 19. a 20. století vnikat na březích Úslavy poblíž Rokycanské třídy továrny. Na levém břehu řeky přibližně v místě dnešního supermarketu stála hřebíkárna a První saská varna na smolu a čistírna pryskyřice v Plzni. Na pravém břehu vnikla firma Eisner a Levit – továrna na drát, drátěnky, hřebíky a šrouby. Součástí areálu byla i vila majitele, která se spolu s částí areálu dochovala dodnes.

Na počátku 20. století začaly vznikat plány na regulaci řeky Úslavy. Regulace měla být provedena v úseku od obce Sedlec k ústí do Berounky. Z původního plánu se však podařila zrealizovat pouze část od střešnické k Habrmanovu mostu, dále Božkovský a Tymákovský

potok. Spád řeky byl zmírněn pomocí nízkých stupňů, což se ukázalo jako neúčinné a v důsledku toho docházelo při větších vodách k narušení dna i boků koryta. Proto byla v roce 1933 provedena oprava regulace řeky, v rámci které byly vybudovány u Lobezského mostu 2 kamenné stupně s vývařištem a říční koupaliště poblíž Rokycanské třídy. Břehové porosty byly nahrazeny alejemi topolu černého vlašského.

Ve 20. a 30. letech docházelo k urbanizaci území kolem řeky na úkor zemědělské půdy. Stavby byly uspořádány do pravidelných bloků tak, aby respektovaly směry starých cest.

1967

2019

Při náletu na seřadovací nádraží na konci II. světové války dopadly pumy i na pozemky Lopatárny a vytvořily zde krátery. Po válce byly pozemky vyčištěny, ale pustly a krátery zůstaly dlouho nezasypané.

V 60. letech pokračovalo rozrůstání sídliště Doubravka a Lobzy. Na Lopatárně podél pravého břehu řeky byl postupně navyšován terén navážkami o 4 - 5m jako ochrana před povodněmi. Nahoře na navážce začal následně vznikat sportovní areál Rudé hvězdy, po roce přejmenovaný na Rapid. V 80. a 90. letech zde fungoval kromě sportovních hřišť také venkovní bazén s restaurací. Sportovní areál však nebyl nikdy dokončen v takovém rozsahu, v jakém byl plánován.

Zásadní proměnou prošla v 70. letech i Rokycanská

třída. Silnice byla rozšířena na čtyřproudou. Kvůli rozšíření musela být zbořena v pohledu od řeky pravá fronta domů. Na jejich místě dnes stojí bytové domy.

2003

2019

Ortofoto mapa zachycuje stav koryta řeky rok po velké povodni v roce 2002. Nejvíce byly narušeny břehy v úseku od mostu na Rokycanské třídě ke sportovnímu areálu RAPID. Louky v údolní nivě začínají zarůstat náletovými dřevinami. Ve spodní polovině mapy je již patrná vzrostlá alej topolů černých vlašských (*Populus nigra var. italica*), které utváří charakter místa a odlišuje řeku Úslavu od ostatních řek v Plzni.

Od roku 2015 mohou lidé využívat nové vodní plochy umístěné na lobezských loukách k rekreaci. Sportovní areál RAPID v porovnání s rokem 2003 pomalu pustne, nachází se zde však cyklistická dráha atypického tvaru, která má ve světě cyklistiky velký význam jelikož se zde pořádají různé závody.

Staré fotografie okolí řeky

Most přes řeku v Chráscecké ulici na poč. 20. století. V pozadí je vidět železniční viadukt.

Lopatárna na poč. 20. století. Do dnešních dob se dochovala pouze správní budova na levo a slouží jako zázemí pro sportovní areál Rapid.

V 80. a 90. letech

Železniční most ještě v jednokolejné podobě focený z druhé strany v roce 1930. Napravo od mostu se nachází papírenský mlýn. Před mostem je vidět jez s náhonem k mlýnu.

Pohled z roku 1905 na most v místech dnešní Rokycanské třídy.

Záběr na most z druhé strany po porudu řeky. Na pravém břehu je ještě vidět původní zástavba z 19. století, která byla umístěna blíže k řece, než je stávající zástavba bytových domů.

2019

Fotografie z roku 1930 zachycuje koupání v řece. Koryto řeky je poničené, z důvodu špatně provedené první regulace. Zdroj obr.: [9]

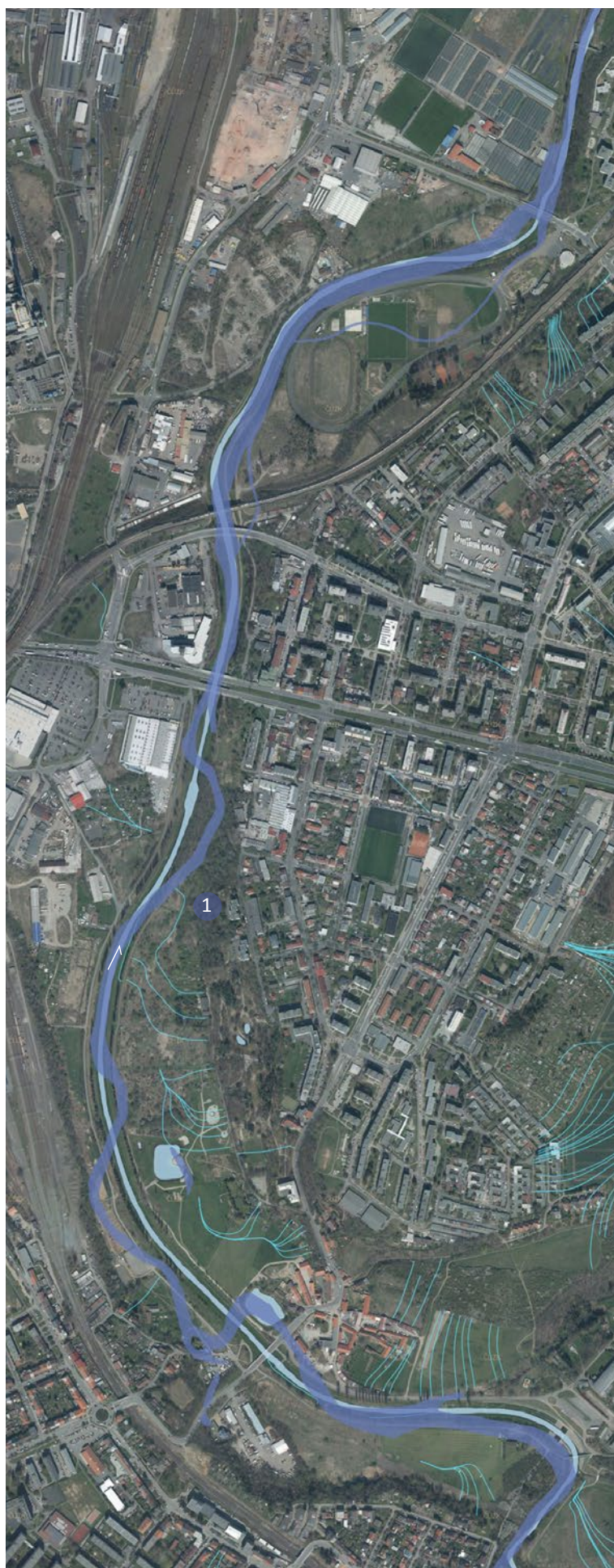
Odtokové linie

Regulací říčního koryta došlo k narovná-
ní vodního toku, což umožňuje rychlejší
odtok vody z území. K největším změnám
říčního koryta došlo na pravém břehu v
Lobzích, kde vznikl přehrazením koryta
řeky rybník a dále v blízkosti pozdějšího
říčního koupaliště. Na levém břehu se
nacházely meandry v místech dnešních
výběhů pro koně. Místa, kudy vedlo říční
koryto před regulací jsou o poznání vlhčí a
rostou zde vlhkomilné trávy jako je skřípí-
na lesní (*Scirpus sylvaticus*) nebo chrostice
rákosovitá (*Phalaris arundinacea*).

Skřípina lesní tvoří podrost listnatých stro-
mů v blízkosti starého říčního koryta.

- směr toku řeky
- původní koryto řeky
- stávající regulované koryto řeky
a vodní plochy
- odtokové linie

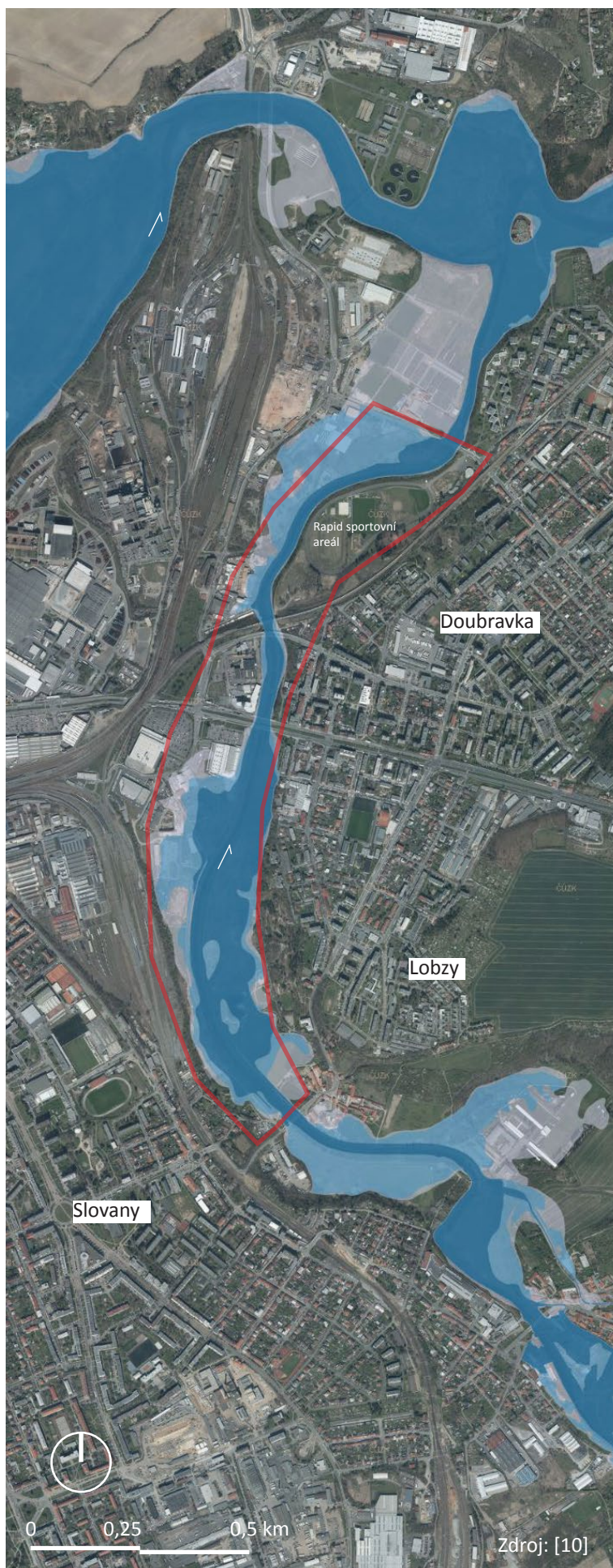
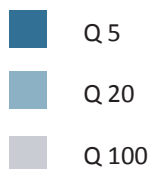

Záplavové oblasti

Řeka Úslava má ze všech plzeňských řek nejmenší povodí, ale nejprudší avšak rovnoměrný spád toku, který je přibližně 4 m na 1 km. Přesto, že je spád prudší, není průtok řeky velký díky menšímu povodí.

Největší rozliv řeky Úslavy hrozí v prostoru Lobežských luk. I pouhá pětiletá voda se rozlévá téměř v celé údolní nivě. Regulované koryto řeky urychluje průtok a tím i odtok vody z území. Břehy řeky jsou na některých místech zpevněny kameny, aby nedocházelo k podemílání břehů. Na břehu podél sportovního areálu RAPID byl v rámci regulace řeky vytvořen protipovodňový násep. V roce 2015 proběhla revitalizace Lobežských luk. Byly zde vybudovány čtyři tůně, které zlepšují zadržování vody v krajině a dvě z nich slouží zároveň pro rekreaci.

Voda v řece není vhodná ke koupání kvůli jejímu znečištění.

Člověk a krajina městská

Ochrana zemědělského půdního fondu

Eroze půdy

Landuse

Územní systém ekologické stability

Městská zeleň v okolí zájmového území

Dopravní infrastruktura

Naučná stezka

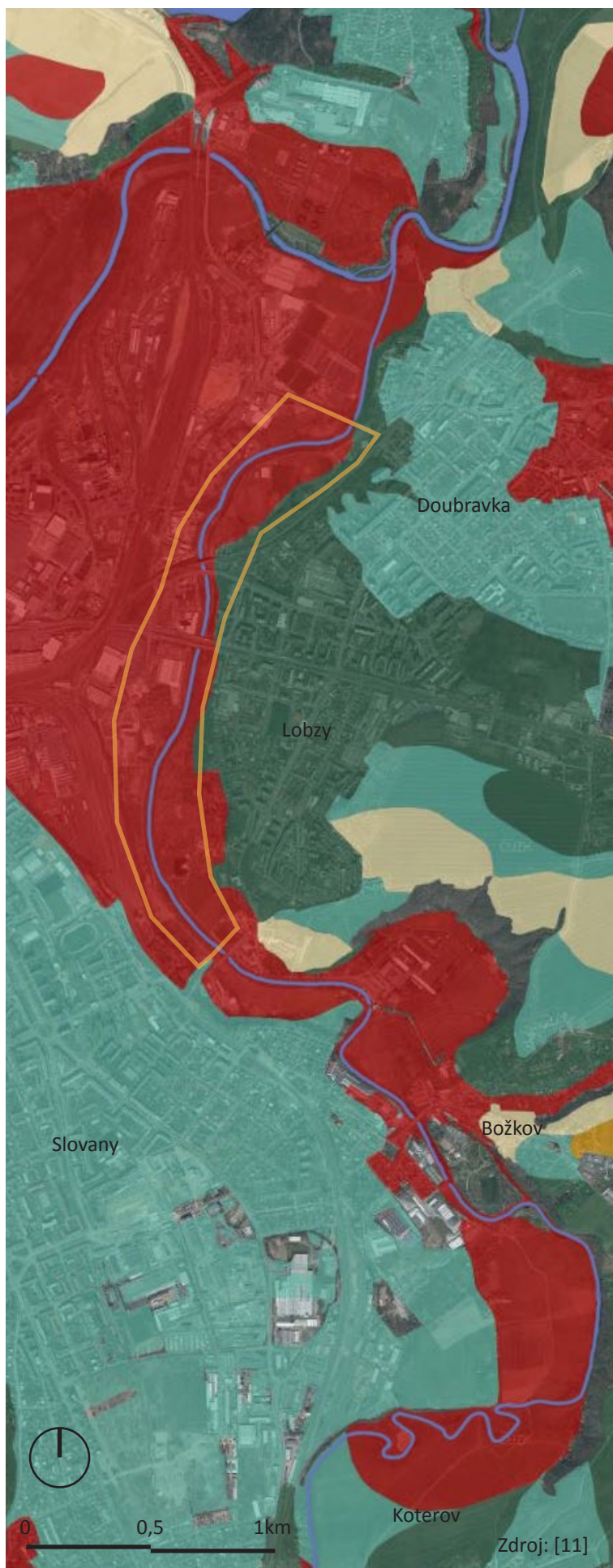
Inženýrské sítě

Ochrana zemědělského půdního fondu

Nejhodnotnější půdy se nachází v údolní nivě. Tyto půdy jsou cenné pro svou úrodnost díky vysokému podílu humusu a vysoké hladině podzemní vody. Proto by měly nivní půdy zůstat zachovány a vynětí ze zemědělského půdního fondu by se mělo provést pouze ve výjimečných případech pro podmíněné využití. V místech sídlišť Dobravky a Lobzy je naopak půda převážně podprůměrně nebo velmi málo produkční.

- bonitně nejcenější půdy
- nadprůměrně produkční půdy
- průměrně produkční půdy
- podprůměrně produkční půdy
- velmi málo produkční půdy

Eroze půdy

V zájmovém území nejsou půdy výrazně ohroženy vodní erozí. Pouze strmý svah protierozního náspu pod sportovním areálem RAPID je mírně erozně ohrožen. Svah je porostlý listnatými dřevinami, které svými kořeny částečně svah zpevňují a snižují tím vodní erozi půdy. K vodní erozi půdy může však docházet na březích řeky v místech, kde nejsou zpevněny břehy kameny. Vodní tok v těchto místech snadněji přetváří břeh podemíláním.

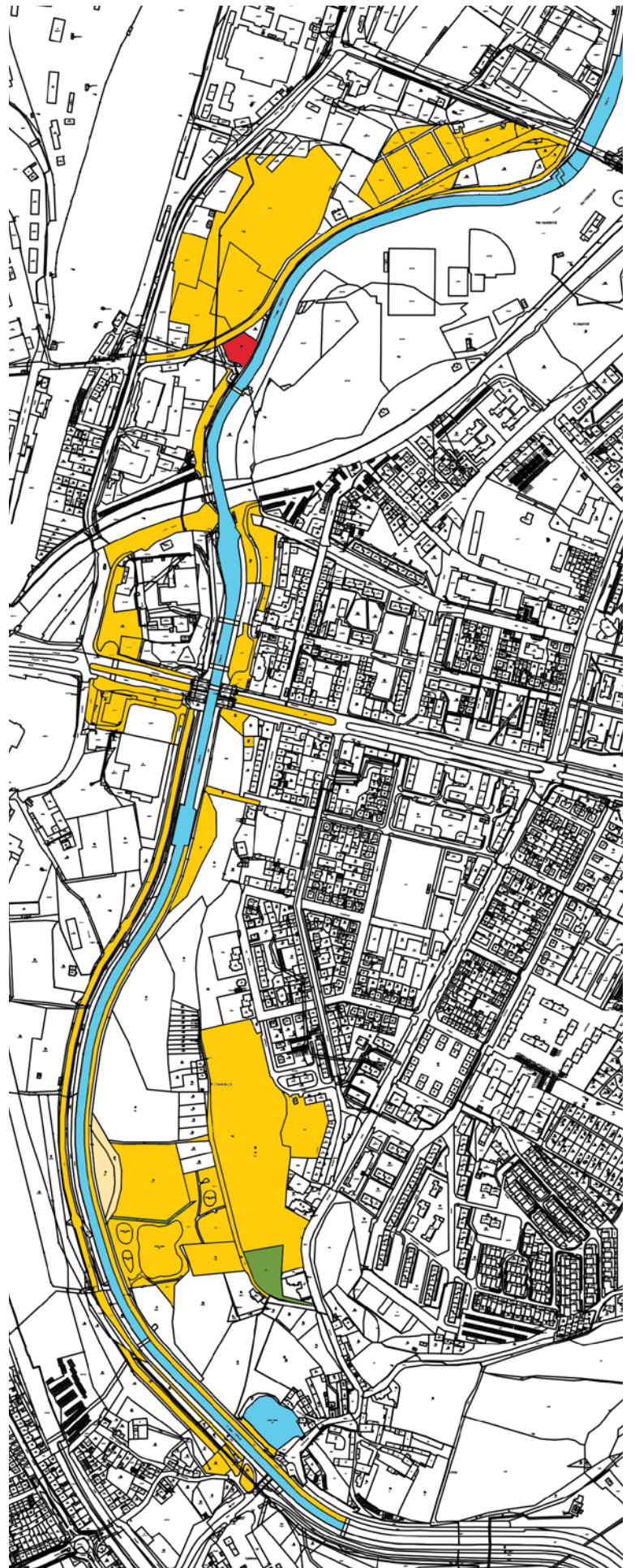
Větrná eroze se v zájmovém území nevyskytuje, protože chráněno okolním zvýšeným terénem, zástavbou a vzrostlými stromy.

- silně erozně ohrožené půdy
- mírně erozně ohrožené půdy
- erozně neohrožené půdy

Majetkové vztahy

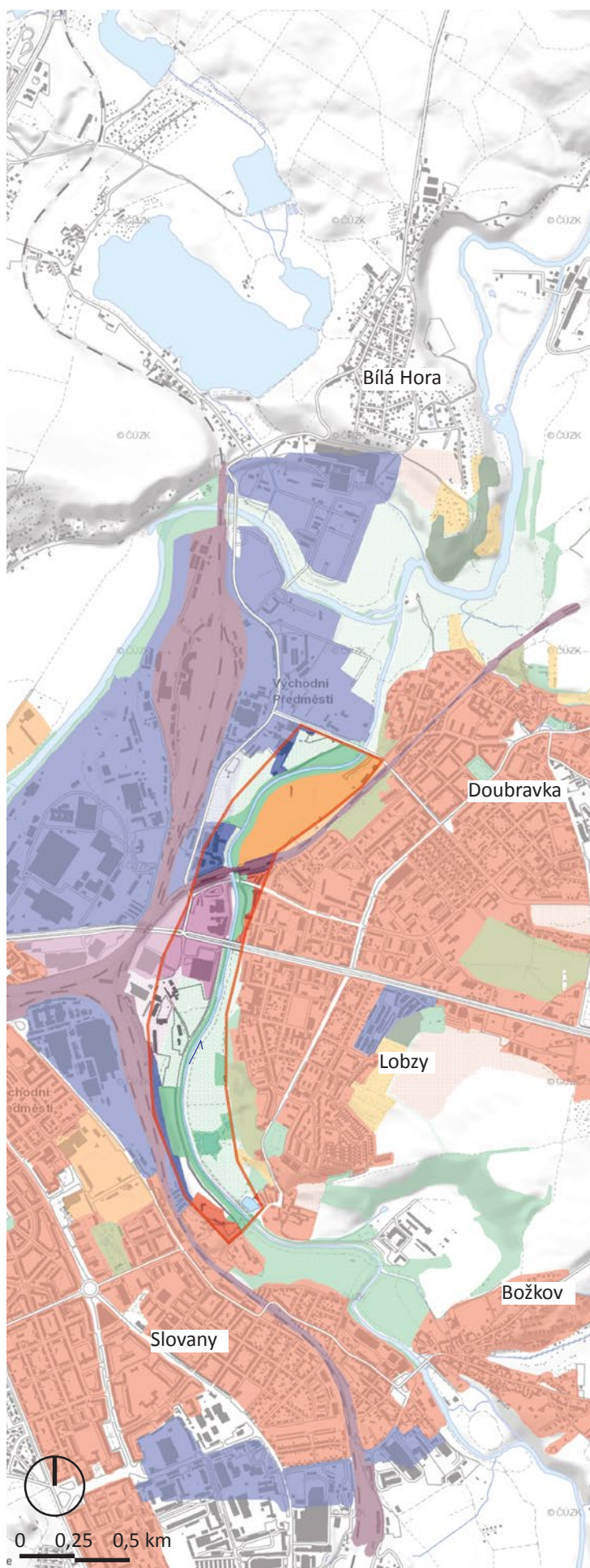
- statutární město Plzeň
- statutární město Plzeň a spoluvlastníci
- ČR, správa železnic
- Státní pozemkový úřad
- soukromé

Landuse

Břežy řeky Úslavy jsou v územním plánu z roku 2021 vyznačeny jako přírodní nezastavitelné plochy. Přírodní plochy je nutné chránit a rozvíjet zde rekreaci. Pro pravý břeh je charakteristická převážně obytná zástavba a plochy pro každodenní rekreaci. Na Doubravce navazuje na říční kajinu poměrně rozsáhlý sportovní areál Rapid. Naopak levý břeh zauímají plochy výroby, služeb a obchodu.

plochy stabilizované	plochy zastavitelné	plochy změn	
			plochy smíšené obytné
			plochy výroby a skladování
			plochy železnice
			plochy obchodu, služeb a výroby
			plochy občanského vybavení
			plochy rekreace
			plochy přírodní
			plochy parků
			plochy lesní
			plochy vodní
			zájmové území

Podmínky využití přírodních ploch dle Územního plánu Plzeň (2021)

Hlavní využití

- travní porosty, louky, pastviny, liniové a plošné keřové a nelesní stromové porosty pro ekologickou stabilizaci krajiny (např. stromořadí, břehové porosty řek, remízy, meze, keřové pláště), vodní toky a plochy

Přípustné využití

- zemědělské hospodaření v plochách s vymezeným ÚSES či VKP, pokud současně vede ke zlepšení podmínek pro hlavní využití, nebo je s ním slučitelné; v případě zemědělského hospodaření změna kultury směrem ke zvýšení ekologické stability (např. zatravnění)
- zemědělské využití orné půdy
- stavby a technická opatření pro zlepšení využití plochy pro účely rekreace (např. komunikace cyklistické a pěší sloužící pro místní obsluhu, přístřešky, drobné stavby a zařízení veřejného stravování (např. stánky s občerstvením), místa pro grilování, odpočívadla, dětská hřiště a hřiště bez zvláštního vybavení, loděnice, rozhledny a vyhlídkové věže aj.
- stavby a zařízení v Územním plánu Plzeň vymezených částech ploch (areálech) určených pro občanské vybavení, které souvisejí s využitím areálu a odpovídají svým rozsahem a měřítkem charakteru lokality (např. šatny, WC, sprchy, tribuny, apod.). Jedná se o vymezené části ploch (areály) v lokalitě: 2_52 Úslava — Božkov
- pavilony a výběhy pro zvířata, včetně technického zázemí a souvisejících úprav (např. vodní plochy, zemní valy můstky apod.)
- drobné stavby a zařízení pro občerstvení (např. čajovna, kavárna apod.), specifické přírodě blízké stavby pro krátkodobé ubytování návštěvníků (např. jurty apod.)
- ohradníky pro ohrazení pastvin pro skot, ovce, kozy a koně
- přístřešky pro zvířata (např. koně, ovce, kozy apod.) o max. zastavěné ploše 40 m²
- přirozené, upravené a umělé vodní toky a plochy pro vodohospodářské a rekreační využití a ekologickou stabilizaci krajiny
- stavby a zařízení dopravní a technické infrastruktury
- mezideponie stavebního materiálu a manipulační plochy pro areál technické základny Správy veřejného statku města Plzně v lokalitě 4_53 Úslava — Chrástecká

Nepřípustné využití

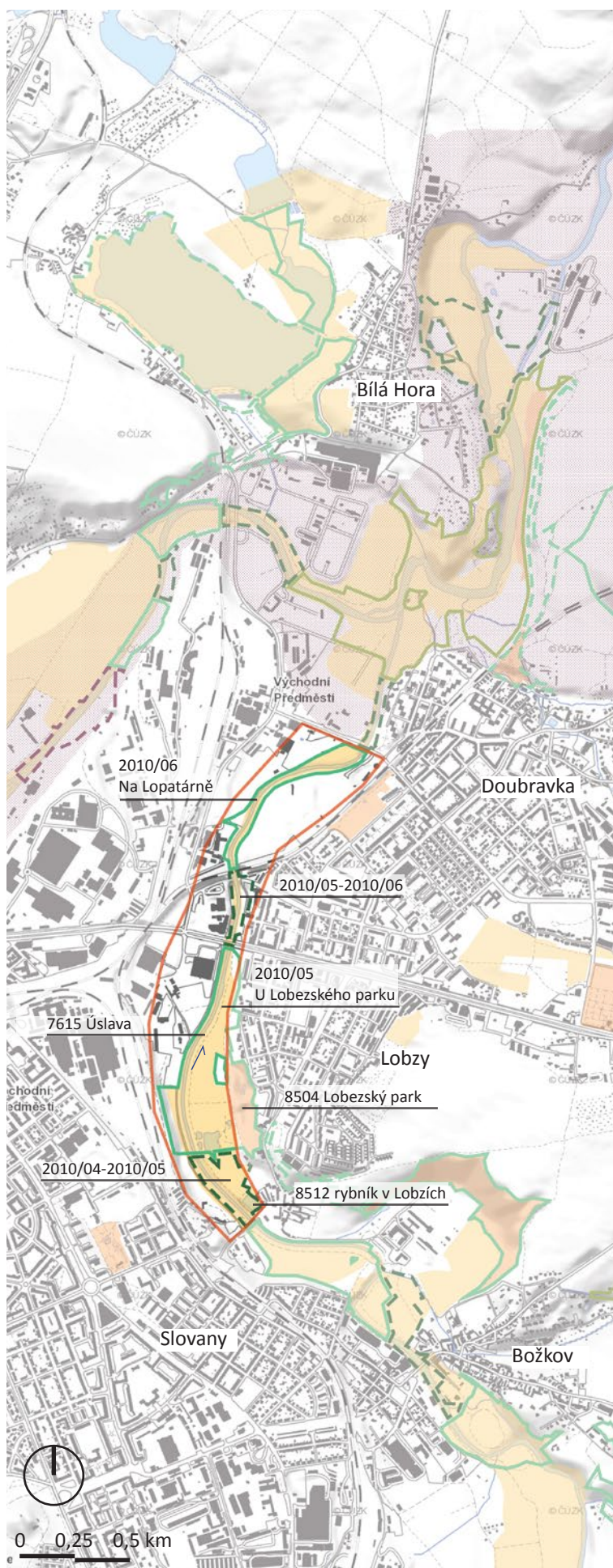
- stavby, zařízení a jiná opatření pro zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství, těžbu nerostů
- stavby a zařízení pro bydlení nebo individuální rekreaci samostatné nebo integrované do staveb hlavních a doplňkových, výjimku tvoří stávající stavby a zařízení s možností údržby
- stavby pro uskladnění zahradní techniky a náradí
- jakékoli nové stavby a zařízení s výjimkou v Územním plánu Plzeň vymezených částech ploch (areálech) určených pro občanské vybavení uvedených v přípustném využití s výjimkou oplocení areálů občanského vybavení stávajících i nově navržených
- fotovoltaické elektrárny, solární a větrné parky, větrné turbíny
- zemědělské stavby jakéhokoli typu a charakteru
- dobývání nerostů
- skládkování odpadu včetně inertního s výjimkou schválených plánů rekultivací v lokalitě 2_46 Koterov – krajina (IV. etáže dobývacího prostoru Koterov) a v lokalitě 2_40 Božkov Pytel (bývalé odkaliště)
- veškeré další činnosti, stavby a zařízení neodpovídající hlavnímu a přípustnému využití a charakteru lokality

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Plocha údolní nivy a řeka Úslava patří mezi významné krajinné prvky ze zákona. Lobežský park je v seznamu registrovaných významných krajinných prvků. Biokoridory i biocentra, které prochází skrz zájmové území jsou všechny funkční.

Ve zkoumaném území se nachází poříční park Vodní plochy Lobežská louka. Poříční park je krajinářsky upravená plocha v záplavovém území navržená v souladu s vodním zákonem.

- lokální biocentrum
2010/05 U Lobežského parku
2010/06 Na Lopatárně
- lokální biokoridor
2010/04-2010/05
2010/05-2010/06
- regionální biokoridor
- regionální biocentrum
- nadregionální biokoridor
- významný krajinný prvek ze zákona
7615 Úslava
8512 rybník v Lobzích
- významný krajinný prvek registrovaný
8504 Lobežský park
- ochranné pásmo nadregionálního biokoridoru
- zájmové území

Městská zeleň v okolí zájmového území

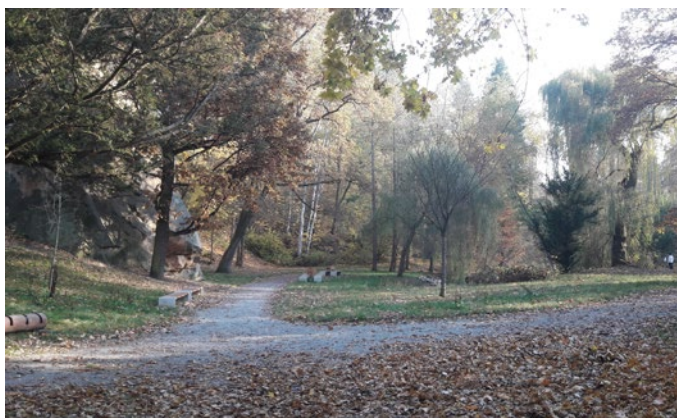
Lobezský park

V místě bývalého pískovcového lomu byl vybudován v letech 1933 – 1935 park podle návrhu Valentina Čočka, který při navrhování čerpal inspiraci z anglického parku. Zvlněný terén dodává místu jedinečnou atmosféru. Nachází se zde jezírko zásobované podzemní vodou, nepůvodní dřeviny a síť cest. Po 2. světové válce však pustl. V devadesátých letech proběhla částečná obnova parku a v roce 2018 byla uskutečněna celková revitalizace, během které byl obnoven původní vzhled parku doplněný o nový mobiliář, herní a posilovací prvky.

Prostředí parku je příjemné, okolní skály a různé výškové úrovně cest utváří specifický charakter parku.

Fotka Lobezského parku těsně po jeho dokončení. [14]

Současná podoba Lobezského parku.

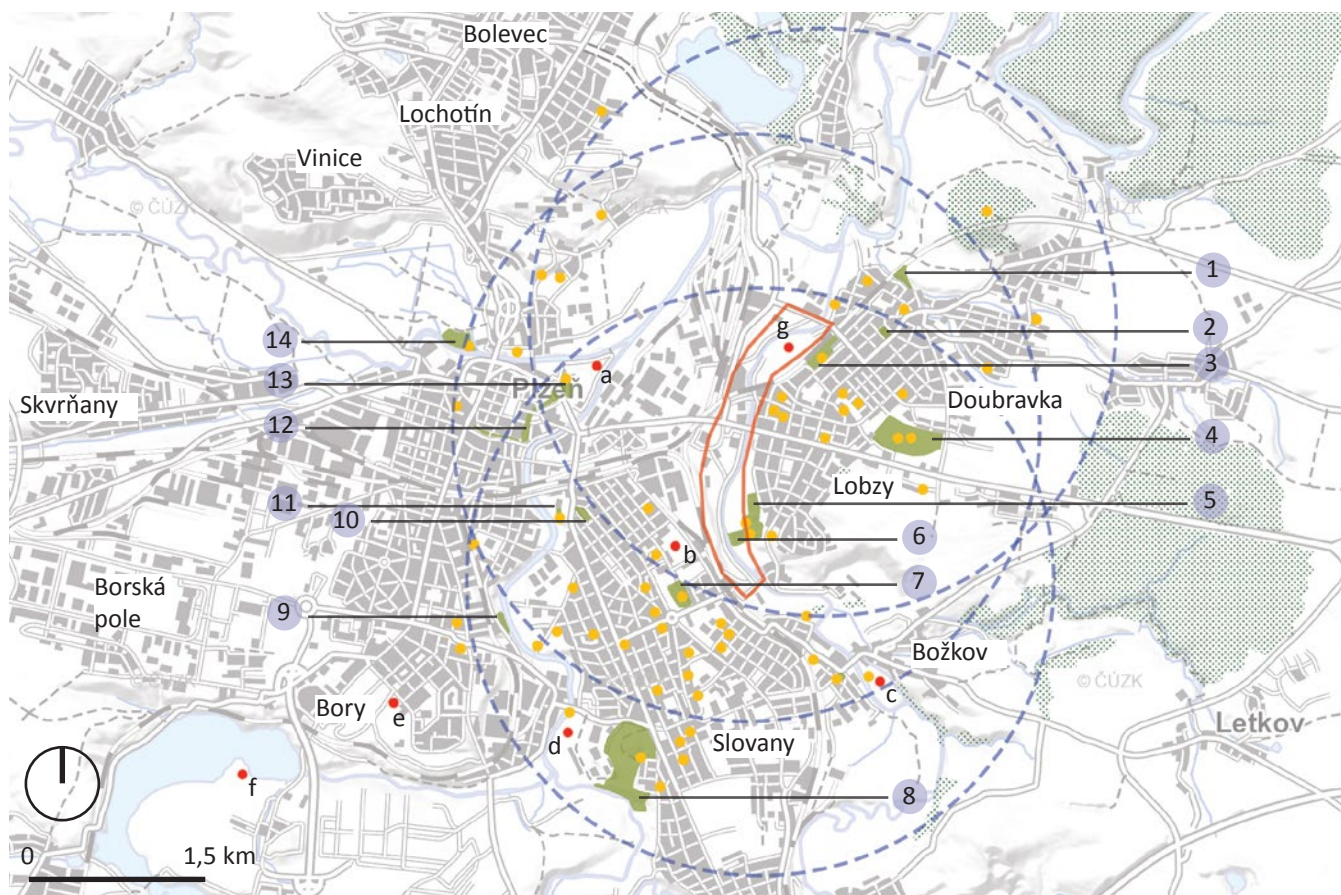
Lobezské louky - Lobezská jezírka

Lobezské louky se nachází mezi Lobezským parkem a řekou Úslavou. V rámci revitalizace v roce 2015 byly vytvořeny cesty a biotopové tůně, které mohou lidé v létě využít ke koupání. Nachází se zde také herní prvky a volné travnaté plochy pro volnočasové aktivity. Lidé z přilehlého okolí zde rádi tráví volný čas. Pokud je hezké počasí, přijde hodně rodičů s dětmi, pejskaři nebo lidé, kteří si chtějí v klidu posedět.

V současné době je vypracovaná studie na 2. etapu, v rámci které přibudou nová jezírka a zvětší se prostor pro rekreaci. Pro tento záměr odkoupilo město pozemek zarostlý náletovými dřevinami.

Lobezské louky někdy nazývané také jako Lobezská jezírka.

Na mapě jsou vyznačeny plochy zeleně, dětská hřiště a multifunkční sportoviště v okruhu 2,5 km od zájmového území. Analýza ukazuje kolik parků a dětských hřišť je dostupných ve vymezeném okruhu a v jakých místech jsou situovány.

Parky se nachází buď v obklopení městskou zástavbou nebo častěji na okrajích zastavěných ploch, kde volně navazují na okolní krajinu.

Dětská hřiště se jsou umístěna převážně mezi bytovými domy a slouží hlavně obyvatelům přilehlých domů. V polovině vyznačených parků jsou umístěny hrací prvky pro děti.

Záměrem bylo pomocí grafického znázornění zobrazit místa, kde mohou děti a dospělí, kteří bydlí v okolí zájmového území, trávit volné chvíle.

- dětské hřiště
- multifunkční sportovní areál
- městský park
- les
- poloměr kruhu 2,5 km
- zájmové území

Parky		
Č.	Název parku	Rozloha (ha)
1	Park Potoční	1,8
2	Habrmannův park	0,8
3	Park v Homolkách	4,7
4	Park Špitálský les	14,7
5	Lobezský park	4,1
6	Lobezské louky	1,5
7	Chvojkovy lomy	3,2
8	Park Homolka	18,4
9	Plovárenský park	7,0
10	Park na Mikulášském náměstí	1,3
11	Park U Ježíška	3,3
12	Okružní městské sady	19,0
13	Štruncovy sady	4,5
14	Park za NC Plaza	4,1
Multifunkční sportovní areály		
Ozn.	Název sportovního areálu	
a	Městský sportovní areál Štruncovy sady	
b	Městské sportovní haly na Slovanech - Lokomotiva	
c	Božkovský ostrov	
d	Škoda sport park	
e	Sportovní areál Slavia VŠ Plzeň	
f	Škodaland	
g	Rapid sportovní areál	

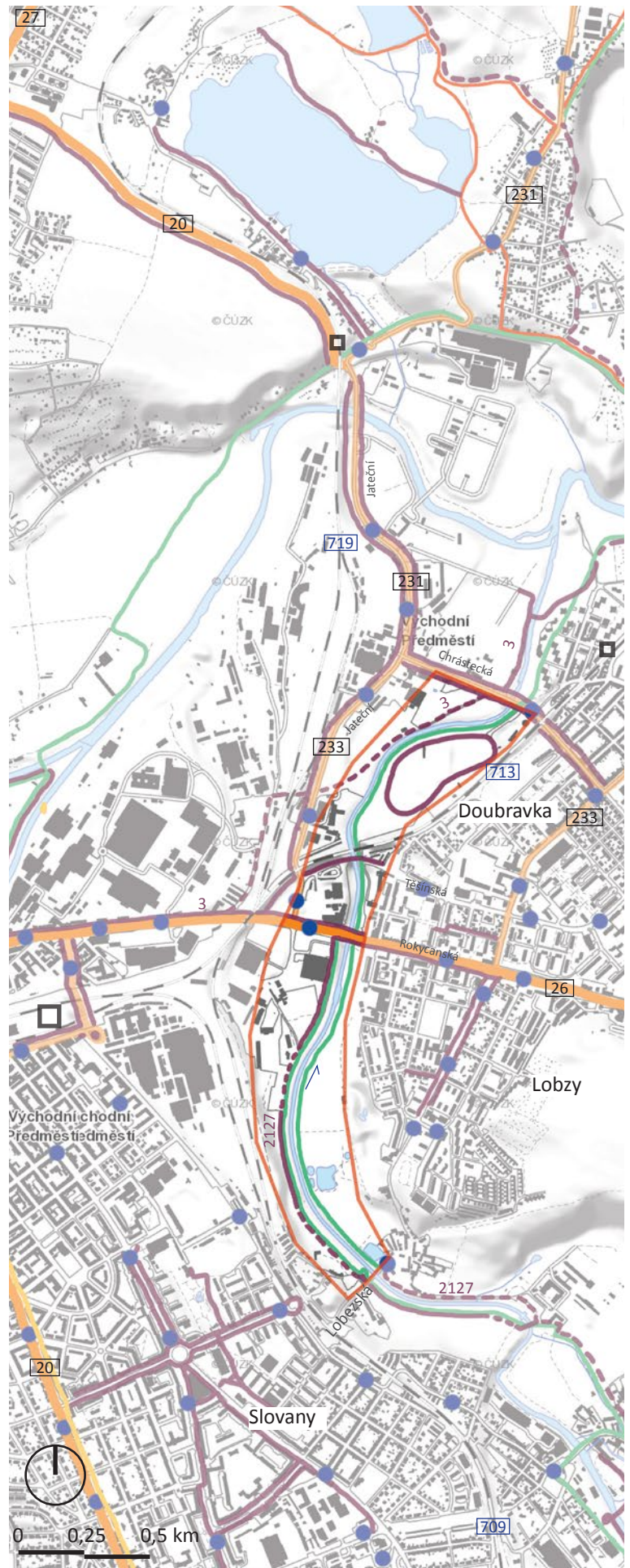
Dopravní infrastruktura

Přes zájmové území prochází rušná silnice I. třídy. Jedná se o Rokycanskou třídu, která patří mezi nejdůležitější tahy městem. Napojuje Plzeň na dálnici D5 směrem na Prahu. Na Rokycanskou se před obchodními řetězci napojuje ulice Jateční, která propojuje Rokycanskou třídu s východním okruhem města. Zájmovým územím prochází nebo se dotýká celkem pěti dopravních mostů, z toho jsou čtyři silniční a jeden železniční. Nad řekou Úslavou vede železnice ve směru Plzeň - Praha. V blízkosti mostů je více hluku od projíždějících dopravních prostředků. Pod mosty se zdržují bezdomovci, kteří zde po sobě zanechávají odpadky.

Z hlediska městské hromadné dopravy jezdí po Rokycanské třídě trolejbusy číslo 15 směrem na Lobzy a číslo 11 směrem na Ústřední hřbitov. Ulicí Těšínská projíždí trolejbusy číslo 13, 16 a 17 směrem na Doubravku.

Podél řeky vede naučná stezka a greenway, která slouží jako spojnice mezi Doubravkou, Slovaný a Božkovem.

- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- železniční trať
- tramvajová trať
- cyklotrasa
- stezka pro chodce a cyklisty
- naučná stezka
- turistická trasa
- zastávka MHD
- železniční stanice
- železniční zastávka
- zájmové území

Naučná stezka

Naučná stezka Údolím Úslavy má délku zhruba 9 km. Slavnostní otevření naučné stezky se uskutečnilo na podzim roku 2011 jako první říční stezky údolím Úslavy. Na trase se nachází celkem 12 zastavení s informačními tabulemi, které se zaměřují na historii místa, kde jsou umístěny. Stezka začíná U sv. Jiří a končí v Koterově. Je určena jak pro pěší, tak i pro cyklisty a částečně pro bezbariérový přístup v úseku Rokycanská — Rolnické náměstí (Lobzy).

- 1 U svatého Jiří
- 2 Lopatárna
- 3 Papírenský mlýn
- 4 Letná
- 5 Lobežský park
- 6 Lobzy
- 7 Střelnice
- 8 Božkov
- 9 Božkovský ostrov
- 10 V Závrtku
- 11 Koterov
- 12 Pod Hájem

Inženýrské sítě

Podél pravého břehu řeky Úslavy od Lobežských luk směrem k mostu na Rokycanské třídě vede vodovod. Na levém břehu řeky probíhá vodovod po celé délce zkoumaného území.

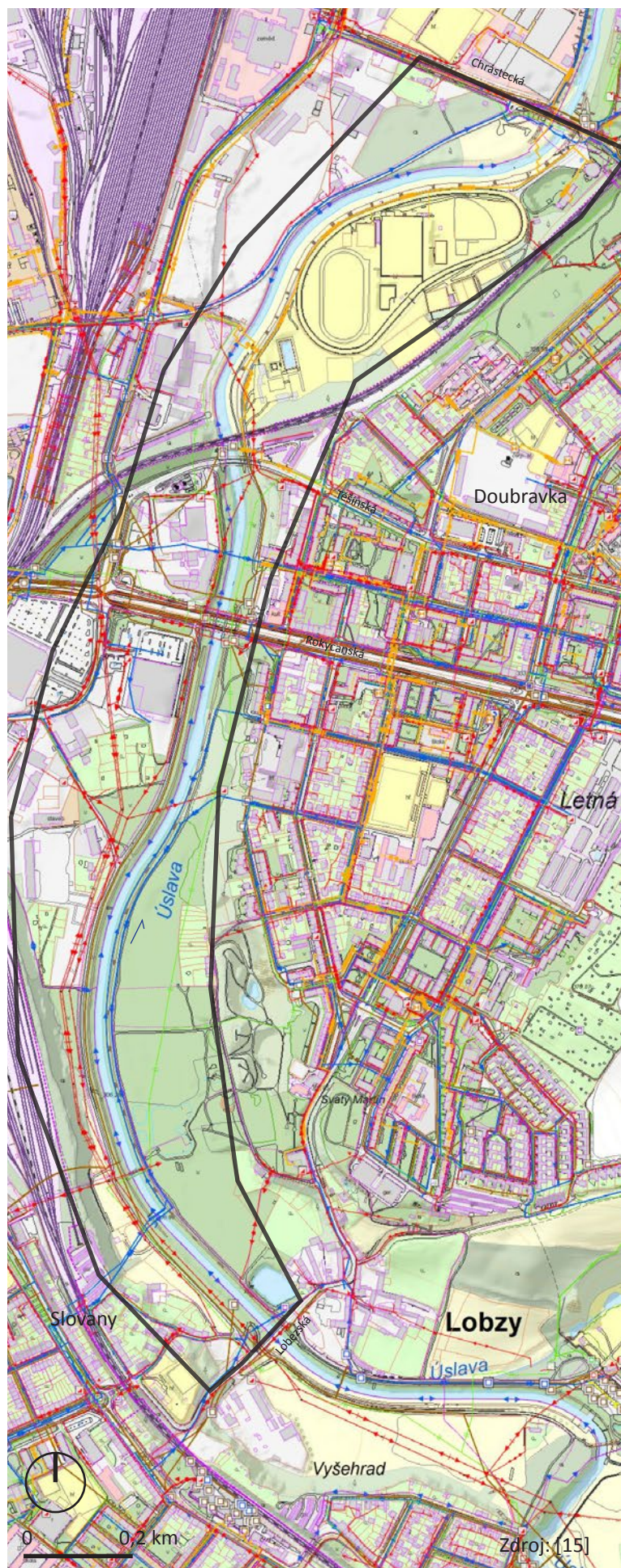
Převážně na levém břehu řeky prochází zájmovým územím nadzemní elektrické vedení. Stožáry však neruší výhledy do okolí, protože je zakrývají vzrostlé stromy.

Pod řekou Úslavou vede z teplárny z levého břehu na pravý břeh teplovodní potrubí.

U Lobežských jezírek vede nad řekou z levého břehu na pravý plynovod, který pokračuje dále v zemi úhlopříčně přes louky směrem k mostu na Rokycanské třídě a pokračuje až k mostu v ulici Těšínská.

Nesmí se opomenout, že inženýrské sítě patří mezi limitující prvky v území, na které je potřeba dát pozor při úpravách území.

- vedení elektrické sítě
- vodovodní řad
- teplovod
- plynovod
- stoka jednotné kanalizace
- zájmové území

Aktuální zprávy o zájmovém území

„Demolice ostudy Plzně je o krok blíže. Místo Carimexu budou kanceláře a obchody“

10. 5. 2022

Zchátralá budova na Rokycanské třídě měla původně sloužit jako administrativní budova s autosalonem. Později byla stavba několikrát bez stavebního povolení zvětšena a nedostavěna. Stavbě se přezdívá skleněné peklo, které dělá ostudu při příjezdu do města. Společnost RP Letná v roce 2020 odkoupila budovu a více než polovinu pozemků. Dalšími vlastníky je Vodárna Plzeň, InterCora, MS Letná a město Plzeň. Město majiteli stavby prodá pozemky až ve chvíli, kdy vlastník stavbu odstraní. „V místě, kde dnes Cerimex stojí, chtějí plzeňské developerské firmy InterCora a BC Real postavit komplex budov s kanceláři, byty a obchody.“ (zdroj: *Plzeňský deník.cz* [16])

Zchátralá budova Cerimexu se nachází v těsné blízkosti řeky.

„Centrum po skleněném pekle v Plzni ukázalo tvář. Podívejte se na vizualizace“

14. 5. 2022

Do konce příštího roku 2023 by měla být stavba Carimexu odstraněna. Výstavba nového komplexu začne nejpozději v roce 2024. Areál se bude skládat z administrativní budovy s obchodním centrem v blízkosti Rokycanské třídy, bytových domů podél řeky Úslavy a povrchového a podzemního parkoviště. Aby se záměr mohl uskutečnit, musí se nejdříve změnit územní plán města. (zdroj: *Plzeňský deník.cz* [17])

Podle mě se navržené rozmístění budov dle obrázku v pravo na toto konkrétní místo nehodí. Vypadá to, že vznikne další velká zpevněná parkovací plocha, která přispěje k už tak rozpálené Rokycanské během letních měsíců.

Současná podoba území, ve kterém má dojit v budoucnu k nové výstavbě.

Vizualizace návrhu nového komplexu budov u Rokycanské třídy. [17]

„Plzeňský obvod vykoupil pozemek, chce rozšířit relaxační oblast“

16. 8. 2021

Město odkoupilo pozemek o rozloze cca 1,3 ha, na kterém chce rozšířit rekreační plochu Lobežských luk. *„Chtěli bychom navázat na první etapu. Nechceme tam nic radikálně měnit, chceme zachovat dosavadní ráz místa. To znamená, že velmi pravděpodobně tam vznikne další tůň. Pokud to bude možné, byla by i větší. Provádí se tam hydrologický průzkum a uvidíme, jaké jsou možnosti,“* řekl starosta městského obvodu Tomáš Soukup. Studii navazujícího projektu zpracuje Ateliér Rákos, který vytvořil studii i pro již zrealizované Lobežské louky. Odkoupený pozemek je hustě zarostlý. Proběhne zde dendrologický průzkum. Po dohodě s odborem životního prostředí by měla zůstat část dřevin zachována.

Zástupci městského obvodu jednájí o případném získání dalších pozemků směrem k mostu na Rokycanské třídě, kde by vznikly další úpravy břehu. (zdroj: iDnes.cz [18])

„Oblíbená Lobežská jezírka se dočkají rozšíření o nové tůně, přívoz i labyrint“

27. 5. 2022

Na pozemcích, které město odkoupilo vzniknou další vodní plochy, pláž či hřiště pro míčové hry. Při návrhu studie však musela být brána v úvahu skutečnost, že řešené území spadá z velké části do aktivní záplavové zóny a tím byly možnosti značně omezeny. *„Chceme plně využít potenciál oblasti. Z místa, které bylo tak zarostlé, že jím ani nešlo projít, plánujeme vytvořit další prostor pro rekreaci a zábavu. Návrh počítá se vznikem dvou tůní, výsadbou rostlin a dřevin a instalací herních prvků například v podobě mola, přívozu, labyrintu nebo piknikové sestavy, popisuje starosta čtvrtého obvodu Tomáš Soukup.“* Náklady na realizaci jsou odhadnuty na 20,5 milionu korun. (zdroj: Plzeňská drbna.cz [19])

Situační výkres krajinářské studie rozšíření rekreační oblasti Lobežských jezírek.

Souhrn analýz

SWOT analýza
Výkres hodnot
Výkres problémů

SWOT analýza

Sliné stránky

- údolní niva má rozmanité břehové porosty, pás zeleně uprostřed města využívaný k rekreaci
- uměle vytvořené tůně a jezírka na Lobezkých loukách napomáhají zadržování vody v krajině
- Lobezký park a Lobezká jezírka se nachází v blízkosti sídlišť, což mnoho obyvatel využívá k volnočasovým aktivitám
- vysoké topoly utváří jedinečný charakter břehů Úslavy
- naučná stezka Údolím Úslavy — trasa podél řeky s informačními tabulemi, které vzdělávají turisty o historii míst, kterými stezka prochází
- čtyřřadá alej javoru stříbrného připomíná dobu, kdy bylo v provozu říční koupaliště

Slabé stránky

- hluk v blízkosti mostů způsobený projíždějící dopravou
- bezdomovci pod mosty zanechávají po sobě odpady
- střet cyklistů a pěších v úseku od mostu na Rokycanské třídě směrem k mostu v Chrástecké ulici — cyklisté zde jezdí rychle úzkou pěšinou, pěší musí každou chvíli uhýbat mimo cestu, což chodci znepříjemňuje radost z chůze
- budova bývalého Cerimexu — zchátralá, dobře viditelná z různých míst, není hezkou vizitkou pro město, v minulosti zde pobývali bezdomovci
- záplavová oblast — omezené možnosti při revitalizaci břehů řeky
- nejasný vstup do sportovního areálu Rapid a k řece Úslavě
- chybí mobiliář u cest podél řeky

Příležitosti

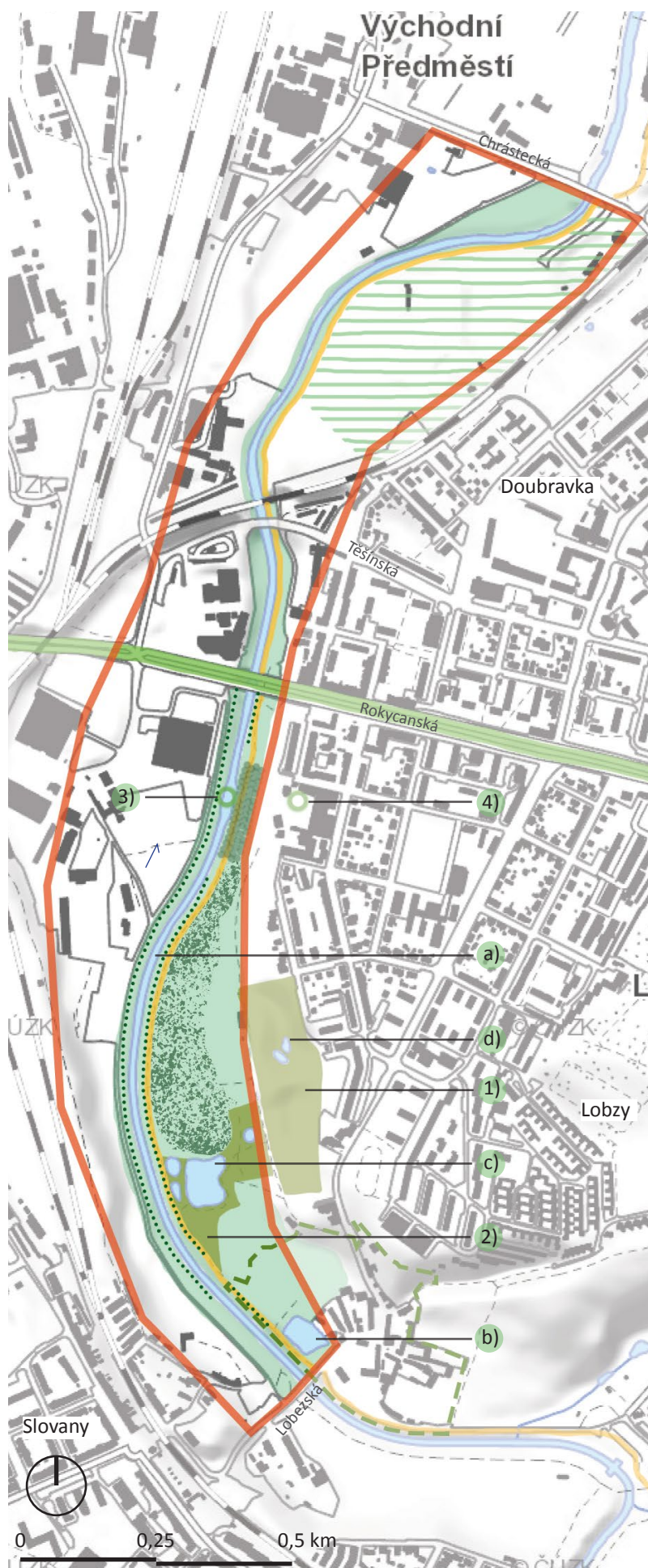
- nová investice a celková změna areálu na levém břehu řeky v místě bývalého Cerimexu — v plánu jsou nové obchody, byty a administrativní prostory, což může napomoci změně nábřeží pravého břehu řeky od Rokycanské po Chrásteckou k lepšímu
- provázání sportovního areálu Rapid s břehem řeky
- zlepšení přístupnosti k řece Úslavě

Hrozby

- křídlatka japonská — invazivní druh, u kterého hrozí, že zaplevelí břehy řeky a rozšíří se více do okolního prostředí
- změna klimatu může způsobit častější záplavy díky přivalovým deštům
- lámání 90 let starých topolů vlašských podél břehů na cestu při silném větru, může být nebezpečné pro kolemjdoucí

Výkres hodnot

- údolní niva — v některých místech poměrně široká, vysoká hladina podzemní vody, půda je hodnotná díky nivním sedimentům a patří do skupiny bonitně nejhodnotnějších půd
- parková úprava
 - 1) Lobežský park — vybudovaný v bývalém lomu, jedinečný příjemný prostor pro pobyt
 - 2) Lobežské louky — volný prostor pro rekreaci, lidmi hojně využívaný, přehledný
- skupina náletových dřevin — druhově rozmanitý porost, který poskytuje živočichům úkryt
- vodní plochy
 - a) řeka Úslava
 - b) rybník v Lobzích
 - c) Lobežská jezírka — tůňe a koupací jezírko, slouží lidem a zároveň pomáhají zadržovat vodu v krajině
 - d) jezírko v Lobežském parku — zadržování vody v území, je zde vysoká hladina podzemní vody
- sportovní areál Rapid — atypická okružní dráha pro cyklisty
- 3) dodnes je patrné rozšíření koryta v místě, kde bylo říční koupaliště
- 4) dochovaná vila a část továrny Eisner a Levit
- čtyřřadá alej javoru stříbrného — utváří jedinečný prostor poblíž bývalého koupaliště
- alej topolů vlašských var. Italica — vytváří specifický charakter břehů řeky Úslavy, který je odlišný od břehů ostatních plzeňských řek
- naučná stezka Údolím Úslavy — příjemná procházka v blízkosti řeky, informuje lidi o historii jednotlivých míst
- Rokycanská třída — dopravně důležitá komunikace pro město, která napojuje Plzeň na dálnici D5 vedoucí směrem do Prahy
- vesnická památková zóna
- zájmové území

Výkres problémů

- záplavové území Q5 — téměř celá údolní niva se zaplaví při pětileté vodě, což ztěžuje podmínky při navrhování úprav břehů
- skupina náletových dřevin — neprostopný porost může některým lidem připadat jako bariéra v území
- budova bývalého Cerimexu — ostudná zchátralá budova, kterou vidí lidé po příjezdu z Prahy do města nebo při jízdě vlakem
- velké zpevněné plochy — nadměrně ohřívají okolní prostředí v letních měsících
- cesta podél řeky v úseku Rokycanská třída - ulice Chrástecká — na vyježděné pěšině se střetávají pěší s cyklisty, cyklisté neberou ohledy na pěší
- javor stříbrný — všechny stromy do jednoho listu jsou napadeny hálkou
- křídlatka japonská — invazivní druh, hrozí zaplevelení břehů řeky
- 1) bezdomovci pod mostem — zanechávají po sobě odpady
- 2) prostor kolem garáží — zastrčené v koutě, prostor nevypadá příjemně
- 3) nejasný vstup do areálu Rapid a na břeh řeky
- hluk v blízkosti mostů přes řeku — ruší klid při pobytu u řeky
- zájmové území

Zdroje

- [1] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Plze%C5%88>
- [2] <http://vitr.ufa.cas.cz/male-vte/>
- [3] <http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/?str=klima-mapa>
- [4] <https://ags.cuzk.cz/av/>
- [5] <https://mapy.geology.cz/hgcr50/>
- [6] <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?layers=27e49a83231043a480bd61ed5210bcc1>
- [7] <https://ags.cuzk.cz/archiv/?start=lms>
- [8] <https://ags.cuzk.cz/>
- [9] <http://oldmaps.geolab.cz/>
- [10] <https://limitypudy.vumop.cz/?core=app&zoom=7¢er=-820665.6813313646,-1072833.5456670893>
- [11] <https://limitypudy.vumop.cz/?core=app&zoom=6¢er=-819907.4398148806,-1072591.625183248>
- [12] <https://me.vumop.cz/app/?zoom=7¢er=-820072.0097365755,-1068662.6370733597>
- [13] <https://mapy.vumop.cz/>
- [14] <https://www.svsmp.cz/mestska-zelen/zajimavosti/lobezsky-park-byl-ocenen-v-celorepublikove-soutezi-stavba-roku-2019.aspx>
- [15] <https://mapy.kr-plzensky.cz/gis/dtm/>
- [16] https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/zbourani-carimexu-je-o-krok-blize-na-jeho-miste-maji-vyrust-kan-celare-a-obchody.html
- [17] https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/centrum-po-sklenenem-pekle-ukazalo-tvar-podivejte-se-na-vizualizace-20220514.html
- [18] https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/relaxace-odpocinek-lobezska-jezirka-plzen-lobzy.A210816_080716_plzen-zpravy_lad
- [19] <https://plzenska.drba.cz/zpravy/9016-oblibena-lobezska-jezirka-se-dockaji-rozsireni-o-nove-tune-privoz-i-labyrint.html>
- [20] <https://experience.arcgis.com/experience/f3ec2f95803145cfab67117016f443e1?org=plzen>

NÁVRHOVÁ ČÁST

2

Vize možného vývoje řešeného území

V následující kapitole představím tři vize, které mohou nastat v řešeném území do budoucna, jaké jsou jejich výhody a nevýhody.

Stávající stav nezměněn

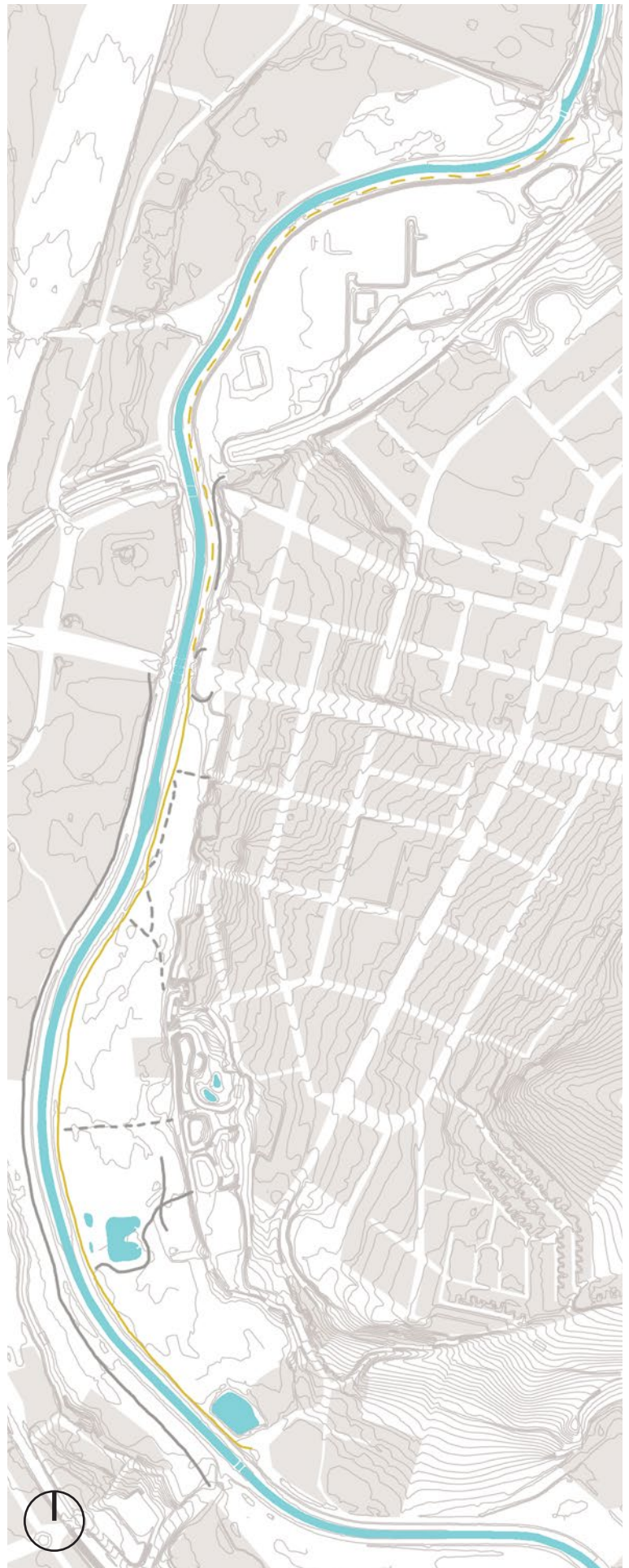
První případ je ponechání stávajícího stavu v nezměněné podobě. Cestní síť by zůstala taková jaká je nyní. Stromy a keře povyrostou, možná se poryvem větru zlomí některý z topolů vlašských var. Italica, protože jsou staré přibližně 90. let.

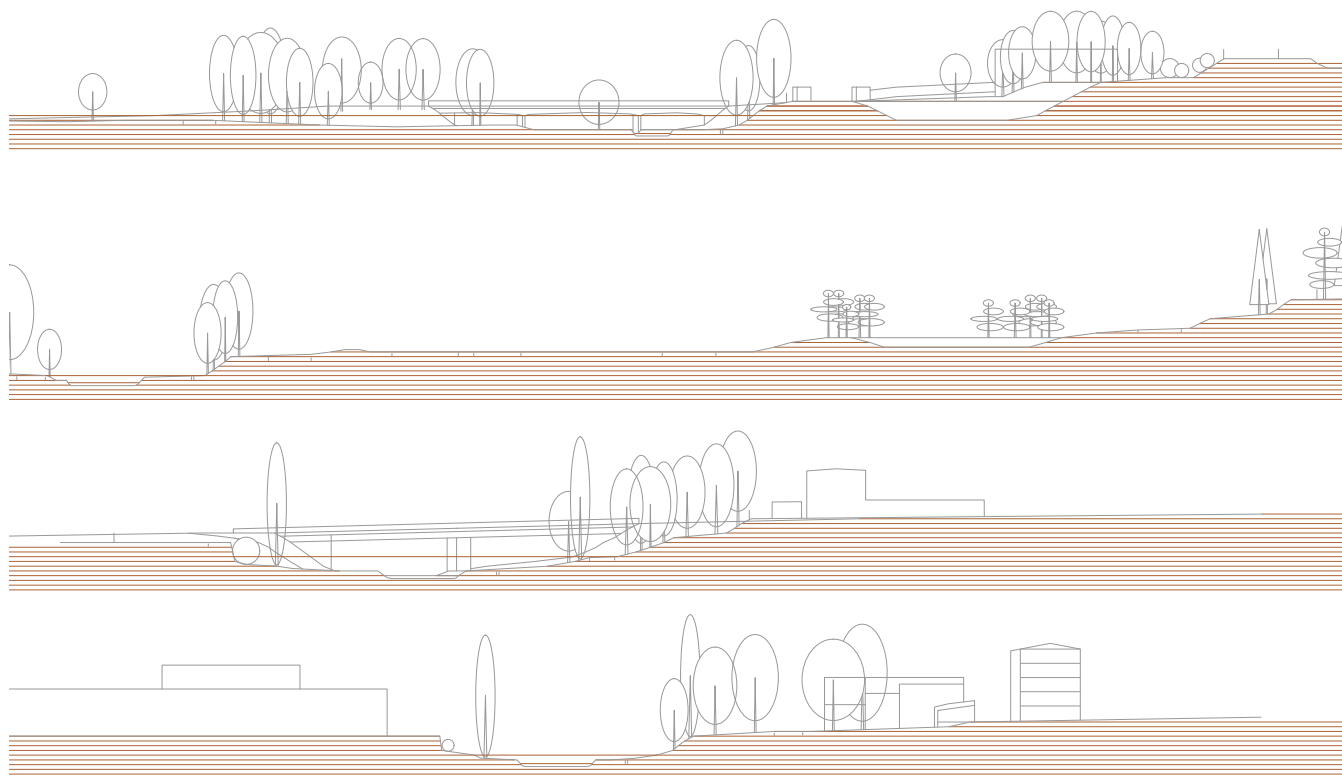
Výhody

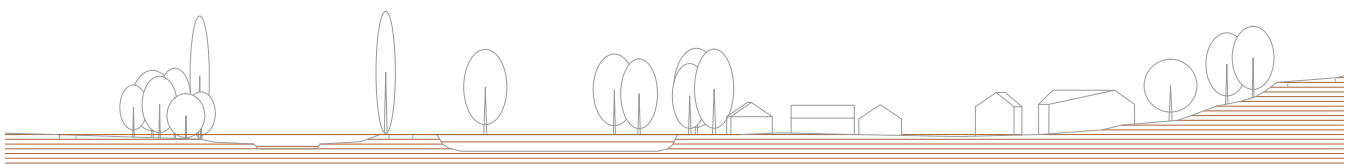
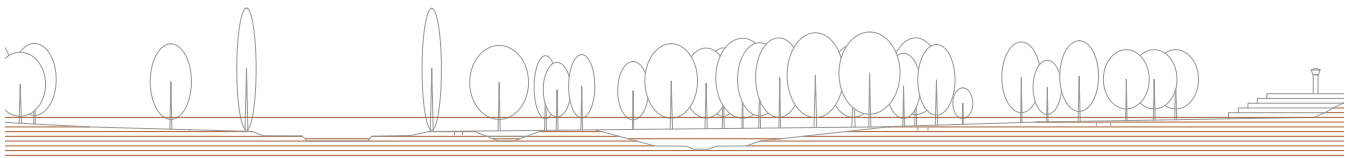
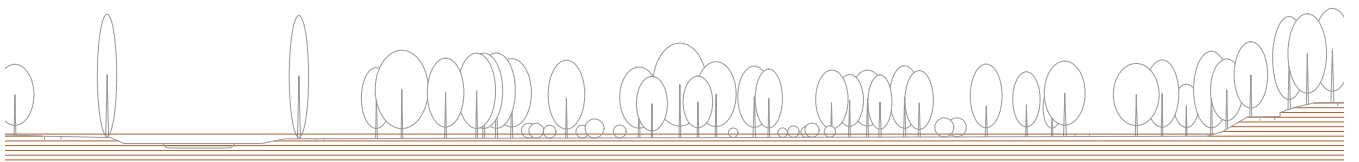
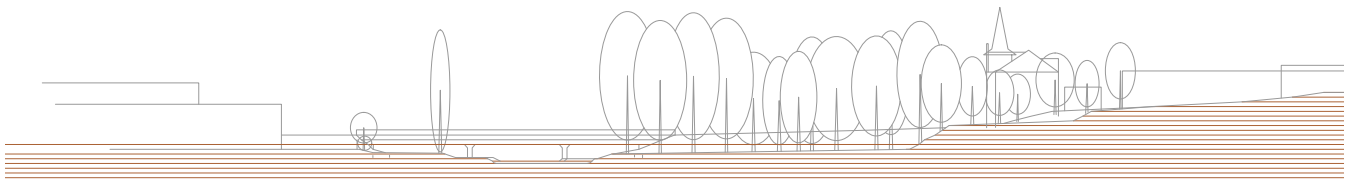
- výhodné pro lidi, kteří se neradi přizpůsobují změnám

Nevýhody

- po dešti rozblácená cesta na pravém břehu řeky ztěžuje pěším chůzi
- v úseku mezi mosty v Chrástecké a Rokycanské se budou stále vyhýbat chodci cyklistům na úzké vyšlapané pěšině
- část lobezských luk zarůstající náletovými dřevinami může plochu bez patřičné údržby zcela zarůst a dojde k úplné neprostupnosti
- invazivní křídlatka se rozroste na místa, kde dosud není

Rozšíření stávající cesty

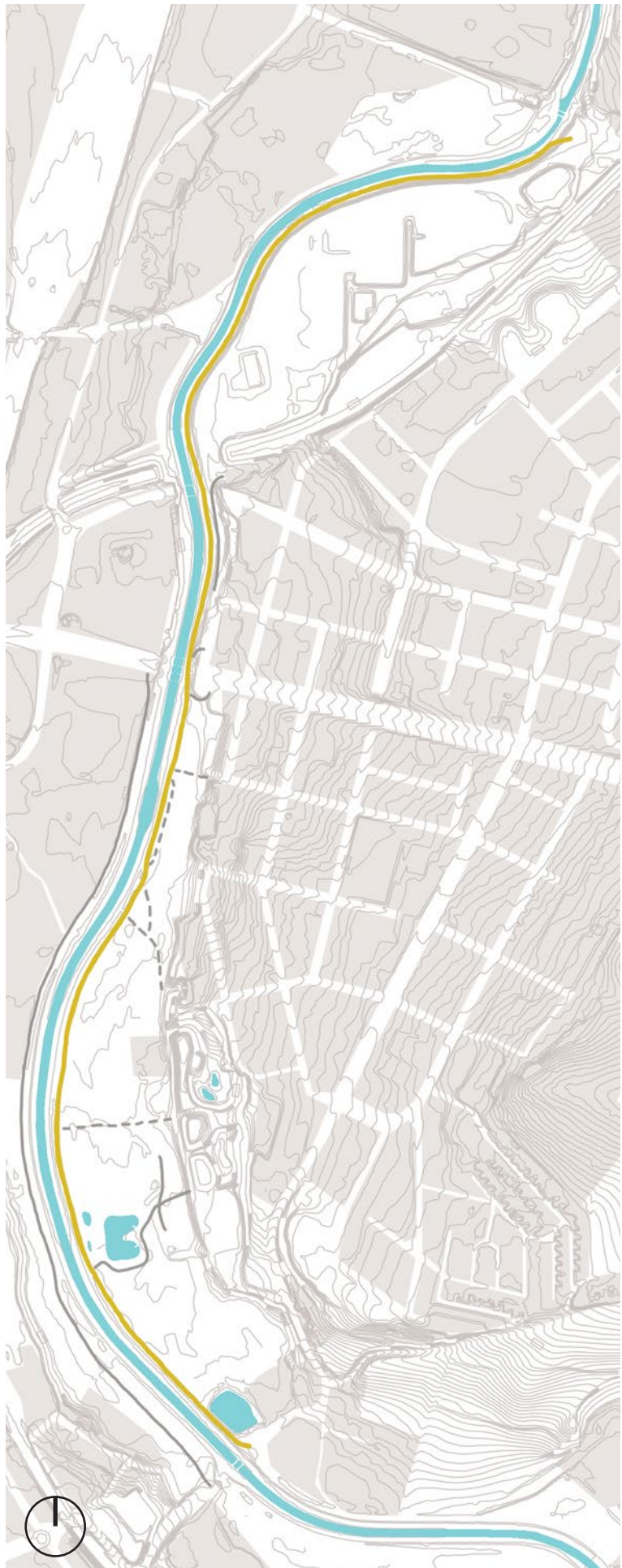
Druhý případ spočívá v rozšíření a zpevnění současné cesty na pravém břehu řeky. Pro modelový případ jsem použila šířku cesty 4 m.

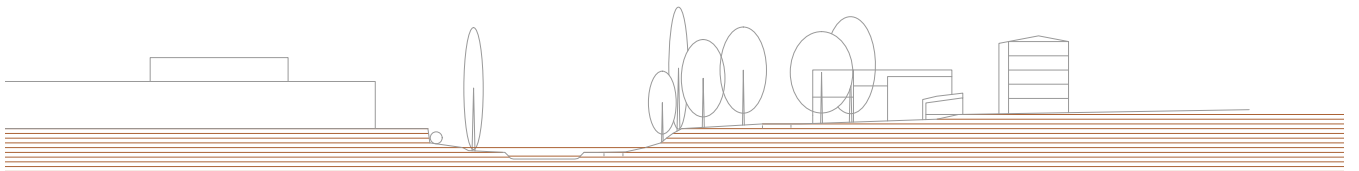
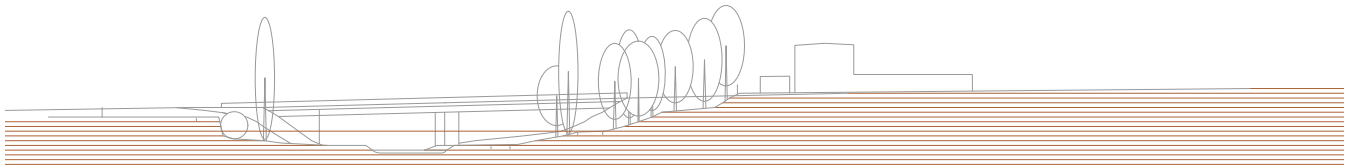
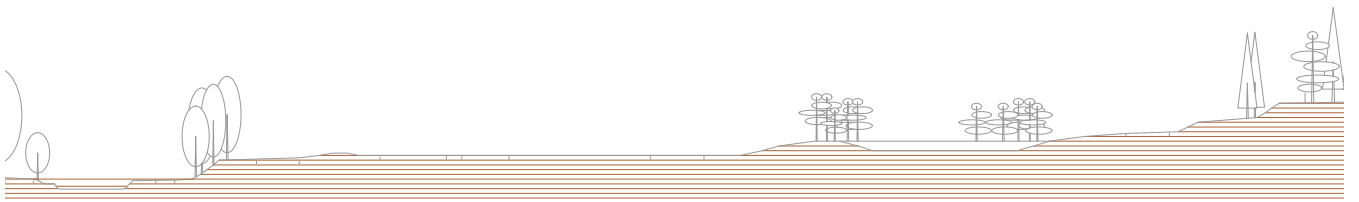
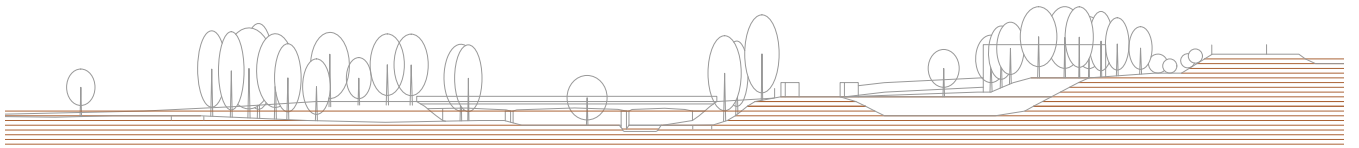
Výhody

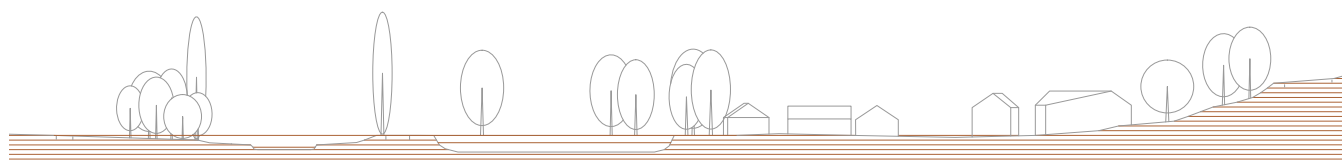
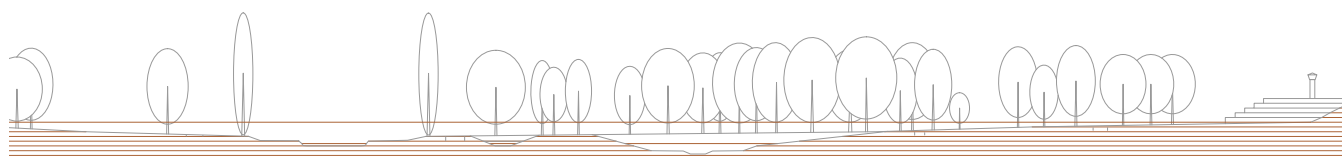
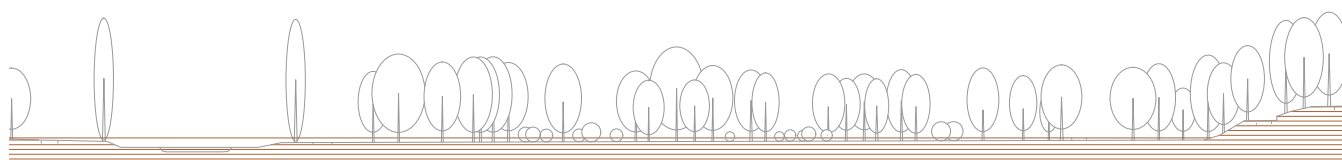
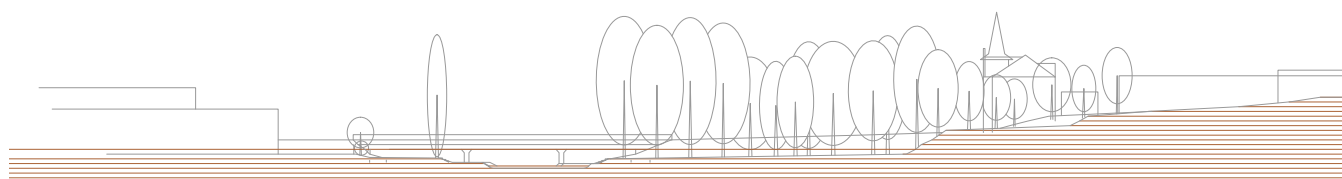
- lidé vedle sebe pohodlně projdou a snadněji se vyhnou cyklistům, aniž by stáli v trávě
- zpevněná cesta umožní větší komfort při chůzi i jízdě na kole

Nevýhody

- bez péče mohou lobezké louky zcela zarůst náletovými dřevinami a postupem času vytvoří neprostupný porost, město s tím však nic udělat nemůže, protože pozemky stále patří soukromým osobám

Sportovně rekreační trasa a rozšíření Lobezkých jezírek

Třetí vize vychází z územních studií vypracovaných v mnou vybraném zájmovém území v rámci diplomního semináře.

Územní studie Revitalizace nábřeží plzeňských řek I - Úslava zpracoval pro město Útvar koncepce a rozvoje města Plzně v roce 2008. Cílem studie bylo posouzení sportovního a rekreačního potenciálu využití území a slouží jako podklad při dalším rozhodování o využití území. Z Chrástecké ulice je navržena smíšená stezka pro chodce a cyklisty široká 3 m, která vede na pravém břehu na okraji svahu podél sportovního areálu Rapid proti proudu směrem k mostu v Těšínské ulici. Pod mostem v Těšínské stezka klesá na úroveň břehu řeky. Od Rokycanské třídy směrem do Lobeze je stezka rozšířena na 4 m. Nášlapná vrstva je navržena z asfaltu.

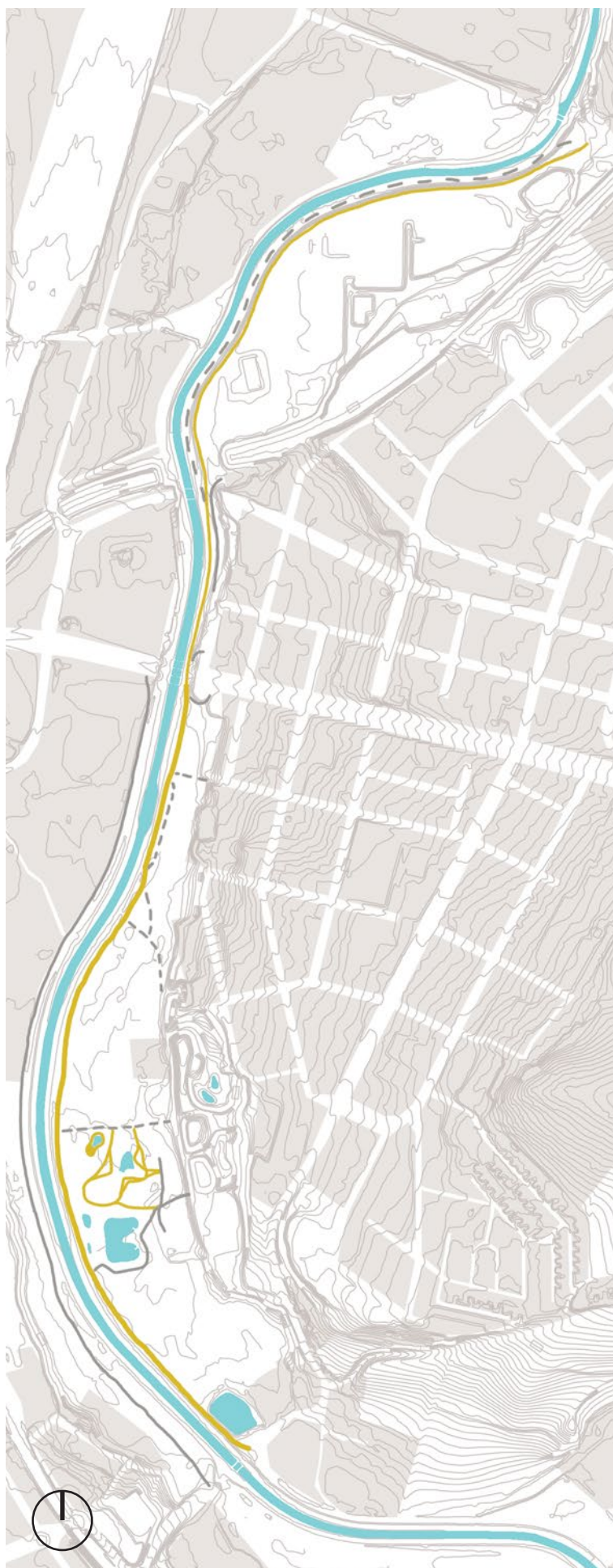
V květnu 2022 byl zveřejněn článek se situačním výkresem studie na rozšíření Lobezkých jezírek. Město odkoupilo pozemky, na kterých má dojít v budoucnu k rozšíření plochy pro rekreaci. Vznikne zde nová cestní síť, dvě tůně a herní prvky.

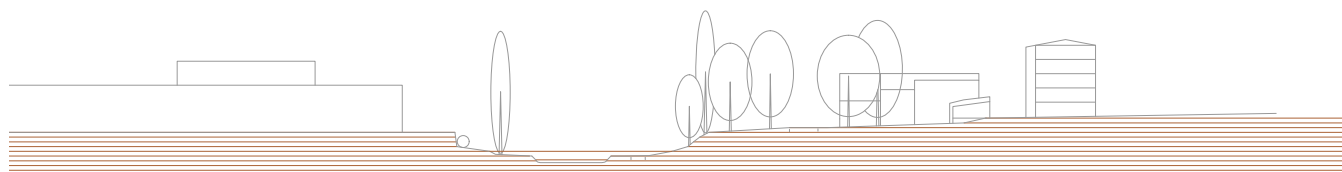
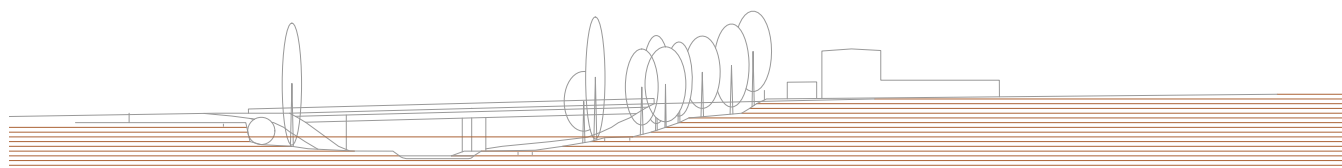
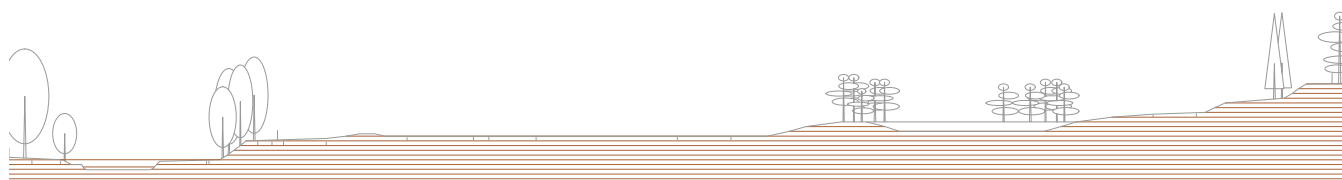
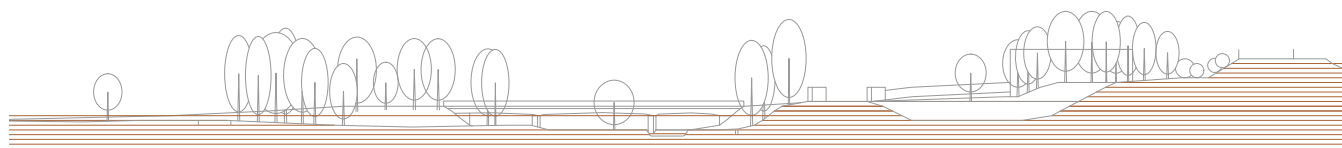
Výhody

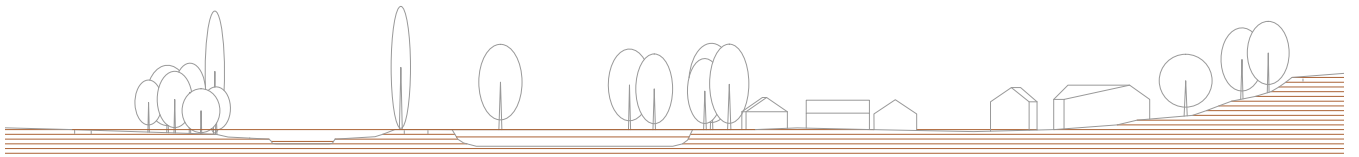
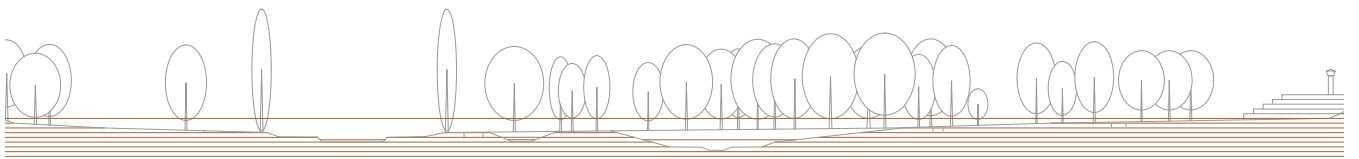
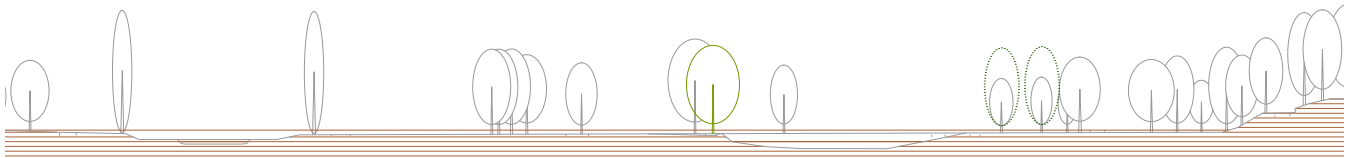
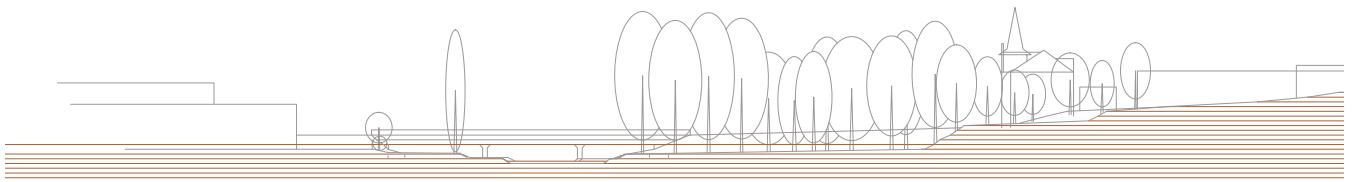
- stezka vede částečně na horním okraji svahu, což umožňuje lidem využívat stezku i při zaplavení břehů řeky
- zpevněná rozšířená cesta umožní lidem snadnější pohyb
- revitalizací části lobezkých luk se rozšíří plochy pro rekreaci
- nové tůně se mohou stát domovem pro různé druhy živočichů

Nevýhody

- od mostu v Chrástecké ulici proti proudu směrem k mostu v Těšínské ulici zůstane v úrovni břehu řeky úzká vyšlapaná pěšina v trávě, která bývá po dešti rozblácená
- pokud lidé půjdou po stezce na horním svahu podél sportovního areálu úplně ztratí kontakt s řekou

Koncept náplavky

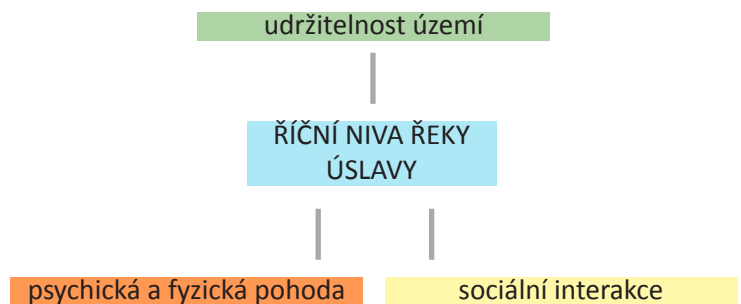
Okruh uživatelů

- obyvatelé přilehlých městských částí
- děti, teenageři, dospělí, senioři
- lidé s omezenou schopností pohybu a orientace

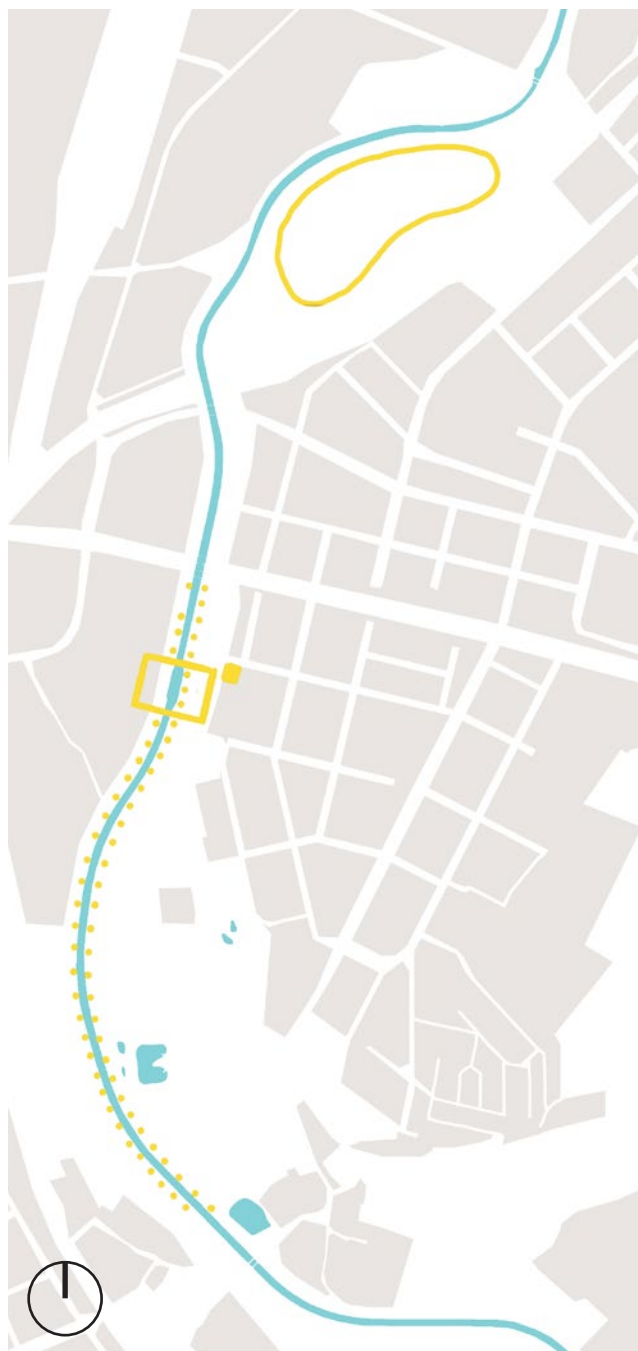
Způsoby trávení volného času

- procházky
- sportovní aktivity (běh, jízda na kole, posilování...)
- hry
- sociální interakce

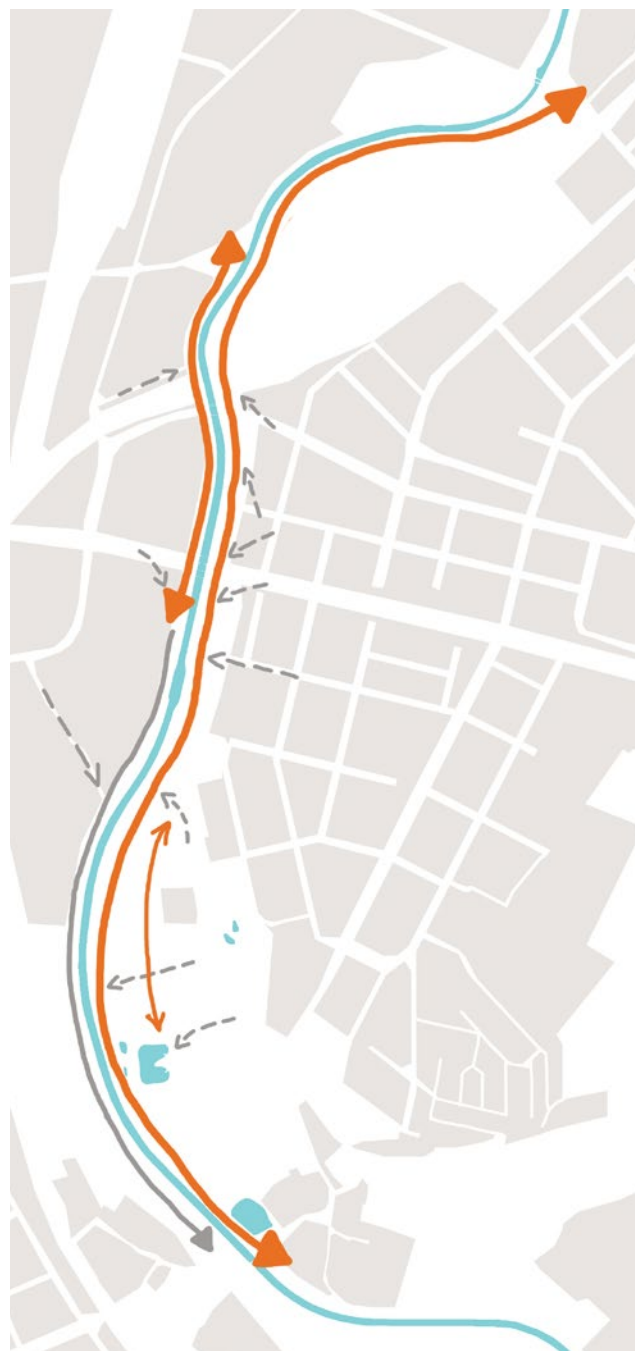
V konceptu se snažím pracovat s prostupností a přístupností říční nivy a návazností na okolní prostředí. Ráda bych zachovala a podpořila význam některých hodnot dochovaných z minulosti, protože utváří jedinečný charakter místa. V rámci analýz jsem si vytvořila pocitovou mapu, jak vnímám charakter břežů řeky. Tyto charaktery se snažím vzájemně propojit, aby společně tvořily prolínající pás pro různé druhy rekreace. Pokud území nabídne více možností, jak zde trávit volný čas, pravděpodobně přitáhne více lidí do daného území a budou se s místem lépe identifikovat.

Vrstvy konceptu

Zachování a podpoření dochovaných hodnot z minulosti.

Zlepšení přístupnosti a prostupnosti říční nivou.

Ponechání co nejvíce ploch zeleně a prvky zadržování vody v krajině
CHYBÍ STABILIZOVANÉ ÚZEMÍ - ZMÍNKA ŽE TO NAVAZUJE

Vytvoření nových ploch pro rekreaci.

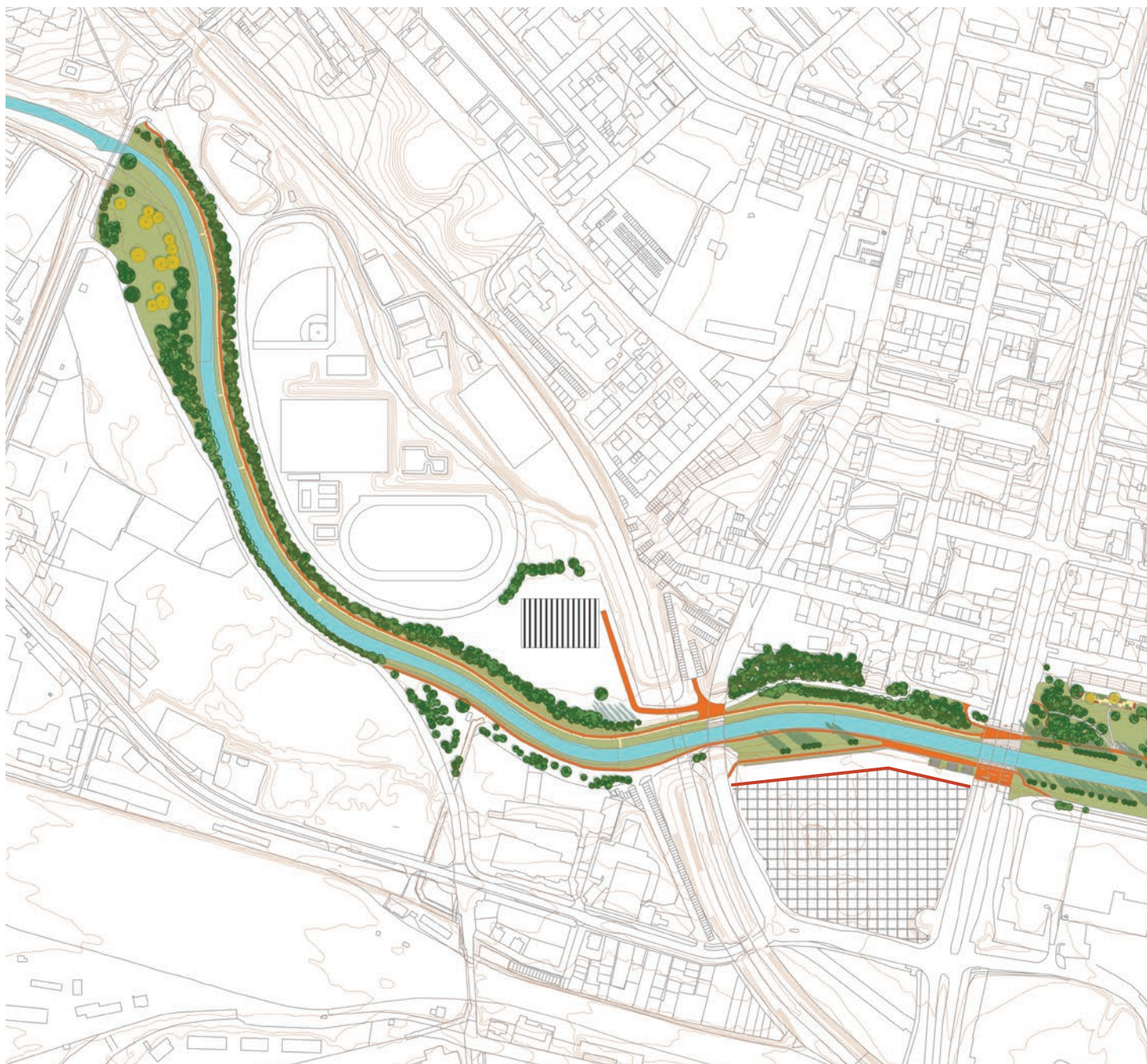

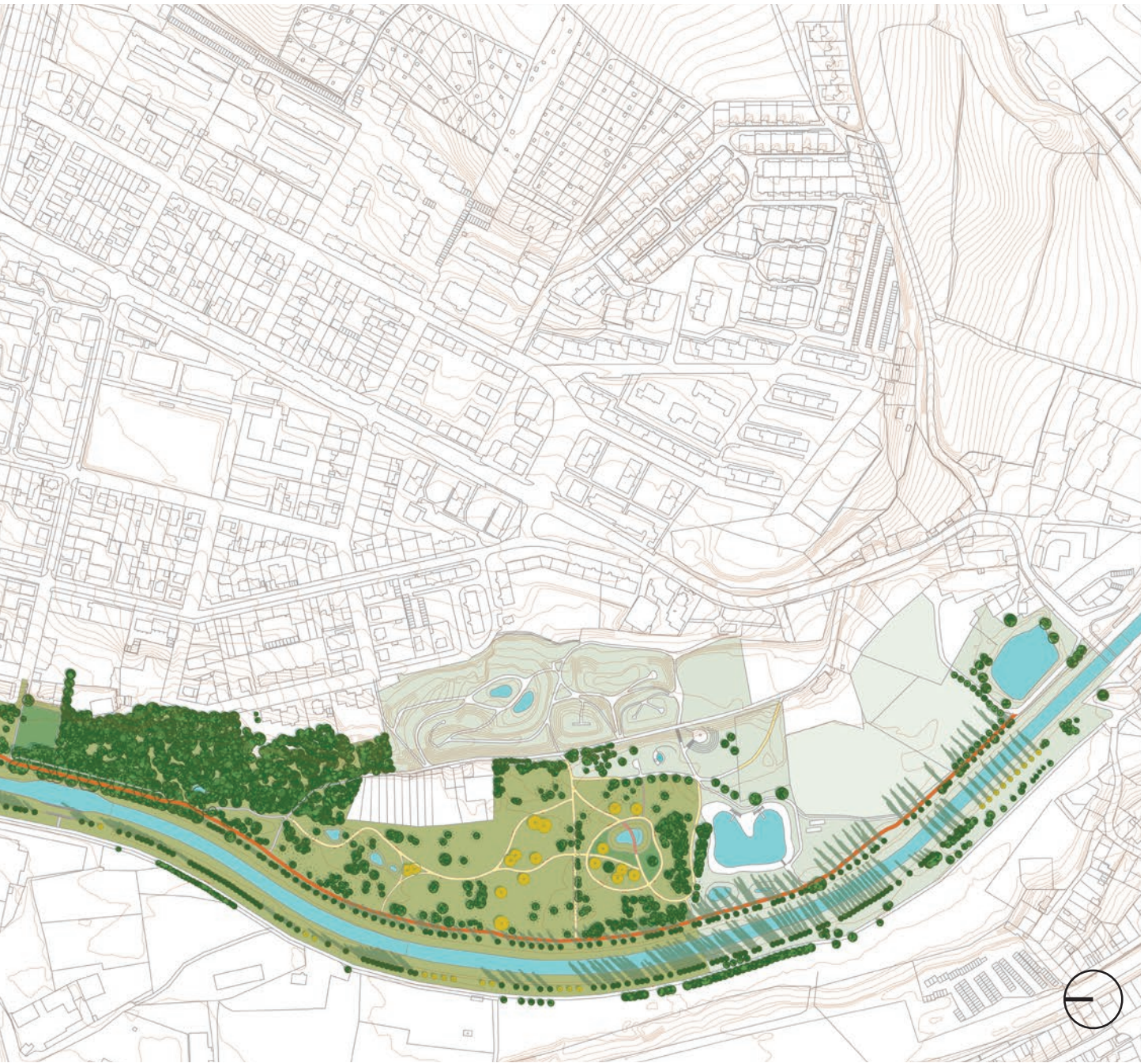
Návrh – Úslava pro radost

Břehy Úslavy prošly v minulosti mnoha proměnami a s nimi je spojen i proměňující se vztah lidí k řece samotné. Dnes slouží břehy převážně k rekreačním účelům a díky rovinnatému terénu také k jízdě na kole. Pohyb podél řeky však v některých místech znesnadňují nezpevněné nebo příliš úzké, v deštivých dnech rozblácené cesty a pěšiny. Plochy, které dříve sloužily jako louky, dnes zarůstají náletovými dřevinami a stává se z nich neprostupná divočina.

Ve své práci se zaměřuji na revitalizaci břehů řeky, zlepšuji prostupnost říční nivou a navrhuji nové plochy pro rekreaci. Mým cílem je vytvořit náplavku pro obyvatele přilehlých částí města, která navazuje na již existující parkové úpravy. Všechny tyto plochy dohromady vytváří rozmanité prostranství pro rekreaci, kde mohou lidé trávit svůj volný čas obklopeni zelení, odpočívat od každodenního shonu a prožívat radost.

Celková situace

Vodní plochy

Koryto řeky zůstává v návrhu nezměněno. V říční nivě navrhují pět nových tůní různých velikostí, tvarů a hloubky. Umístění tůní vychází ze stabilního katastru, mapy odtokových linií a terénního průřezu, kde jsem hledala místa s vyšší hladinou podzemní vody.

Tůně označené T1 až T4 jsou mělké a max. 0,3 m hluboké. Výška samotné vodní hladiny tůní se však bude odvíjet od aktuálního ročního období a množství srážek. Hlavním účelem těchto tůní je podpoření druhové diverzity organismů a zvýšení biologické hodnoty území.

Tůň s označením T5 jsem navrhla především z estetických a rekreačních důvodů. Jedná se o tůň s největší navrženou vodní plochou a hloubkou kolem 1 m. Oproti tůním T1 až T4 je tůň T5 více zahlobena, proto může při velkých povodňových vlnách sloužit k částečné retenci vody.

Bilance

- délka řešeného úseku vodního toku: 2,7 km
- plocha rybníka: 3200 m²
- vodní plochy stávajících tůní celkem: 3750 m²
- vodní plochy nově navržených tůní celkem: 690 m²
- tůň T1: 73 m²
- tůň T2: 120 m²
- tůň T3: 113 m²
- tůň T4: 30 m²
- tůň T5: 360 m²

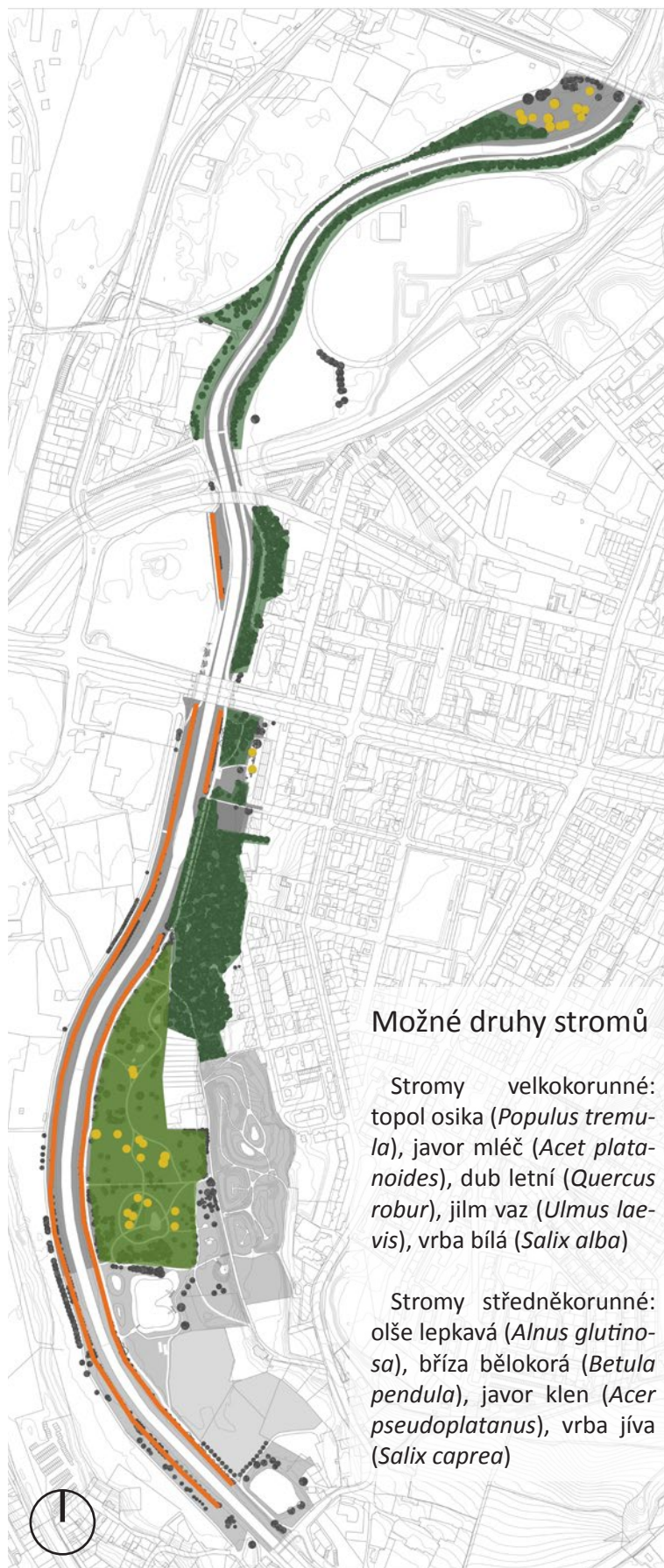
Zeleň

V návrhu ponechávám co nejvíce stávajících stromů. K největší změně dochází v místě lobezkých luk, které v současné době samovolně zarůstají náletovými dřevinami. Odstraňuji zde všechny keře a kácím mladé ne příliš vzrostlé a neperspektivní dřeviny. Na některá volná místa vzniklá kácením umísťuji stromy nové.

Alej topolu černého vlašského vedoucí podél obou břehů začíná řídnout. Stromy jsou skoro 90 let staré a některé se při silném větru lámou, vytváří však jedinečný charakter místa. Proto se snažím alej zachovat a postupně ji nahrazovat topoly novými na prořídilých místech. Některá místa v řadě však mohou zůstat volná bez stromů. Díky tomu vznikají náhodné průhledy na řeku a návštěvník zůstává alespoň částečně v kontaktu s řekou.

Loučku na levém břehu řeky u Chrástecké ulice dosazuji novými listnatými stromy a vytvářím zde přírodní prostředí jako kompenzaci za úpravu lobezkých luk.

Většinu ploch břehů zaujímá luční trávník, který se seká dvakrát ročně, což znamená celkem nízkou náročnost na údržbu. Poblíž čtyřřadé aleje javorů stříbrných jsem umístila multifunkční volnou plochu pro různé spontánní hry s pobytovým trávníkem, který vyžaduje častější údržbu. Pobytový trávník jsem navrhla také k velké tůni do oázy klidu, kam si lidé mohou položit třeba deku a meditovat.

Možné druhy stromů

Stromy velkokorunné: topol osika (*Populus tremula*), javor mléč (*Acer platanoides*), dub letní (*Quercus robur*), jilm vaz (*Ulmus laevis*), vrba bílá (*Salix alba*)

Stromy středněkorunné: olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), bříza bělokora (*Betula pendula*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), vrba jíva (*Salix caprea*)

Bilance

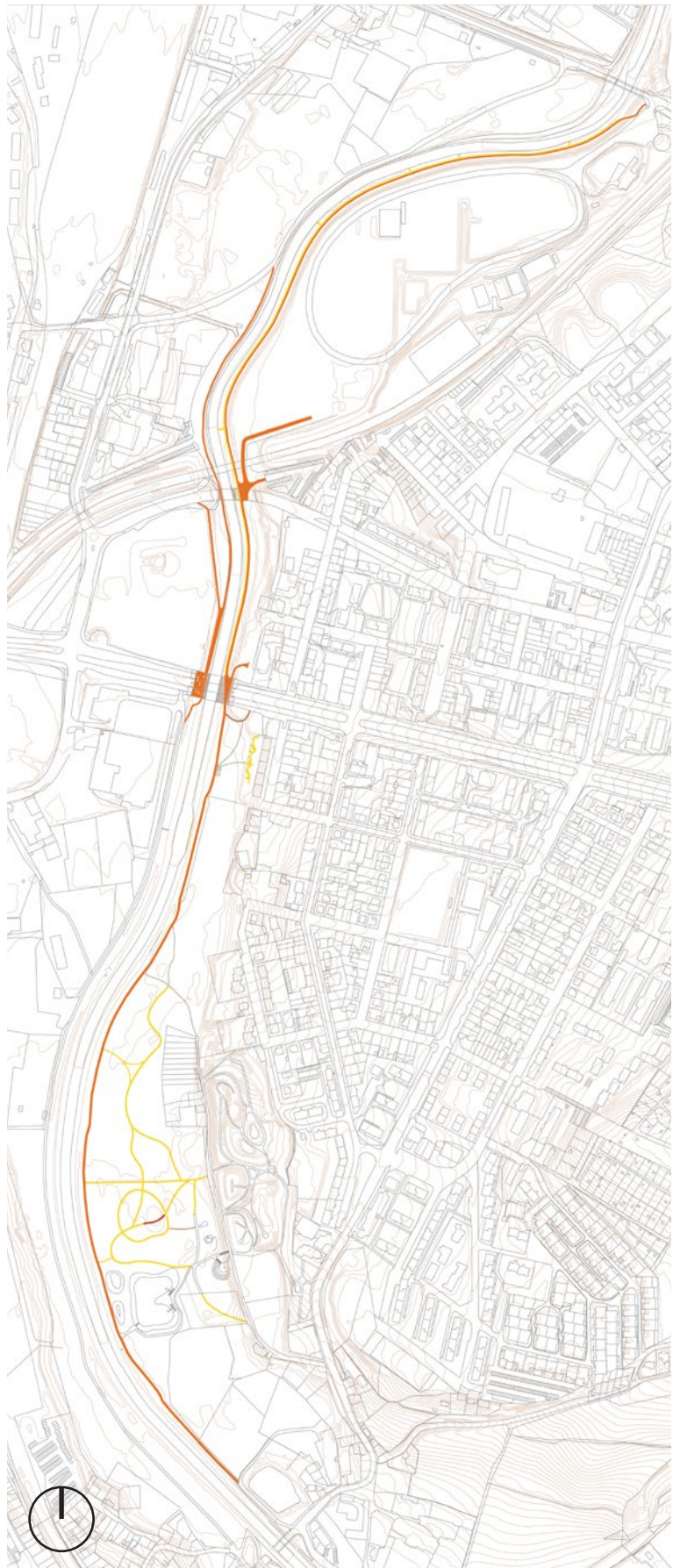
- pobytové trávníky: 0,3 ha
- nově navržené stromy: 50 ks
- kácené stromy (přibližně): 82 ks

Cestní síť

Na levém břehu od Rokycanské směrem k ulici Doubravecká navrhují novou cyklotrasu. Cyklotrasa propojuje stávající smíšenou stezku pro chodce a cyklisty vedoucí podél řeky s dálkovou cyklotrasou v Doubravecké ulici.

Cestu podél pravého břehu řeky rozšiřují a navrhují zde místo hliněné cesty zpevněný povrch z drenážního betonu. V úseku Lobzy - Rokycanská rozšiřují cestu na 4 m a v úseku Rokycanská - Chrástecká jsem navrhla cestu 5 m širokou. Provoz cesty 5 m široké je rozdělen na 3 m široký rychlý pás pro kola nebo koloběžky a na 2 m široký klidový pás s lavičkami a přístupy k vodě pro odpočinek. Tyto pruhy jsou od sebe odděleny betonovým páskem v úrovni cesty, který na zajímavých místech vystoupí nad povrch, vytvoří lavičku a následně se opět skryje v cestě. Povrch pro kola tvoří drenážní beton a část pro klidný provoz je z gloritu. Rozdělení cesty na dva pruhy zamezí kolizi chodců s cyklisty. Není však striktně dáno, že chodec musí chodit jen v klidovém pásu. Pokud chodec uvidí z dálky cyklistu může odbočit do klidového pásu a neskončí v trávniku jako je tomu dnes.

Na hlavní cestu podél řeky jsou napojeny cesty vedlejší, které propojují břeh řeky se zastavěnými částmi města. Cesty vysypané štěrčkem jsou stávající a nově navržené cesty jsou z gloritu.

Bilance

- délka trasy na levém břehu: 0,7 km
- délka trasy na pravém břehu: 2,7 km

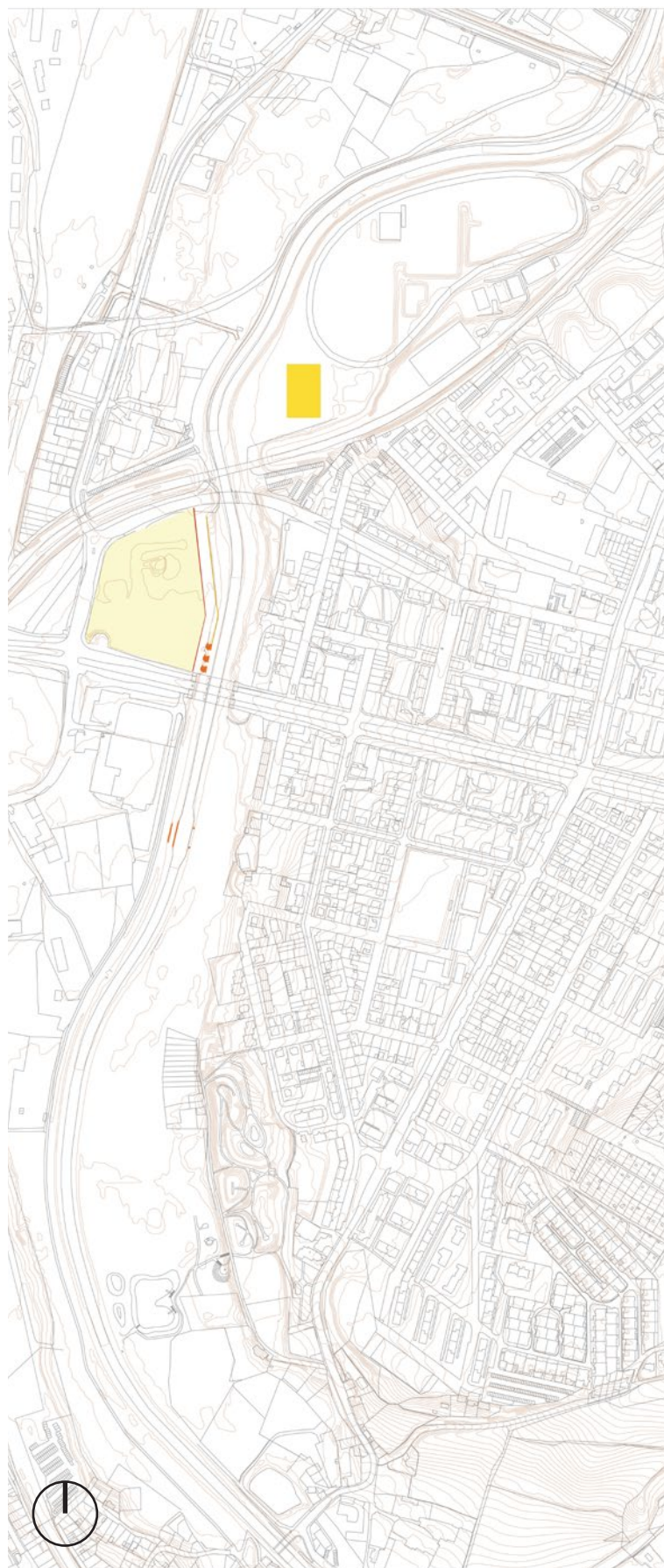
Stavební prvky

Předpokládám, že v budoucnu proběhne demolice chátrajícího objektu Cerimexu na levém břehu a drobných provozoven. Na jejich místě počítám s novou zastavitelnou plochou a v úrovni současné stavby navrhuji stavební čáru, s jejíž pomocí vymezují šířku nábřeží řeky. Na ploše k zastavění by mohly stát polyfunkční budovy s obchody, administrativou a byty, což se neslučuje s aktuálním územním plánem města Plzně. Aby bylo možné tyto stavby realizovat, je nejdříve nutné provést změnu využití ploch v územním plánu města.

Od potenciálně plánovaného komplexu budov jsem navrhla ve svahu k řece tři obytná schodiště, kam si lidé mohou sednout, dívat se na řeku a slunit se. Zbylou část svahu nábřeží zpevňuje opěrná zeď z gabionů, která se zde nachází i dnes.

Na pravém břehu v místě mezi sportovním areálem a železniční tratí se v současné době nachází volný prostor, kde v 2. polovině 20. století stálo venkovní koupaliště. Dnes je prostor zarostlý a zanedbaný. Prostor je dostatečně velký na to, aby zde mohla v budoucnu stát například sportovní hala, do které se vejde hřiště s největší hrací plochou. Půdorysné rozměry haly jsem převzala z existující sportovní haly. Přístup k hale by byl zajištěn z ulice Letenské nábřeží.

Ve svém návrhu jsem chtěla lehce připomenout bývalé říční koupaliště. Na pravém břehu řeky pod korunami javorové aleje ponechávám ve svahu dvě malá betonová schodiště, pouze v místě rozšíření říčního koryta zpevňuji břeh gloritem. Na na protější břeh umísťuji dvě zcela nová betonová schodiště ve svahu, která vytváří drobný amfiteátr. První schodiště překonává výškový rozdíl mezi smíšenou stezkou pro chodce a cyklisty a břehem řeky. Schodiště tvoří tři vysoké schody s dřevěnými sedáky, na které si lidé mohou sednout a dívat se na řeku nebo na čtyřřadou alej javoru stříbrného na protějším břehu. Druhým schodištěm lze sestoupit přímo k hladině řeky a být tak s vodou přímo v kontaktu.

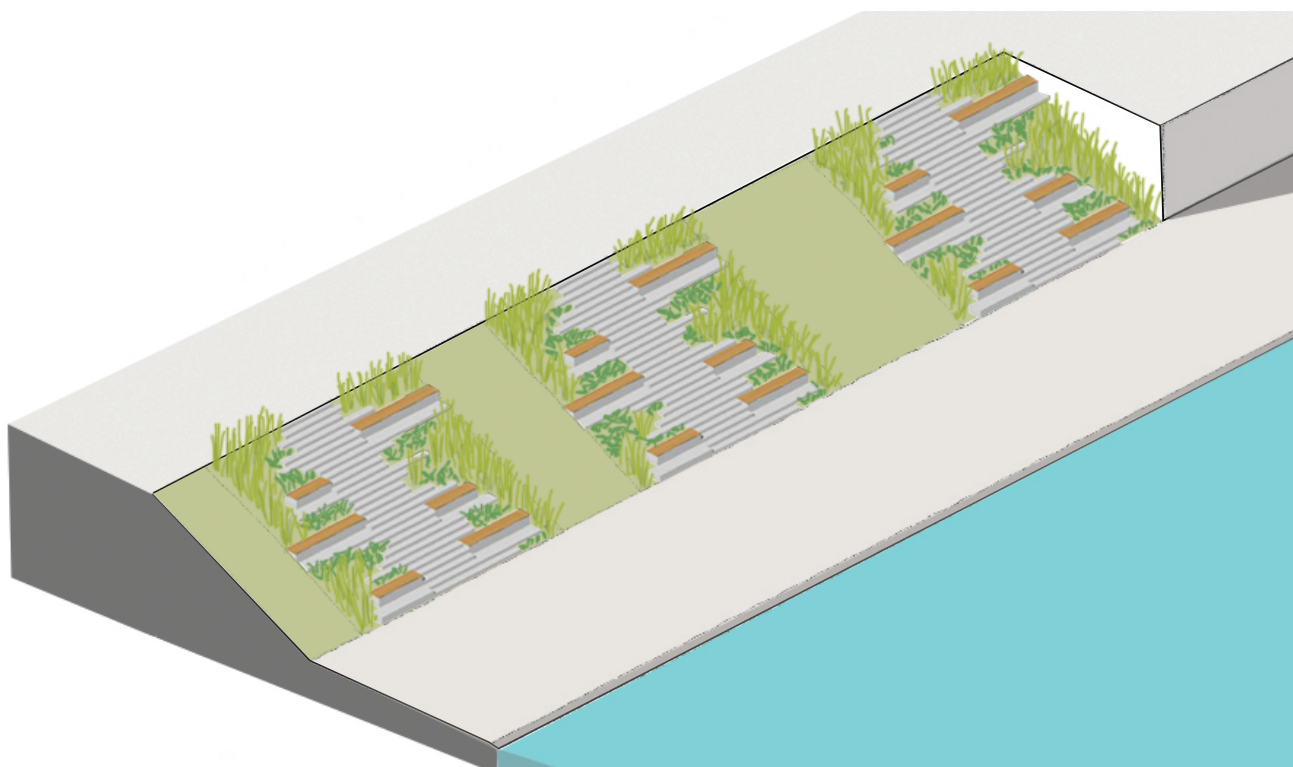

Bilance

- zastavitelná plocha: 3,2 ha
- plocha sportovní haly: 0,4 ha

Pobytové schodiště

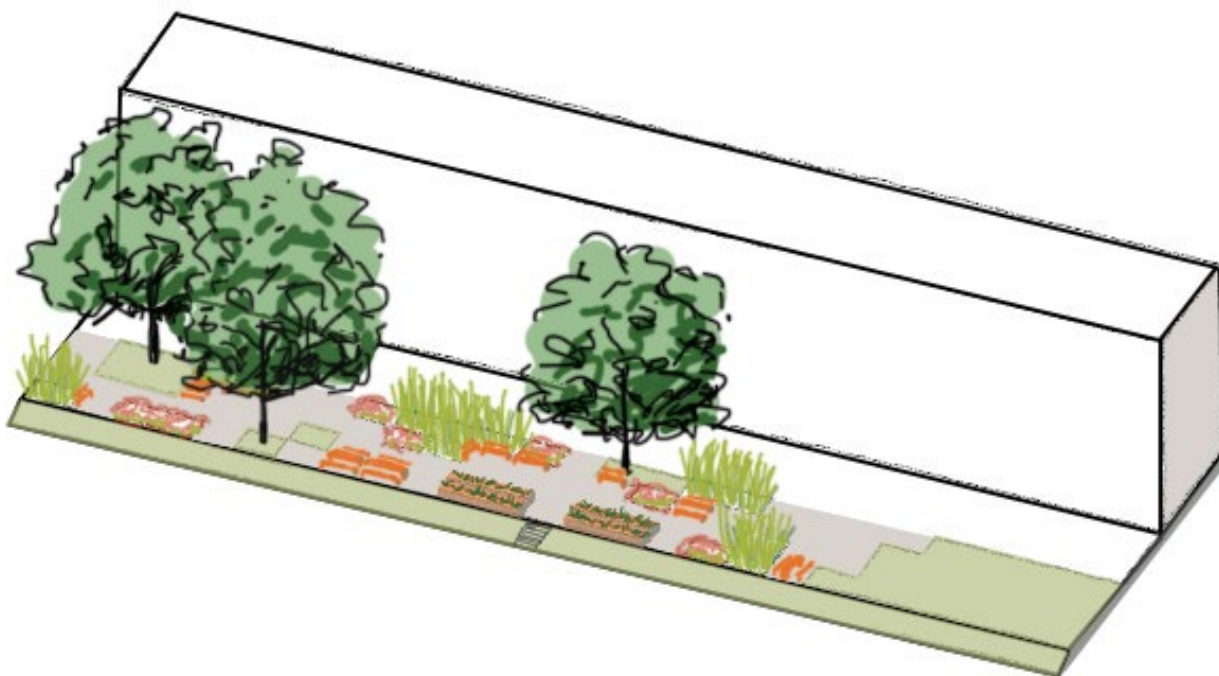
Pobytové schodiště ve svahu je sestavené z betonových kvádrů o délce 3 - 11,5 m. Schodiště má celkem 28 schodišťových stupňů. Některé stupně jsou zvýšené, se stupnicemi pokrytými dřevěnými akátovými prkny pro pohodlnější sezení. Svah v mezerách mezi stupni je osázený okrasnými trávami, které evokují zarostlý břeh a zároveň poskytují větší intimitu lidem.

Prostor za bytovým domem

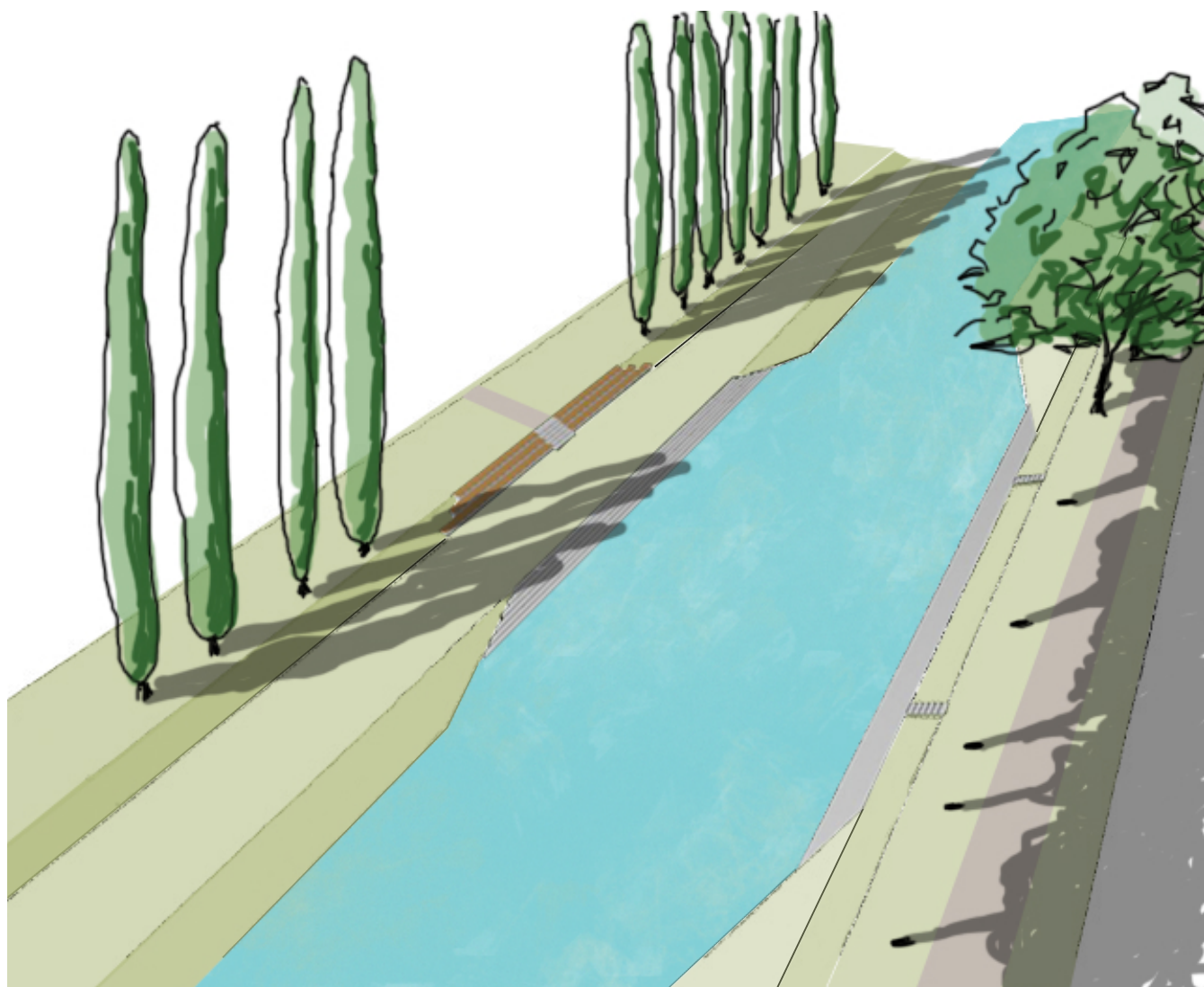
Dnes je prostor za bytovým domem zarostlý vysokou trávou s několika lavicemi a vjezdy do garáží.

Navrhuji zde prostor, kde mohou obyvatelé bytového domu trávit svůj volný čas a vzájemně se setkávat. Do prostoru umístí lavice se stoly obklopené okrasnou trávou a půdokryvnými růžemi zútulňující prostor. Jelikož je pobytový prostor dobře osluněný lze v případě zájmu obyvatel bytového domu do navrženého prostoru umístit i vyvýšené záhony pro pěstování bylinek a zeleniny. Pokud by zájem o pěstování nebyl, je možné záhony využít pro okrasné rostliny nebo jiné aktivity. Pochozí plochu tvoří glorit. Stávající smrky pichlavě (*Picea pungens*) v návrhu kácím a vysazují zde dva nové listnaté stromy, které poskytnou lidem stín a případně i chutné plody, pokud se bude jednat o stromy ovocné.

Amfiteátr u vody

Rozšíření říčního koryta, kde ve 20. století fungovalo říční koupaliště, jsem využila pro umístění drobného amfiteátru na levý břeh řeky s výhledem na čtyřřadou javorovou alej.

Discgolfové hřiště

V části lobezských luk nyní zarostlé náletovými dřevinami navrhují discgolfové hřiště. Tento herní prvek oživí prostor a zároveň působí nenápadně. Jistě poskytne plno zábavy nejen dětem, ale i teenagerům a dospělým. Stačí mít jen létající talíř a sportovního ducha.

Pravidla discgolfu vycházejí z klasického golfu. Na hřišti je rozmístěno celkem 9 hracích košů. Každé stanoviště se skládá z výhoziště a discgolfového koše. U každého výhoziště je umístěno schéma s dráhou hodu.

Bilance

- celková hrací plocha: 12 ha
- počet stanovišť: 9 ks

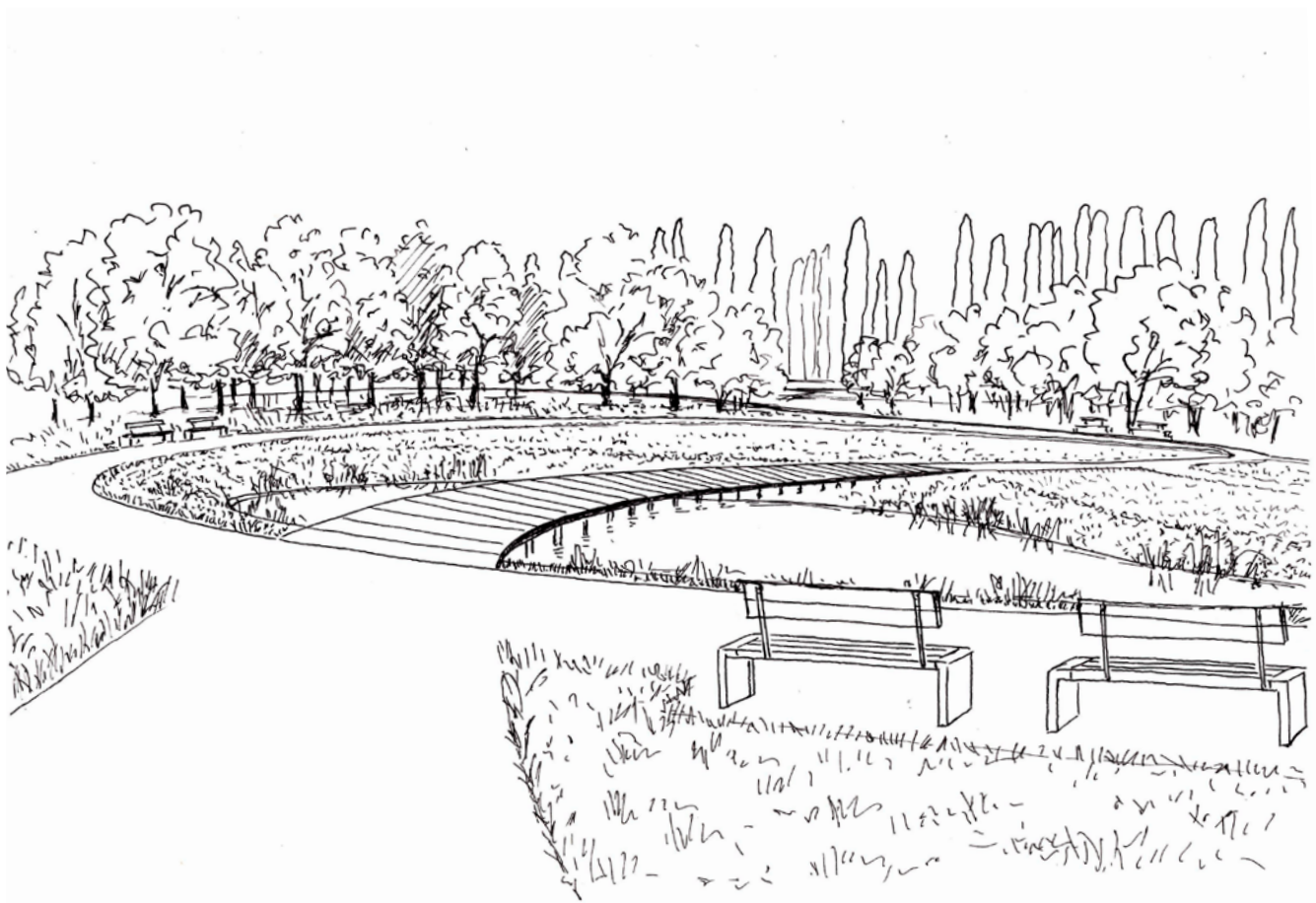

JAMKA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	CELKEM
PAR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
DÉLKA (m)	56	81	53	48	65	90	44	57	73	591 m

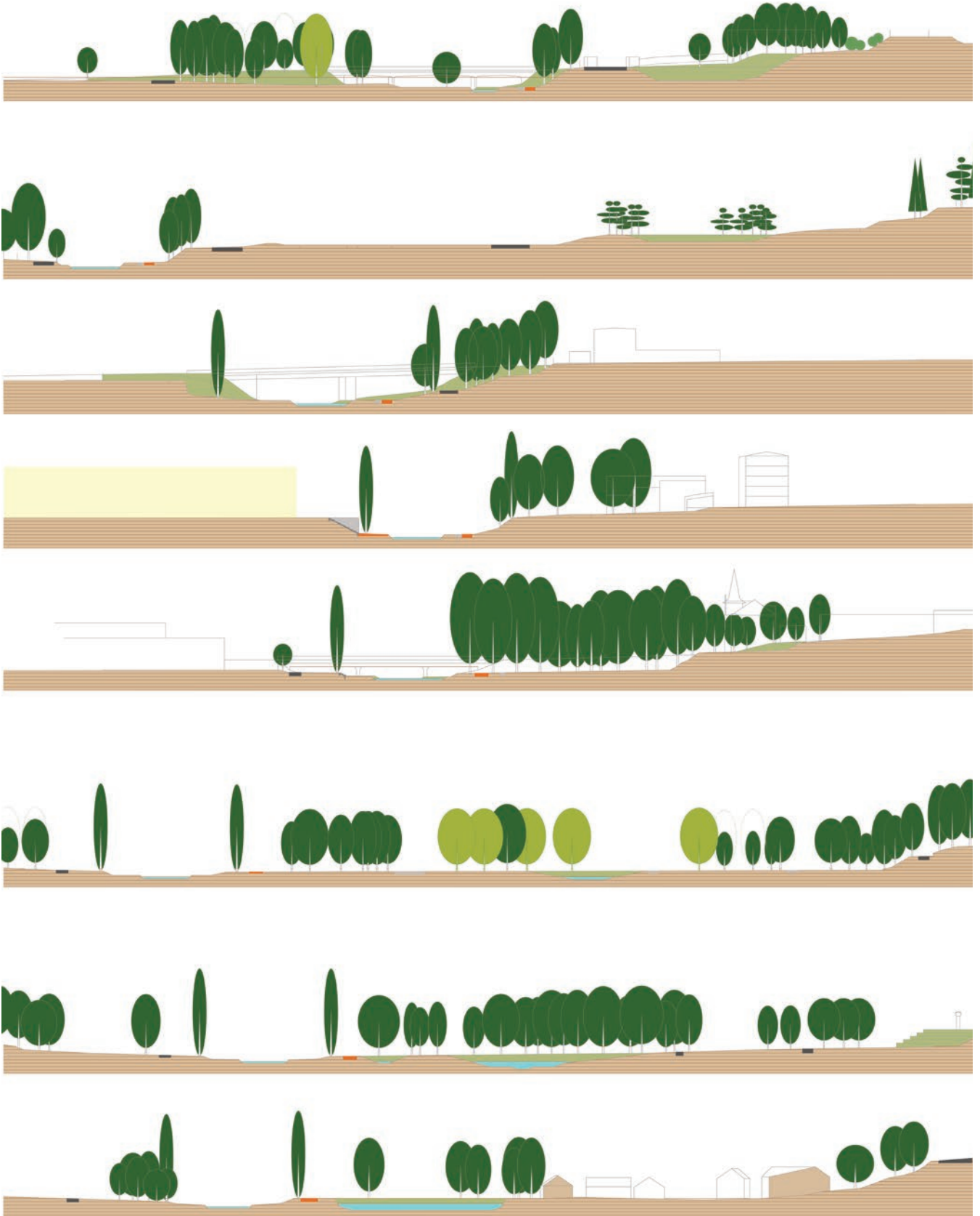
Oáza klidu

Oáza klidu navazuje na stávající parkovou úpravu Lobežských jezírek. Navržené prostranství je obklopeno ze všech čtyř stran dřevinami a tím vytváří jasně vymezený prostor klidu, který nenarušují okolní děje. V oáze se nachází tůň přemostěná dřevěnou 3 m širokou lávkou. Kolem tůně vede okruh nepravidelného tvaru dlouhý přibližně 240 m a 3 m široký. Ostatní cesty propojují oázu s okolním prostředím lobežských luk.

Lidé zde mohou v klidu posedět na po-
bytové loučce v blízkosti tůně, číst si knihu, meditovat nebo jen tak sedět a slunit se. Podél cest jsou rozmístěny lavičky. Na volné plochy jsou vysazeny nové ovocné stromy.

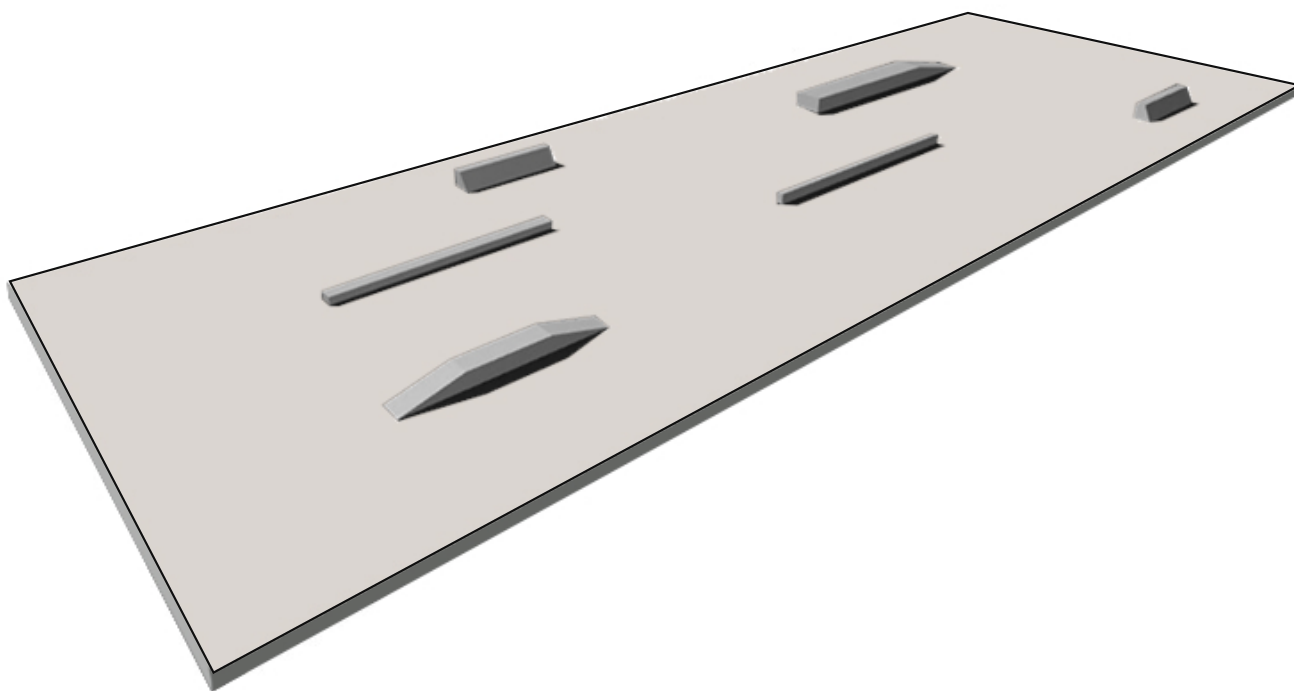

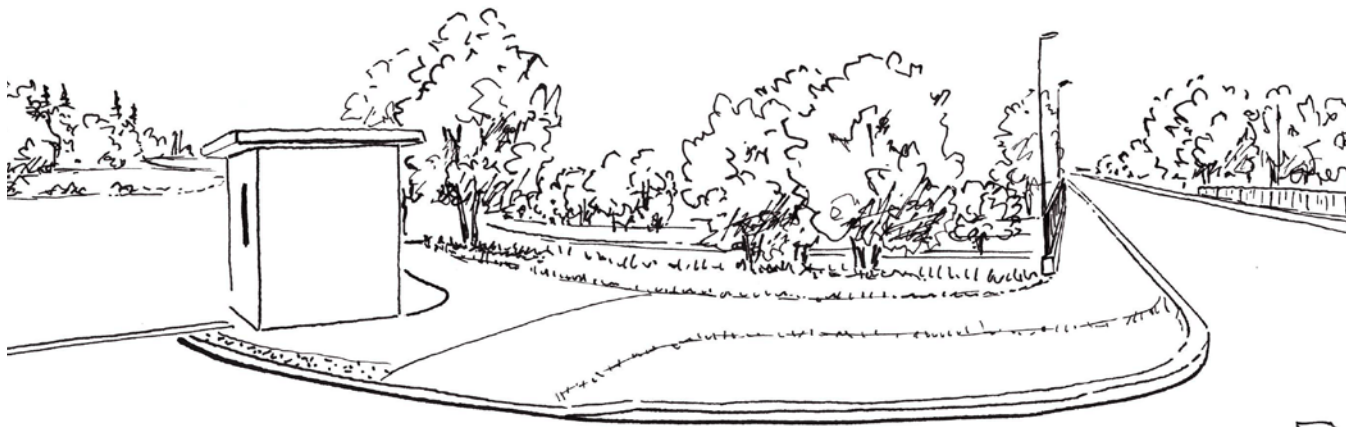
Řezpohledy

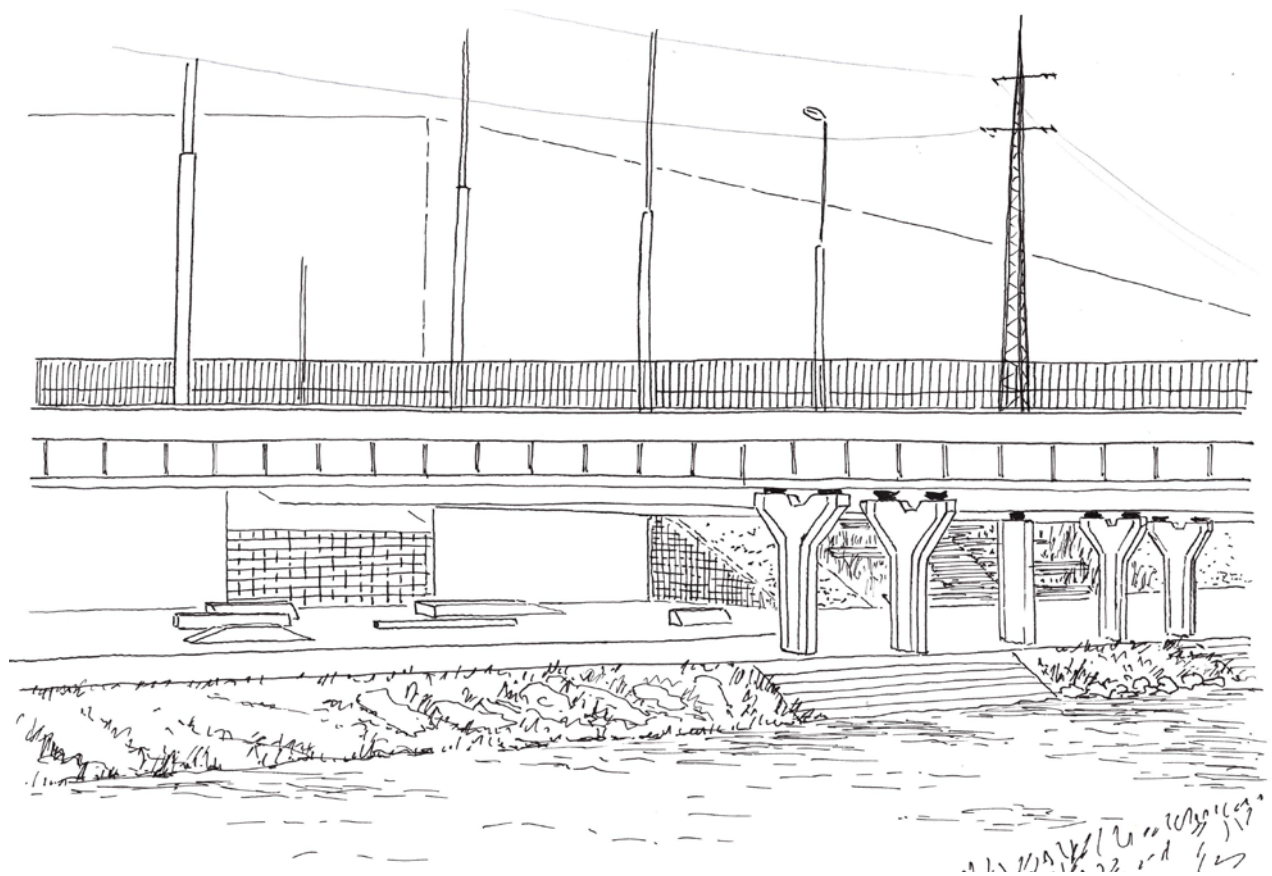

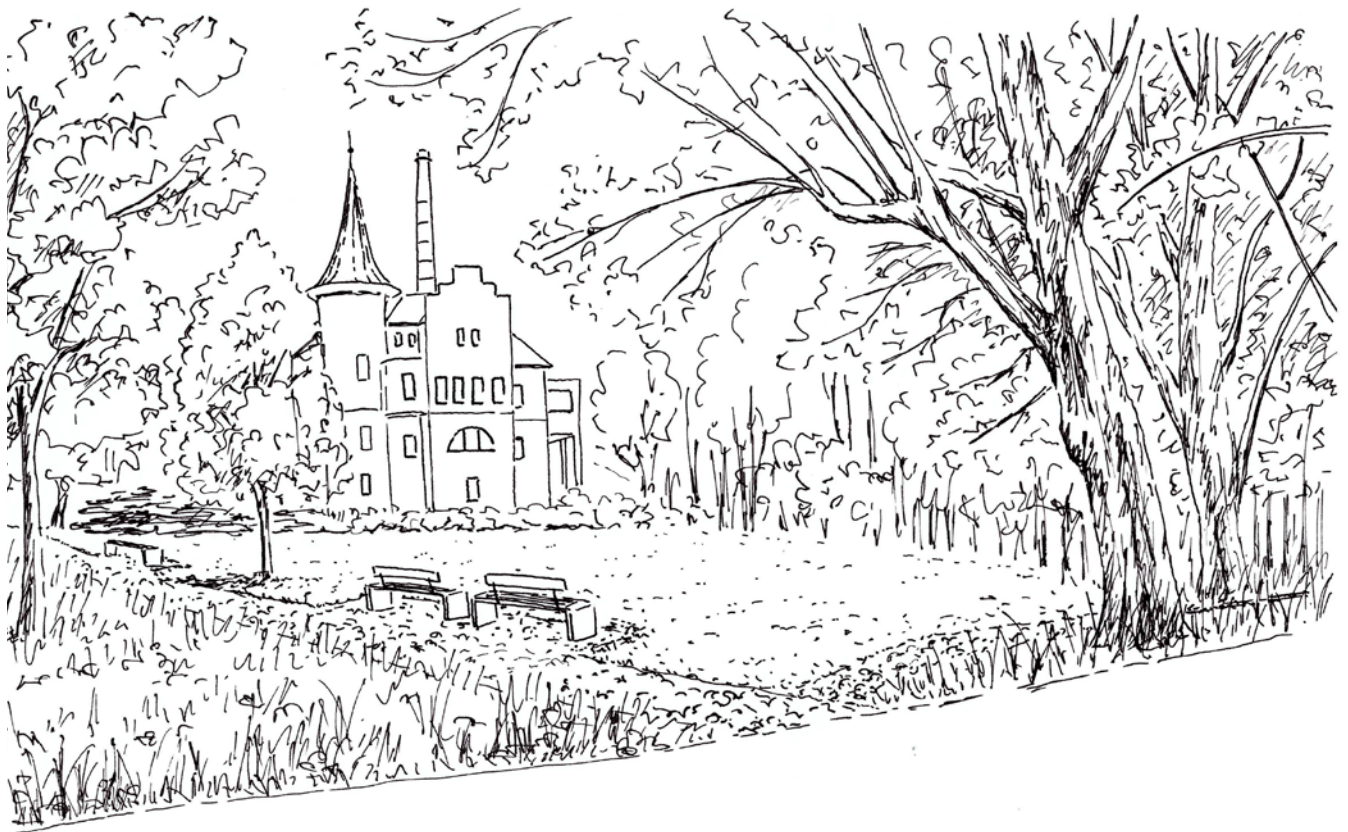
Skatepark

Na levém břehu pod mostními konstrukcemi Rokycanské třídy jsem navrhla jednoduchý skatepark, který lze však využít i pro parkour. Pomocí skateparku jsem chtěla oživit prostor pod mosty, kde se dnes zdržují lidé bez domova. Mezi mosty je široká mezera, kudy proniká světlo, jež prosvětluje podmostní prostory. Hluk aut z projíždějících aut po Rokycanské třídě nevádí provozu skateparku, protože je sám o sobě hlučný. Bylo by však dobré posoudit, hlučnost skateparku, aby příliš nezatěžoval svým hlukem přilehlá prostranství náplavky.

Bibliografie

Boříková, Hana. 2018. Fenomén vody ve veřejném prostoru - Plzeň. [autor knihy] kolektiv autorů. Veřejný prostor v širším kontextu - město, industriál, krajina. místo neznámé : Fakulta stavební ČVUT v Praze a Česká technika - nakladatelství ČVUT v Praze, 2018, stránky 107-109.

Wittmann, Maxmilia, a další. 2012. [autor knihy] Maxmilian a kolektiv Wittmann. [překl.] s.r.o. AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM. Urbánní prostředí v souvislostech. Brno : autor neznámý, 2012, stránky 23-49; 65-87.

Wittmann, Maxmilian a kolektiv. 2012. Řeka a město. Vodní prvek v současných městech. Brno : AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, s.r.o., 2012. ISBN 978-80-7204-814-4.